

Brito.
Ferret.

nebatur Brachara, quæ suos adhuc habebat praelatos, vt affirmat Brit. 2. p. lib. 7. cap. 16. Ferret. in historia D. Iacobi, cap. 19. lib. 3. quod tamen longè aliter euenit Toleti, nullum enim praelatum habuit, dum fuit Mauris subiecta, vt constat ex literis Urbani secundi, *Ad nihilum, inquit, Christiana religionis libertas illic redacta est, vt nulla viguerit Christiani Pontificis dignitas.* At postquam ab Alphonso Rege Catholico Brachara recuperata est, suum sustinuit primatum, quem mirabantur ciuitates reliquæ, quæ à Mauris vendicabantur, vt affirmat Ilhesca. in histor. Pontif. lib. 5. cap. 165. Moral. lib. 11. cap. 73.

29

Ilhesca.

30

Et verò considerandum valdè est Catholicam religionem semper in Hispania initium habuisse à Gallecia, & Brachara, quæ huius prouinciæ caput, ac Primas erat. Primo enim Romanorum tempore creatus est Bracharenfis præsul D. Petrus martyr ab Apostolo D. Iacobo, cuius erat discipulus, vt suprâ diximus. Secundò, veluti de integro introducta est fides in Hispaniam Arrianis erroribus cõtaminatam, cum scilicèt Gotthi, ac Sueui religionem Romanam, & Catholicam amplexi sunt, quo tempore prius Bracharæ fidei reconciliati sunt Sueuorum Reges, tempore Theodomiri anno Domini. 558. iuxta Loaysa, vel potiùs anno 557. iuxta Brit. 2. p. libr. 6. cap. 7. Gotthi autem non nisi multò post annũ. i. Domini. 627. Toleti hæreses damnauerunt regnante Recaredo, vt testatur idem Loaysa in Decretum Gundemari, §. 3. Tertiò redacta est Hispania in pristinam religionem post Maurorum expulsionem, Bracharæ autem fides reddita

Loaysa.
Brito.

Loaysa.

82

anno 757. iuxta Brit. citat. lib. 3. cap. vel potiùs anno 840. iuxta Ludouicum Nunez in sua Hispania cum per Alphonsum Castum à Mauris recepta fuit, Toletum verò, non nisi longo post tempore anno scilicèt 1083. & fidei, & libertati fuit restitutum, vt inquit Ilhesca lib. 1. histor. Pontific. in vita prædicti Regis. Itaque semper fides per Bracharam in Hispania instaurata, vel ipso etiã Numine hoc fauorem Bracharæ primatum manifestante. Atque ad hæc vsque tempora suo priuilegio Primatis pacificè gaudebat Brachara, vt patet ex grauiissimis Auctoribus apud Ludouicũ Nunez in sua Hispania illustrata dicto cap. 51.

Brito.
Ludo. Nunez.

Ilhesca.

Ludo. Nunez.

Perseuerauit hoc ius sine vlla cõtroversia vsque ad Innocentium tertium, quo tempore cæpit Toletum ad Primatum aspirare, Regum scilicèt Castellæ præsidij fretum vsque ad Honorium Papam item tertium, vt constat ex cap. *Coram*, de Inintegrestitut. quæ lis adhuc indecisa est, vt liquet ex literis eiusdè Honorij, quæ asseruantur in Archiuo Bracharenfi.

Cum hæc suprâ dicta vera sint, & indubitata, inuestigandum est quonã iuris colore nitatur Toletum, vt Primatiam sedem sibi affectet? Responderetur niti priuilegio quodam Urbani secundi, quo primatum illi concessit, vt affirmant, & ibi supponunt citati Doctores in quæst. præcedenti n. 4. quod priuilegium confirmatum sit in forma communi per aliquos Papas Urbani successores, vt probat Loaysa in Decreto Gundemari. §. 5. Alij etiam Doctores in hanc rem afferunt Decretum quoddam in cap. *Cum longe*. 63. distinct.

Cap. Coram.

32

Loaysa.

Ca. Cum longe.

Vnde

33

Vnde quanuis Doctores aliqui affirmant Toletum hanc litem intentasse, ubi primum à Maurorum imperio est liberata, in ea qualitate ostēdisse Primatum sibi non solum priuilegio, sed etiam antiquitate deberi, egregiè falluntur. Rex enim Alphonsus sextus Toletum recuperauit anno Domini. 1083. vt suprà dictū est, ac proindè centum, & quinquaginta anni interfuere ante litis promotionem. Quod si Toletum iure antiquitatis Primatum intenderet, non ita priuilegio illo Urbani secundi nitetur, quod postea Bernardus Toletanus Archiepiscopus anno scilicet 1088. impetrauit à Summo Pōtifice, vt inquit Loaysa vbi suprà §. 5. in additio. margin. lit. A. quo priuilegio per centum annos, & ultra non ausi sunt Toletani Prælati in litem descendere.

34

Loaysa.

35

C. Sacro-
sancta.

S. Ildeph.

Loysa.
Brito.

Illud ergo verum habet, neq; antiquitate, neque priuilegio suum ius tueri posse Toletum; nō antiquitate, quia in ordinem ad primatum magni penditur vetusta vrbium nobilitas, quibus, vt capitibus Prouinciarum fides primo est denunciata. cap. *Sacro-sancta*. 22. dist. Tempore vero obitus Seruatoris Christi, & aduentus Diui Iacobi in Hispaniam Brachara clarissima Romanorum Colonia, ac dicēdi iuris conuentus præcipuus erat, cū tamen Toletum longè adeo abesset ab hac dignitate, vt potiùs obscura quedam ciuitas esset Carthaginis ditioni obnoxia ad vsque imperium Gotthorum, quo Metropolitanæ titulus à Carthagine in Toletum est translatus, teste D. Ildephonso illustrium virorum cap. 2. Loaysa in Decreto Gondemari, Brito 2. part. lib. 6. cap. 5.

36

Quod vero euāgelicus sermo Bracharæ prius innotuerit, quod ibi primum à D. Iacobo templum fuerit positum, quod D. Petrus in primum Archipræsulem illius vrbis ab eodem Apostolo fuerit electus anno à partu Virginis 42. quod idem Petrus martyrium fuerit perpeffus in oppido *Rates*, anno 44. vel 45. satis probatum suprà est nu. 5. & 6. At Toletana Ecclesia, vt commune est inter Auctores primum habuit Episcopum Eugenium cōmilitonem, vel (quod verius est) discipulum D. Dionysij, qui extitit anno 68. vt tenet Gracia de Loaysa supra faciente fidem tabula, quæ in Toletana sede seruatur: vnde liquet Diuum Petrum Bracharensem Archiepiscopum martyrio coronatū quatuor, & viginti annos, antequam Toletana Ecclesia emergeret.

Loaysa.

Iam vero neque priuilegio niti potest: nam Decretum in cap. *Cum longe*. 63. distinct. decerptum est ex quoddam Toletano Concilio, quod Primatum dare minimè valebat, & licet valeret tantummodo concessit facultatem ad confirmandos creatos præsules, quin ne verbum quidem habeat text. circa Primatum. Imove-ro cuiusque alterius prouinciæ ius illæsum omnino vult ad illa verba, *Saluo priuilegio vniuscuiusque prouinciæ*; & confirmatur ex verbis text. ibi *permittimus*, quæ satis indicant priuilegium hoc de iure Toletano non cōpetere, tanquam Hispaniæ Primati, sed ex quadam Pontificis permissione, eaque de causa asserit Glossa ibi, verbo *Priuilegio*, & Turrecrem. n. 2. illud potiùs fuisse iniungere onus Toletano præsuli, quam immunitatem, aut priuilegium.

37
Cap. *Cum longe*.

Glossa.
Turrecre.

S

Deni-

38

Denique priuilegium Urbani secundi quantunuis à nonnullis successoribus confirmatum ius ad Primatū Bracharēsi Ecclesię non ademit; nam Pontifex antiquum ius alicui tertio adimere non intendit, nisi cū expresse id declarat, præsertim cum agatur de iure tanti ponderis ex text. in l. 2.

L. 2. §. Si quis.
C. Pastoralis.
Corneus.
Ruyn.
Felin.
Staphil.
Mnoch.
Gomez.

§. *Siquis à Principe*, ff. Ne quid in loco publico, cap. *Pastoralis*, de priuilegijs, & ibi Doctores, Corneus consil. 194. n. 7. l. 4. Ruynus cōsil. 3. n. 8. volum. 5. Felin. in cap. *Nonnulli*, n. 12. de rescriptis, & post alios multos Staphileus de literis gratiæ, titul. de priuileg. motu proprio, fol. 155. Menoch. consilio 136. nu. 3. & de hac materia latè Gomez in regula de non tollendo iure quæsito per totam; quod adeo verum est, ut si Princeps expresse deroget iuri tertij intelligatur id facere propter importunitatem, & priuilegiū vires non habeat, ut per Felin. in cap. *Olim*. col. 3. & 4. de re iudicata, sequitur Gomez vbi proximè q. 1. quę responsio aptanda est confirmationibus illius priuilegij.

40

Quod priuilegiū illud (vti vocant) non est authenticum, imò destituitur solemnitatibus, quibus priuilegia, & literæ Apostolicæ minuuntur, neque enim habet subscriptionem, nec diē, mensem, aut annum, neque indiētionem: omnis verò bulla, aut scriptura, cui desunt hę solemnitates nulla omninò, ac nullius vigoris sunt, ut in Authent. ad Tabellion. §. *Illud quoque*, & in Authent. vt præponatur nomen Imperat. §. *Vnde sancimus*, vbi Glossa verbo *Auctore*, Bartol. num. 3. & alij resoluunt, quod scriptura non habens annum Domini nullius est momenti, Glossa verbo, *Indiētionis*, in

Auth. de Tabell.
Auth. vt præponatur.
Glossa.
Bartol.
Glossa.

capite *Inter dilectos*, de fide instrum. Abbas in Procemio Gregor. col. 5. Doctores communiter in capite primo de fide instrument. quæ res sine dubio est. Additur, quod nunquam Toletanus Archiepiscopus, vt talis receptus est in Hispanias, vt infra probabimus, neque priuilegium illud, vt tale recognitum; quod verò in Lusitania non fuerit receptum certissimum est; priuilegium vero non acceptum à subditis nullius est vigoris, ita resoluit Gozadin. consil. 23. nu. 9. sicut aliàs lex non recepta non obligat, vt docet Glossa in cap. 1. de tregua, & pace, quam communiter approbatam dicit Felin. ibi. n. 6. idem ait Nauar. n. 1. q. 5. tit. de Constit.

Abbas.
Cap. 1.

41

Perit etiam priuilegium ex nō vsu per spatium annorum 40. quādo alicui Ecclesiæ est concessum, vt hoc fuit, de quo agimus, vt per Abb. consilio 61. n. 7. lib. 2. Decret. cap. *Terra*, de priuileg. Felin. in cap. *Cum accessissent*. n. 27. de Cōstitutionib. Menoch. consil. 727. n. 15. & de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 45. n. vlt.

42
Gozad.

Glossa.

Felin.

Nauar.

43

Habemus prætereā exempla plurima, quibus ostēdimus Bracharenses Primates, vt tales ab Episcopis, & Castellæ Regibus fuisse recognitos. Nā Rex Alphōsus 8. Hispaniæ Imperator (etiam postquā prædictus Bernardus Toletanus ad primatiam adspirauit propter illud præfatum priuilegium) confirmationem Lucensis Ecclesiæ, quæ fortè vacauerat, impetrauit ab Archiepiscopo Bracharēsi, cū iā Lusitania diuisa esset à Castella; constat hoc ex epistola ipsius Regis, quę seruatur in Archiuio Bracharæ. Idem etiā accidit tempore Ferdinandi Regis prædicti Alphonsi filij anno 1274.

Abbas.

C. Terra.

Felin.

Menoch.

44

45

Epist. Al.

phonsi.

46

in

in confirmatione electionis Tuden-
 sis Episcopi Nonij Perez: & in con-
 firmatione Rondoniēsis Episcopi an-
 no 1346. per D. Gonsal. Pereira; hæc
 etiam exempla in archiuo Bracha-
 rensi sunt, ex quibus facillè colligitur,
 si Toletanus primas esset ab ipsis po-
 stulandas has confirmationes præci-
 puè ab Hispanis Regibus; legitur in
 hanc rem testimonium prædicti Im-
 peratoris Hispaniæ Alphōsi apud Va-
 sæum in Chronico Hispan. toto cap.
 20. cuius auctoris ea inter alia multa
 carpfi verba, quæ sic habent: *Ego cer-
 tē professionem obedientiæ Mindonien-
 sis, Asturiensis, Tudensis, Lamecensis, Oly-
 sipponensis, Zamorensis, Auriensis, Episco-
 porum Bracharensi Archiepiscopo factam
 vidi, etiam post Toletum Sarracenis adeptum,
 & epistolam Alphonsi Hispaniæ Im-
 peratoris ad Ioannem Bracharensē Ar-
 chiepiscopum, super confirmationem Epis-
 copi Lucensis, &c.* Hac de re plura af-
 fert P. Cosm. Magal. in manuscriptis
 de Primatu Hispan. cap. 27. qui etiam
 cap. 22. agit de prædictis confirma-
 tionibus, & præcipuè cap. 21.

47 Cōcludimus ergo priuilegium il-
 lud, vt nominant inualidum fuisse,
 defectu solemnitatis, quæ quanuis da-
 retur nihil obstitit iuri Bracharensi;
 etenim optimè prosequitur P. Cos-
 mas Mag. cap. 19. nulla in ea conces-
 sione antiqui primatus fiebat men-
 tio, nec decretū illud inducitur, quo
 ius alterius Ecclesiæ lædatur; nec
 præsumendum est talem fuisse Sum-
 mi Pontificis intentionem. Dato ve-
 ro, & non cōcesso, quod de priuilegij
 illius valore dicunt aduersarij ex eo
 saltem redderetur cassum, quod nus-
 quā est receptū vsu, imò iam aduersus
 illud præscriptū esse patet ex dictis.

Etenim dicet fortasse Toletanus
 Archiepiscopus in multis Concilijs
 Toletanis inuentos fuisse præfules
 Bracharenses, quin præessent, imò
 potiùs præerant Toletani: ergo isti,
 non illi sunt Primates. Respondetur
 tamen facillè, non ex eo præfuisse,
 quod Primates, sed quod legati es-
 sent Apostolici, vt videre est in lite-
 ris Papæ Paschoalis, quæ sunt in Ar-
 chiuo Bracharensi: ex quibus literis
 colligitur priuilegiū illud Legati cō-
 cessum Bernardo Toletano Archie-
 piscopo per Vrbanum secundum, re-
 uocatum fuisse per Paschoalē secun-
 dum, respectu Ecclesiæ Bracharensis.
 Quid quod Bracharenses Antistites
 in Toletanis Concilijs præfuerunt?
 ita profectò accidit in 6. Cōcilio To-
 letano, vbi afficit, & præfuit Eugenio
 Toletano Iulianus Bracharensis; in
 alijs verò non præfuerunt, quia ade-
 rant Hispalenses Archiepiscopi, S.
 Isidor. & S. Leandrus, qui quia legati
 præesse dedebant Primatibus, & Pa-
 triarchis, vt per Asor. 2. p. instit. mo-
 ral. lib. 3. cap. 36. vers. *Item in Hispania.*

Addit verò Dexter in Annalibus,
 primo scilicet Toletano in Concilio
 præfuisse Patroninum Archiepisco-
 pum Bracharensē; quanuis alij le-
 gant Patronum; alij verò Paternum,
 imò volunt Archiepiscopū fuisse To-
 letanum, quod fieri non poterat, nisi
 esset legatus: nam tūc tēporis adhuc
 Toletum subiectum erat Carthagini
 Metropoli, Carthago verò Brachare,
 Conciliū enim celebratum est anno
 400. iuxta Moral. lib. 11. c. 4. Brito de
 Monarc. 2. p. lib. 5. c. 30. & idē videtur
 sentire Ilhescas in histor. Pont. Car-
 thaginiensis vero ciuitas excisa est
 anno 418. in Metropolim est eiectū,

48

Litera
 Pasch. Pa-
 pa.

49

Cōc. To-
 let.
 50

Asor.

51
 Dexter.

Moral.
 Brito.
 Ilhescas.

Archiu.
 Brach.

Vasæus.

P. Cosm.
 Magal.

P. Cosm.
 Magal.

Moral. vt constat ex *Moral.* libr. 12. cap. 12.
Loysa. Loaysa in synodo Toletano sub Gã-
 damaro. Ex quibus collige, quo iure
 nitatur Toletum cum ad illa vsque tẽ
 pora suffraganeũ fuisset Carthagini:
 Primatus verò iuxta prædicta nõ nisi
 in primarijs vrbibus foret, &c.

52 Cõfirmatur verò præter dicta ius
 Bracharenfis Primatus, ex eo quod
 postquam in Concilio Lucẽsi ea Ec-
 clesia est Metropolitana, vt diximus,
 Archiepiscopus Lucẽsis interfuit Cõ-
 cilio Bracharenfi tertio, cõmunitè
 2. eique, vt Metropolitanus subscrip-

Brito. sit authore Fr. Bernardo de Brito 2.
 p. lib. 6. c. 15. Præcedit autem ei Con-

Cõc. Bra- char. cilio Bracharẽsis Archiepiscopus, qui
 ibi in quoddam decreto Primas est
 declaratus, vt constat ex Canon. 24.
 illius Concilij, quod scripsit Fr. Ber-

Brito. nard. citatus. Interfuere autem Præ-
 sules Galleciæ, & Asturiarũ, & ex Lu-
 sitanis, Vicensis, Conimbricẽsis, Ae-
 gitaniensis, Lamecensis, & Magalo-
 nensis, &c.

53 Ad hæc Summi Pontifices, vt Pri-
 mates habuerunt, & nominarunt Bra-
 charẽses Archiepiscopos, vt patet ex

Bulla In- nocent. 4. Bulla Innocentij 4. transmissa ad Lu-
 sitaniæ Regem, qui tunc erat circa
 cõnobiorum reformationem, & ex

Bulla Bo- nifac. 9. Bulla Bonifacij 9. expedita tempore
 Archiepiscopi D. Laurentij, qua re-
 uocatur immunitas quædam Grima-
 renfi Ecclesiæ ante concessa; inueni-
 re est has bullas, diplomata, & literas,
 & alia, quæ hanc veritatem stabiliunt
 in Bracharenfi Archiuo.

54 Præterea cum in Concilio vltimo
Cõc. Bra- char. Bracharenfi præsedisset D. Fr. Bar-
 tholomæus à Martyribus, heros ille,
 & sanctitate, & literis celeberrimus,
 cumquẽ Hispaniarum Princeps vo-

caretur in edictalibus decrecis, alijsq;
 A eiusdem Concilij acta eius Romam
 missa sunt, vt confirmarentur ibique
 Conciliũ Apostolica auctoritate mu-
 nitum fuit à Cardinali Alexandrino,
 qui cum aliqua in Decretis emenda-
 uerit, nihil omnino correxit imò cõ-
 firmavit ea, quæ dictum præfulem
 Primatem nominabant; idemq; Car-
 dinalis Apostolicæ sedis nomine, eũ-
 dem Primatem vocat in diplomate
 confirmationis, quod ad finem eius-
 dem Concilij annexum est. E contra
 B verò in vltimo Toletano Concilio
 habito anno 1565. qui conuenerant
 Prælati, Archiepiscopum Toletanum
 Primatem dici nunquam passi sunt.
 Ea propter in nullo decreto, aut par-
 te Concilij eo titulo insignitur.

Deindè Lusitani Reges, Prælati,
 Archipræsules, & Antistites, omnis
 denique Clerus, & sæcularis Curia
 Archiepiscopos Bracharenfes Prima-
 tes semper vocitarunt; id constabit
 fusè ex sequenti quæstione.

C Ex præcedenti igitur discursu no-
 tissimum est Primatum Hispaniæ ef-
 se in Bracharenfi Ecclesia, non verò
 in Toletana, vt post alios auctores
 idem affirmat Ferret. in Historia D.
 Iacobi libr. 1. cap. 14. Cabedo decif.
 179. num. 3. p. 1. Dexter auctor gra-
 uissimus, quem refert citatus Ferret.
 in hæc verba. *Nam & Apostolus San-
 ctus Iacobus peragratis vrbibus Hispa-
 niæ, multisquẽ erectis Ecclesijs, & Epis-
 copis creatis, primum Bracharæ reliquit
 Episcopum.* Imò Hispani etiam Au-
 thores, qui Toletum fauent, fatentur
 Bracharensem Ecclesiam ab Eccle-
 siæ Primitiuæ tempore pacificè pos-
 sedisse Primatum vsque ad Alphon-
 sum VI. qui Toletũ à Mauris recepit,
 ita

55

56
Conc. To-
let.

57

58

Ferret.
Cabedo.
Dexter.
Ferret.

Ilhesas. ita Ilhesas. in histor. Pontif. lib. 5. cap. 165. *Moral.* lib. 11. cap. 73. vbi fatetur propter Gotthorum Regū potētiam extortam fuisse à Brachara primatiā. Quæ si attenderent minimum Tolertani priuilegij valorem, & quod Reges Gotthi Primatū nec tollere possent, nec dare, nimirum faterentur Primatum in Brachara hodieq; durare.

60 *Honorius Papa. 3.* Ex quibus tandem infertur, quod si Honorius Papa 3. non iuberet, vt lis ista omnino maneret indecisa, per Decretum quoddam, quod Bracharę asseruatur, sine dubio victoriam Bracharensi Præsuli adiudicandam fore, pro quo, & ratio pugnat, & iustitia.

61 Præcedentibus quæstionibus egimus de Primatu Hispaniæ secundum ius proprietatis, resoluimusq; Archiepiscopum Bracharēsem verum esse, ac proprium Primatem. Tertio verò quærimus, vtrum idem Archipræsul habeat huiusmodi dignitatis possessionem? Ad cuius quæstionis resolutionem, necessarium est ea ab exordio recolere in quibus prædicti Archiepiscopi primatiales actus exercuerunt. Primus igitur Diuus Petrus de Ratez Præpositus Bracharensi Ecclesiæ à D. Iacobo Episcopum Tudensē creauit, vt affirmat Sandoual de antiquitat. Tudens. fol. 16. præfecit etiā Portuensi Ecclesiæ D. Basilæum, qui postea Diuo Petro successit, vt auctor est idem Sandoual, quos actus præstitit, vt verè Primas.

62 *Sandou.* Iam verò constat ex præcedenti quæstione; Patronium Bracharensem Archiepiscopum præfuisse primo Concilio Toletano, tanquam Primatem, vt diximus n. 26. & in 1. Concilio Bracharæ nuper inuento, nominatus est

primæ sedis Episcopus. Et in secundo recognitus, ac declaratus est Primas, vt patet ex n. 27. & in Concilio Lucensi suffraganea facta est ea ciuitas Bracharensi, vt constat ex n. 9. & non obfuit, quod Lucensis Ecclesia iam Metropolis esset. Deniq; in Concilio apud Celenas celebrato à multis Metropolitanis missa sūt eius acta Bracharensi Præsuli, vt ab illo tanquam Primate confirmarentur, vt constat ex n. 10.

64 Ex quibus actibus manifestum est possessionem Primatus ab ipso principio in Brachara fuisse præterquam quòd vnus tantum prædictorū actū sufficiens foret ad ius possessionis acquirendum; possessio enim iuris corporei in materia tam graui per vnicū actū acquiritur, ita resoluit Bart. in l. 1. §. Hoc interdictū, ff. de itinere, actuq; priuat. Innocent. in c. Cum Ecclesia, de causa possessionis, & propriet. & ibidem Butr. n. 25. Abbat. n. 22. & ibidem communiter alij, quos sequitur Mascard. de Prob. concl. 1191. nu. 9. post

65 *Bartol. Innocent. Butr. Abbas. Mascard. Decius.* Decium consil. 134. nu. 1. vbi asserit, quod ex vnico actu præsentandi cū effectu acquiritur quasi possessio iuris patronatus; imo resoluunt Auctores non solum acquiri dominium per vnicum actum in actus eiusdem speciei, sed etiā in omnes alios, qui pertinent ad munus, de quo fuit possessio, ita Abb. consil. 71. col. 2. n. 3. lib. 2. Felin. in cap. Auditis, n. 19. de præscriptionibus, Capella Tolosan. q. 322. Vant. de nullit. tit. quibus modis sent. nullæ defendi possint num. 40. post Rebufum ad ll. Gallia tom. 3. titul. de matern. possess. 197. & alij, quos refert, & sequitur Mascard. de Probat. conclusione 946. cum seq.

67

Hanc pacificam possessionem tenuerunt Bracharenſes Prælati uſque ad tempus Innocent. 3. in quo Toletanus litem de hac re intentauit, in qua Toleti Archiepiſcopus Auctor fuit, Bracharenſis uero Reus, ut probat textus in cap. *Coram*, de reſtit. in integ. ut ſupponunt ibidem Butr. Panormit. Aſor. inſtit. moral. 2. p. libr. 3. cap. 36. verſ. *Alexandri tertij*, cum ſequenti, & clariùs patebit ex proceſſu, qui eſt in Curia Romana; cum uero Archiepiſcopus Bracharenſis fuerit Reus, patet ipſum poſſeſſorem eſſe ex regula text. in l. *Officiu*, ff. de Rei uendic. & ibidem Doctores, ſi enim non eſſet poſſeſſor ab eo minimè Primatus peteretur.

C. *Coram*
Butr.
Panorm.
Aſor.

L. *Officiu*

68

Mota uero lis in hunc modum nõ ademit, imò poſſeſſionem confirmauit, dum ſententiã non reſoluitur; imò Toletanus vim inferret Bracharenſi, ſi pendente lite actus aliquos primatiales exerceret, ut in materia poſſeſſionis, ſeu quaſi iurium corporalium, reſoluit Innocent. in cap. *Abbate*. 5. Syluan. n. 2. de uerborum ſignificat. Flores in lege prima, col. 1. ff. ſi ſeruitus uendicetur, Capifſius deciſ. 259. n. 13. ſpeciatiim uero in ſubiecta materia crucem attollendi probat text. in cap. 1. ut lite pendente, & ibidem omnes, Capifſius ubi proximè n. 12.

Innocent.
Syluan.
Flores.
Capifſius.

Cap. 1. ut
lit. pend.
Capifſius

69

Probatuſ eadem poſſeſſio uſque ad recentiora tempora; nam poſtquã Bernardus Toleti Archiepiſcopus ad Primatum adſpirauit per Urbani priuilegium, confirmauit nihilominùs Bracharenſis Epifcopos aliquos Caſtellæ, & Galleciæ, quod tamen non preſtitit Toletanus, nec Bracharenſis idem faceret, niſi eſſet Primas, quæ omnia patent ex quaſt. præcedenti.

70

Discurrendum modò breuiter eſt per eos Archiepiſcopos, qui ius ſuum tutati ſunt ibi Primatialeſ crucem præferendo, ibi alia ſuæ dignitatis inſignia oſtendèdo, Ferdinandus imprimis Bracharenſis Primas Olyſipponem ingreſſus eſt Primatiali cruce præeunte, cui cum reſiſteret Olyſipponenſis prælatus, per inhibitorias literas Summi Pontificis prohibitus eſt, in quibus uidebatur, ut in ſua poſſeſſione Bracharenſis Primas inſiſteret, ut conſtat ex Archiuo Bracharæ, huius uſtigijſ inſiſtens Emmanuel Souſa, nemine contradicente, duplicatam crucem, ut primatem decet, geſtare cæpit, ut teſtatur P. Coſm. Magal. cap. 26. ſimiliter etiam Georgius da Coſta Archiepiſcopus, cum Eboram peteret ad nuptias Alphoſi, Ioannis ſecundi filij, omnia Primatis munia exercuit, ut conſtat ex publicis literis, quæ ſeruantur in Archiuo Bracharæ.

Archiu.
Brachar.

Coſ. Ma
gal.

Archiu.
Brach.

Bartholomeus de Martyribus, cuius nota eſt omnibus ſanctitas, cum è Concilio Tridentino reuerteretur, Madritum, & Toletum ipſum eſt ingreſſus, præeunte cruce nudata operimentis, & in altum ſublata, ut præter Eduard. Nun. in deſcription. Luſit. cap. 6. teſtatur P. Coſm. Magal. ex auctoritate Comitis Portalegrenſis Toleti nati, & qui tunc temporis in eadem vrbe, vnus erat ex ijs penes quos regimẽ incumbibat. Idem in Comitã ueniens, quæ in oppido *Thomas* habita ſunt ſub Philippo II. Hiſpaniarum Rege, cum adeſſent grauifſimi Archiepiſcopi, præeunte cruce ingreſſus eſt, omneſq; Ordineſ Primati debita obſequij iura conceſſerunt, ut conſtat ex Archiuo Bracharenſi; ipſe

71

Eduard.
Nun.
Magal.

72

Archiu.
Brachar.

ipse insuper Philippus Primatē eum, & literis ante se subscriptis, tum etiā sermone honorificè compellauit, vt testatur P. Cosm. Mag. cap. 26.

P. Cosm.
Mag.
73

Alexius de Menezes verus Ecclesie Dei Antistes, vir omnibus ingenij, virtutisque dotibus ornatissimus cum palliū Olyssipone acciperit statim Primatiam crucem extulit, vt decebat Primatem, qua sublata, solēni supplicatione Olyssipone processit; qua de re testatissimæ literæ asseruantur. Idem cum in Curia Philippi tertij obiit anno 1617. elatus ad tumulum præcunte cruce Primatiali, cunctis spectantibus.

74

Vltimò. tandem Alphonsus Furtado de Mendoça, in quem omnia tū naturæ, tum artis, tum sanguinis ornamenta confluxisse videntur, qui modo Lusitaniæ moderator est dignissimus, cum ad Comitiam Regni Olyssiponem pergeret sub Philippo III. crucem semper præ se tulit, populo mirabiliter applaudente. Quicquid Olyssiponensis immerito repugnet; idemquē duplicatam crucem de antiquo Primatū more inuexit, &c. quæ omnia testem habent Lusitaniā.

75

Hæc Bracharense Primates: quicquid Toletani Archiepiscopi? Bartholomæus Carrança Toletanus en Britania in oppidum *Lando* appulsus non est, cum maximè vellet crucem extollere, quia Burgensis Episcopus suffraganeus resistebat, ita P. Magal. citat. cap. 27. imo laudati sunt à Summo Pontifice, qui Toletano crucem in aliena dioecesi præferenti obstiterunt, vt probat fusè P. Cosm. Magal. citat. cap. 28. Nec profuit occasione alia Toletano, quod Aragoniæ Regis filius esset, ne excommunicationis

P. Mag.

fulmine interdiceretur à Tarraconēsi, & CæsarAugustano Præsule, vt crucem erigeret, imo recognita à Summo Pontifice veniam dandam censuit Metropolitanis resistantibus, absolendum præterea à censuris Toletanum, si fortè legatus esset, iussitque vt dum causa penderet nec Toletanus, si illac interfaceret crucem præferret; ita constat ex Annalibus Aragoniæ 1. p. volum. 2. & 6. c. 33. quod accidit anno 1431. & p. 2. lib. 14. c. 6.

Annal.
Arag.

Cōfirmatur possessio ista Bracharense Primatus, quia in Archiuo Bracharense multæ sunt bullæ, & breuia Innocentij 4. Bonifacij 9. & aliorum, in quibus Primates vocantur Bracharense Archiepiscopi, adde ex eodem Archiuo constare eodem titulo donatos fuisse Archiepiscopos Olyssiponensibus, Eborensibus cū suis Capitibus.

76
Archiu.
Brachar.

Deindè extant diplomata multa tum antiqua, tum recentia vel in Archiuo Bracharense, vel eiusdem vrbis relatione; vt præter eam scripta alia Regum tam publica, quàm priuata, ex quibus patet Lusitanos Reges & agnouisse semper, & vocasse Bracharense Archipræsules Hispaniarum Primates, & vt talibus honorem detulisse. In lege verò de vrbinitate lata anno 1597. iubet Rex vt tantummodo erga Archiepiscopum Bracharensem vt potè Primatem honorifica præfatio, *Senhoria reuerendissima*, exhibeatur. Qua præfatione illum allocutus semper est ecclesiastica, & sæcularis Curia; ipse vero Archipræsul Bracharense, vel scripto, vel alloquio, vel quocunque alio actu in quo Regis mentionem fecerit potest dicere, *Elrey meu Senhor*, vt constat

77

78

79

80

stat ex manifesta consuetudine, id tamen nulli alij prælato conceditur.

78

*Alban.
Socin.
Menoch.*

Et ex his nominationibus, atque obseruantia præcipuè vtriusque status Ecclesiastici, & sæcularis, probatur iurisdictionis possessio, & iurium aliorum incorporalium, vt post Alban. consil. 64. n. 5. post soc. sent. consil. 187. col. 3. in princip. l. 2. quos sequitur Menoch. de retinend. remed. 3. nu. 387. atque secundum hanc possessionem iudicatū est in domo supplicationis Archiepiscopum Bracharensem citandum esse tanquam Primatem, vt per Caldas decis. 19. i. p. vt suprā attigimus, qua præcedenti nu. 9. Nuper etiam in epistola, quam Philippus III. misit Alphonso Furtado de Mendocça dignissimo Bracharenfi Archipræsuli, in qua eum vocabat ad Regni comitiā Olysi pone celebrata Primatem nominabat.

Cald.

79

*Epist. pbi
lip. 3.*

Olysi ponensis Camera in epistola, quā rescripsit Augustino de IESV Archiepiscopo Bracharēsi, & de omnibus illum optimè merito Primatem appellat. Confirmatur tandem hæc possessio, quia ab antiquissimo tempore vsque ad præsentem ætatē Bracharenfis Curia mos est in omnibus literis sentent. Reuerendis. vt Bracharenfis se Primatē in subscriptionibus assignet: quæ literæ feruntur ad præfules Lusitaniæ, & ab illis seruantur ea, quæ in literis iubentur; quæ omnia latè videre est in Archiuo Bracharenfi.

81

*80
Epist. Camera.*

*82
Archiu.
Brachar.*

Ex quibus actibus prædictis manifestè deducitur Archiepiscopū Bracharensem esse in possessione Primatus Hispaniarum ab Apostolo aum tēpore vsque ad præsens tempus.

83

His omnibus attentè consideratis

liquidò apparet, quanto iure Bracharenfis Ecclesia primatum Hispaniarū obtineat: quod tum auctoritate, tum rationum momentis, tum titulo possessionis per tot annorum seriem nūquam interruptæ optimè stabilitur. Et verò si rem diligenter inspicere voluerimus, nullam in Hispanijs digniorem primatu inueniemus: siue vrbis ipsius antiquitatem, siue potentiā, siue gloriam militarem, cuius Romani olim testes fuerunt, respiciamus; quæ certè etsi longius petita videantur, tamen indicia quædam principatus, & quasi præfagia videri possunt. Quod si diuina spectemus ea primū fidem recepit, ea Christi vexillum extullit, ea Protomartyrem Hispanū fudit, ea plurimos viros sanctitatis, & scientiæ laude præstantes, vel peperit, vel educatit, vel gremio suo complexa est. Sed nihil eam æquè commendat, quam præclarissima illa Archiepiscoporum ab initio ad nostra vsque tempora ducta series, quæ vel ipsa mentis acie decursa, & inspecta primam sibi & sedem vendicare, & dignitatem videtur. Neque verò antiquiores tantūm, sed & ij, qui consequentibus annis, & nostris item sæculis floruerunt primatu digni iudicabuntur. Prouidit enim certè, si vsquam alibi Deus ne Bracharenfi Ecclesiæ Prælati deessent, qui cum ad sustinendam Primatū personam apti, tum ad suam legitimam possessionē tuendam, & continuandam facti viderentur. Atque vt omittam veteres illos Heroas, quorum plures cœlesti palam sunt ciuitate donati, nemo sanè ambigere potest Bartholomæo de Martyribus, Augustino Castrio, Alexio Menesio, Alphonso Furtado Mendocio

A

B

C

D

docio clarissimis Prælati omnia fuisse ornamenta virtutum, quæ tum eos prioribus non impares, tum primatu Ecclesiarum Hispaniarum dignos efficere possent. Atq; vt ex vnius persona cæteros pendamus, ad eum veniamus, qui nunc ad eandem est Sedem, & dignitatem promotus magna animorū consensione magna omnium ordinum lætitia, & gratulatione: cuius ille Sedis nō magis possessionem modo accepit; quam omnium qui ante se fuerunt, Archiepiscoporum virtutis, sapientiæ, splendoris, gloriæ hæreditatem adiuit. Hic est ille D. Rodericus à Cunha Portuensis olim Episcopus, vir in quo sunt omnia, quæ Pastorem perfectum, & omnibus numeris absolutū reddunt. Nam in eo splendor sanguinis eximius clarissima tum paternæ, tum maternæ familiæ luce accensus irradiat. Generosa, & excelsa indoles, magnarum rerum capacitas prope immensa animi altitudo maxima comitas singularis, humanitas incredibilis naturam per beatam deprædicat virtutes suauē in eodem cōcentum efficiunt, ex pietate in Deum, misericordia in pauperes, iustitia in causis, clementia in subditos, ac reliquis omnibus temperatus. De ingenio, dequē doctrina nihil amplius dicam, quam quod libri ab eo hætenus editi clamant. Quorum alter de sollicitatibus multiplicē continet in re tam intricata, tamq; scopulosa scientiam. Alter de Iubilæo miram præ se fert in differendo subtilitatem in componendo facilitatem, in tractando dispositionem, in proponēdo perspicuitatem, in decidendo veritatem. Tertius vero de Episcopis Portuensibus

præter laudabile quoddam studium ornandi cæteros, miram in maiores obseruatiā, incredibilem eruditionē, maternæ linguæ scientiam, styli præstantiam testatur. Neq; vero histantum euulgatis cōquieuit, pergit feliciter, aliumque iustæ magnitudinis, quem in manibus habet, tomū super decreto emittet prope diem in lucē: ex quo quāta eius sit in sacris Canonibus eruditio, doctrinaq; facile apparebit. Aequum nēpe est, vt qui dū Portuensi Ecclesiæ præfuit, tot edidit in lucem libros; nunc Bracharensi præfectus plures emittat. Ex quo omnium quasi virtutum concursu intelligere licet quanto illi Bracharensi Ecclesiæ sit ornamento futurus, quāquē Primatus possessionē non modo firmaturus verum, & ad posteros firmiorem transmissurus. De alijs vero Ecclesijs illud profectō est sperandū, quod gaudeant tantum Primatem se habere, quod multū de eo sibi gratulentur cuius virtutes adeo celebrabuntur, vt in illū quadrare aliquādo possit, quod de Cypriano dixit Nazianz. Orat. 18. Non soli Carthaginensi Ecclesiæ præfuit, aut Africa, quæ merito eius hodie celebratur, sed vniuerso Occidenti, imò Orienti fere ipsi, & Meridiei, & Septentrioni, quocunq; ille admiratione sui peruenit.

D. Greg. Nazianz. Orat. 18. de laud. Cyprian.

DISPUTATIO V.

De Archiepiscopis, seu Metropolitanis.

D Ost Patriarchas, seu Primates numerantur in Ecclesiastica Hierarchia Archiepiscopi, vt potē qui iurisdictione, & potestate cæteros omnes prælatos

Isidor.

latos inferiores antecellunt, & sic dicuntur quasi Principes Episcoporum, docent Isidor. in dicto capit. *Cleros*, vers. *Archiepiscopus*. 21. dist. Quia scilicet quemadmodum Patriarchæ pluribus præfunt Prouincijs, seu Archiepiscopis, ita Archiepiscopi pluribus præfunt diocesis, seu Episcopis, qui suffraganei dicuntur, vt ex infra dicendis latè apparebit.

§. I.

De Institutione, & origine Archiepiscoporum, seu Metropolitanorum.

SUMMARIUM.

- 1 Clemens Beati Petri successor singulas diuisit prouincias, & in diocesis, seu maioribus ciuitatibus cuiusque Prouinciæ præfides, seu Metropolitanos constituit.
- 2 Ratio huius diuisionis duplex est.
- 3 Vnde Archiepiscopi nuncupentur.
- 4 Nullam dari differentiam inter Archiepiscopum, & Metropolitanum, sed solum nomina diuersa demonstrantur.
- 5 Archiepiscopos institutos fuisse ad imitationem Archiflaminum, quos gentiles in sua religione creabant, testatur Vuolphang.
- 6 Archiepiscopi corâ Rege sedent operato capite, & habent in sui custodiam ratione officij Archangelum præter priuatum Angelum.

Quod attinet ad institutionem Archiepiscoporum sciendum est ex Decreto B. Petri, ita etiam dictante Christi institutione Clementem eius successorem singulas diuisisse prouincias,

vt videlicet singulæ pluribus constarent diocesis, & in capitibus, seu maioribus, alias seu in maioribus ciuitatibus cuiusque prouinciæ præfides, seu prælatos constituisse, quibus reliqui Episcopi singularium diocesium illius prouinciæ subessent, & ad quos eorum Episcoporum causæ, & aliæ grauiores, quæ per ipsos expediri non possent, deferrentur; meminit ita huius institutionis Anacletus in cap. 1. 99. dist. idem Clemens in cap. *In illis*. 80. dist. cap. *Scitote*. 6. q. 3. cap. *Per singulas*. 1. & 2. 9. q. 3. Ratio verò ea fuit, vt ita Ecclesiarum gubernatio esset expeditior, maiorque eiusdem ornatus, & pulchritudo, vt sentit text. in d. cap. 1. cum alijs, & notat Henriquez libr. 10. cap. 30. in principio.

Illi autem Præsules cuiusque Prouinciæ nuncupantur, quasi Principes, seu summi eorum Episcoporum, *Archos* enim Græcè Princeps significat, vt obseruat Gloss. in d. cap. *Cleros*, verbo à *Mensura*, & Budeus in prioribus annotationibus ad Pandectas in leg. *Obseruare*, ff. de officio Proconsulis, & ita etiam passim loquuntur iura, cap. *De his*. 12. dist. Vnde obiter apparet falsò Isidorum in dicto cap. *Cleros*, differentiam constituisse inter Archiepiscopum, & Metropolitanum, planè enim idem sunt, solumque nomina diuersa, vt vltra supradicta probat aperte text. in d. cap. 1. 99. dist. Addit Henriquez etiã vbi proximè Archiepiscopos institutos fuisse ad imitationem Archiflaminum, quos gentiles in sua religione creabant, quemadmodum etiam Patriarchas ad imitationem primi flaminum, vt testatur Vuolphang. Lazius lib. 2. rerû Rom. quinimò

Cap. 1. 99
dist.Cap. In
illis.2
C. Scitote
Cap. Per
singulas.

Henriq.

3

Glossa.
Budeus.Cap. De
his.

4

Cap. 1. 99
dist.5
Henriq.

Vuolphang

6
S. Thom.
quinimò apertè docent text. in dictis capitibus primis. 80. & 99. dist. ipsos in illis ciuitatibus fuisse positos, in quibus apud Ethnicos Archiflamines erant constituti. Hodie etiam Archiepiscopi in Hispania connumerantur inter magnates, & coram Rege sedēt operto capite, & vt asserit D. Thom. 1. p. q. 114. illos habere in sui cultodiā ratione officij Archangelum præter priuatum Angelum, qui sibi, vt alijs priuatis concessus est.

S. II.

De potestate, & officio Archiepiscoporum

SUMMARIUM.

- 1 Potestas Archiepiscopi duplex est vel in subditos sua diœcesis, vel in totam prouinciam, cui præsumt.
- 2 Qualis sit potestas in diœcesi circa suos subditos.
- 3 An in consecratione Metropolitanij ab Episcopis discriminentur?
- 4 Metropolitanus licet rectè consecratus sit, antequam pallium à legitimo superiore accipiat, non potest exercere, quæ ad ordinem pertinent Pontificalem.
- 5 De significatione, antiquitate, & auctoritate pallij.
- 6 Archiepiscopi infra tres menses à die consecrationis tenentur pallium à Romano Pontifice, vel superiore petere.
- 7 Quæ iurisdictio competat Archiepiscopis in tota prouincia.
- 8 Intellectus cap. 3. de foro competentij.
- 9 Quid Archiepiscopus in Concilio prouinciali, & quando illud celebrare possit.
- 10 Qualis sit potestas quam Archiepiscopus in subditos suffraganeorum habeat.

- A 11 An Archiepiscopus per se tantum de causis subditorum suffraganeorū possit iudicare, seu etiam illas subditocuiunque suffraganei sui in eius diœcesi delegare, & expenditur cap. Renouantes de officio ord. lib. 6.
- 12 Quo casu Metropolitanij in diœcesi suffraganei habere iudicem, aut tribunal permittatur, & subditos suffraganei ad testimonium compellere.
- 13 An Metropolitanij per simplicem querelam, de causis subditorum suffraganei cognoscere possint.
- B 14 Vtrum per viam nullitatis.
- 15 Item quando ipsi subditi suffraganeorum sponte se Metropolitanij iudicio subiiciunt.
- 16 An prætextu consuetudinis Metropolitanij in subditos suffraganeorum iurisdictionem possint exercere.
- 17 In quibus casibus hæc cōsuetudo vim habeat.
- 18 Intellectus capitis duo simul de officio ordinarij, & capitis Cum contingat, de foro competentij.
- 19 Vtrum totius prouinciae cura, & suffraganeorum excessus ad Metropolitanum pertineant.
- C 20 Quando, & in quibus casibus negligentia Episcopi per Metropolitanum suppleri potest.
- 21 Archiepiscopus notoria crimina subditorum suffraganei liberè punire potest absque appellatione.
- 22 Intellectus cap. Nullus de iure patronatus.
- 23 An Metropolitanij, quādo subditi suffraganeorum de iusta excommunicatione conqueretur, de ea cognoscere possit.
- D 24 Prima limitatio huius regula secundum caput Venerabiliss. de sententia excom. lib. 6.

25 *Secunda limitatio iuxta idem caput Venerabilius.*

26 *Quando excommunicatio suffraganei prima facie, & ex tenore processus iusta apparuerit non potest Metropolitanus subditum absolueret, sed eum remittere tenetur.*

27 *E contra verò quando excommunicatio iniusta apparuerit.*

28 *Quid possit Metropolitanus si dubitetur, an excommunicatio iuste prolata sit, vel non.*

29 *Licet in aliquibus casibus Archiepiscopus remittere teneatur nihilominus si absoluerit, valebit absolutio.*

30 *Metropolitanus Canonicoꝝ excessus iniuste cessantium contra suū Episcopum vindicare, & metu pœna coercere potest.*

31 *Vtrum Ecclesia vacante Archiepiscopus Capituli negligentiam suppleri possit.*

32 *An ratione visitationis Archiepiscopi inter suffraganeorum subditos iurisdictionem valeant exercere.*

33 *Quid possint Archiepiscopi in quocunque loco suæ provincie, quantumvis exempto exercere.*

Ognita ergo institutione Archiepiscoporum de illorum potestate, & officio solito ordine agendū restat. Quoad potestatem attinet dupliciter possunt considerari, vel in sua tantum diocesi, & circa suos subditos. Vel rursus in tota provincie, cui præsumt. In diocesi sua habet omnia iura, potestatem, & obligationes, quas ceteri Episcopi in suis diocesibus obtinet, de quibus infra agendum est, & sunt veluti quilibet alij Episcopi, solumq; in duobus ab illis discriminantur.

Primo in consecratione, debet enim Metropolitanus à tribus Episcopis suffraganeis consecrari, omnibus alijs provincie, vel presentibus, vel saltim si non potuerint per literas consentientibus, adhibitoq; etiam consensu Primatis, ut probant text. in cap. 1. 66. dist. cap. Quia. 64. dist. aliter verò facta consecratione, non recipit consecratus executionem, ut notant Innocent. in cap. Ne Episcopi, de temp. ordin. & cum Sylvestro Henriq. dicto lib. 10. c. 31. §. 2. Episcopus verò aliter, ut infra notabimus. Hodie verò quia Rex est Patronus sufficit, ut ille, quem presentat confirmetur à Papa, ut patet ex praxi, & notat Henriquez lib. 10. cap. 24. litera E. Secundo, quia Metropolitanus licet rectè consecratus sit, imò etiam si possessionem accipiat, non potest tamè exercere ea, quæ ad ordinem pertinent pontificalem; imò nec se Archiepiscopum nominare, antequam pallium à legitimo superiore suscipiat, hoc est, vel à Papa, vel à Patriarcha, si ei subiectus est, cap. Nisi, cap. Cum sis, de authorit. & usu pallij, cap. Quod sicut, §. 1. de electione; non ita Episcopi, qui pallio uti non possunt.

In quo insuper advertendum est, quod pallium in hoc sensu acceptum, prout sumitur in dicto titulo de authoritate, & usu pallij est vestis quædam summa lanca, & candida, cuius utrinque pendent duæ facies, & ad humeros circulus ductus, ac quatuor purpureis crucibus insignita, prout per eadem verba explicat Polydor. Virgil. lib. 4. de inuentione rerum c. 12. per huiusmodi vestem significatur, & confertur Pontificalis officij plenitudo, iuxta dictū cap. Nisi, cap. Cum

3

Cap. 1. 66

dist. C. Quia.

Innocent. Sylvest. Henriq.

Henriq.

4

C. Nisi. C. Cum sis. Ca. Quod sicut.

5

Polydor.

C. Nisi.

Cum

Ca. Cum *Cū sis, c. Antiqua*, de priuileg. ac subinde illius quidē vsus ex Romani Pōtificis decretis ad solū Papā spectat, & insuper ad Patriarchas, & Metropolitanos; sed diuersimodē; nam cum per eam vestē significetur, & conferatur Pōtificalis officij plenitudo, iuxta d. cap. *Nisi*, cū alijs, Romanus Pontifex semper, & vbiq; in Missarum solēnijs pallio vti potest, cap. *Ad honorē*, de auctoritate, & vsu pallij. Patriarcha verò, seu Metropolitanus solūmodò in Ecclesijs suæ prouinciæ in Missis eo vti potest, d. cap. *Cum sis, c. Ex tuarum*, eodem tit. cap. *Pallium*. 100. dist. extra verò minimè etiā in processionibus cap. 1. eodem tit. cap. *Contra*. eadē dist. Tenentur autē prælati infra tres menses à die consecrationis pallium à Romano Pontifice, vel superiore petere aliàs dignitate priuantur, cap. *Quoniam* 100. dist. Et debent prius præstare fidei, & fidelitatis iuramentum cap. *Optatum*, eadem dist. cap. *Significasti*. 4. de electione, postquam verò concessum fuerit, illud alteri accommodare non possunt, sed cum eodem debent sepeliri, cap. 2. cap. *Ex tuarum*, de auctoritat. & vsu pallij. Sanè huius insignij rationem reddit D. Gregor. ad Maximū Episcopū Solymitanū, & de eo Tertull. librū scripsit, quo eiusdem venustatē, & vsū edocet. Et hæc quo ad Archiepiscopos in sua diocesi.

In tota prouincia habent etiā Archiepiscopi iurisdictionē, iuxta textum in cap. *Per singulas*. 1. & 2. 9. q. 3. c. *Cleros*, ibi, *totius prouinciæ sollicitudo*. 21. dist. quæ quidem iurisdictione Metropolitanū ius appellatur, & in multis consistit: nam primo ratione illius habēt Archiepiscopi ordinariam iurisdictionē in Episcopos omnes eius-

dem prouinciæ cap. 1. & 2. 99. dist. d. cap. *Per singulas*, dicunturque eisdem suffraganei, & Metropolitana lege subiecti cap. *Pastoralis*, in principio de officio ordinarij attento iure antiquo, aut in synodo, aut cum vicinis Episcopis sine quibus eas tractate non poterant cap. *Saluo*, cap. *Archiepiscopus* cum sequenti, 9. q. 3. cap. *Placuit*, sic intelligendus. 2. q. 6. cap. *Si inter*. 6. q. 4. c. *Si clericus*. 11. q. 1. Hodie tamen quia neque plures Episcopi, neque synodus facilè poterant conueniri, consuetudine obtentum est, vt soli Archiepiscopi ciuiles causas Episcoporum suffraganeorum definiant; criminales verò in Concilio prouinciali, iuxta ea, quæ infra, cum de illis egerimus latè dicemus.

Ex quibus apparet rectè Doctores communiter intelligere textum in cap. 3. de foro competenti, dum iubet, quod si Episcopi, inter quos causa vertitur, sint diuersarum prouinciarum, illum Primate deberi dare iudices in cuius prouincia est locus, de quo contenditur, procedere etiam in Archiepiscopo, & in prima instantia, in qua iuxta modò dicta, Archiepiscopus de causis Episcoporum cognoscebat, quamuis rectius de Primate, seu Patriarcha intelligatur, in 2. instātia, vt suprā diximus disput. præcedenti. Ideò autē dicendum est, Conciliū ibi iubere, vt Archiepiscopus in illis terminis det iudices, nō verò cognoscat; primò, quia melius per illos causa instruitur, & cognoscitur, quā per remotos Archiepiscopos, & deindè, quia cum res sita in diocesi suffraganei non sit in territorio Archiepiscopi, non poterat in rigore iuris de illa cognoscere, per actionem

T realem

C. 1. & 2. 99. dist. Cap. Per singulas. C. Pastoralis.

c. Saluo. C. Archiepiscopus. c. Placuit. c. Si inter. C. Si clericus.

Cap. 3. de foro compet.

realem, qua res petitur, non in personam, sed in re dirigitur obligatio, §. *Omniū* *Omniū*, Inst. de Actionib. quia autē laboriosū esset semper petere iudices deficientib⁹ in hoc casu, iussit Cōciliū, vt Archiep. qui aliās est iudex ordinarius Episcopi, in loco rei sitæ det iudices, qui de causa cognoscere valeant.

Secūdo ex eodē iure Metropolitanō, seu Metropolico potest Archiepiscopus Cōciliū prouinciale celebrare irrequisito inuito Primatē, c. *Siquis Episcopus vacās*. 92. dist. c. 1. 18. dist. in eoq; testes synodales designare, qui in futura synodo referāt ea, quæ digna fuerint reformatione, iuxta reg. c. *Episcopus in synodo*. 35. q. 6. notat post Syluest. Henriq, d. lib. 10. c. 30. §. 4. in fine, potest etiā prauas cōsuetudines à prouincia sua tollere, vt v. g. in celebratione diuinorū officiorū, iuxta text. in c. *De his*. 12. dist. & Trid. sess. 22. c. *de vitandis*, de celebrat. miss. Potest denique indulgentiarū literas per totam prouinciā concedere cap. *Notro*, de pœnitent. & remissionibus.

Tertiò competit eisdem Archiepiscopis iure Metropolitanico iurisdictio in subditos suffraganeorū suorū, sed non ordinaria, quē admodum in ipsos suffraganeos, sed tantū in quibusdam casibus expressis, vt eleganter inquit Pōtifex in d. c. *Pastoralis*, in principio de officio ordin. Laborāt autē ibidē Doctores in enumerādis his casibus, & octo refert Glossa verbo, *exceptis*, Syluester verb. *Archiepiscopus*, & alij Sūmistæ, quia verò aliqui iure nō probantur, agemus de omnibus, qui à iure afferuntur, vt inter illos appareat, in quibus propriè cōpetat iurisdictio. Primus est quando subditorū causæ ad Archiepiscopum deuoluuntur, per

viam appellationis, tunc enim in illis habent iurisditionē, vt manifestè inquit text. in d. c. *Pastoralis*, in princip. C. *Pastoralis*. cap. *Duo simul* in fine eodem tit. cap. 1. de officio ordin. lib. 6. c. 1. in princip. Cap. *Duo de foro compet.* eodem lib. cap. *Conquestus*. 9. q. 3. cum mille alijs vulgaribus latè Couas Practicarum cap. 9. n. 2. Quod quidem ampliatur, vt non solum Archiepiscopus per se de istis causis possit iudicare, sed illas etiam subdito cuiunque suffraganei sui in eius diocesi delegare, vt probat d. cap. *Pastoralis*, d. cap. 1. de officio ord. C. *Pastoralis*. in 6. & quanuis illum inuitum cogere non possit ad delegationem acceptādam d. cap. 1. §. 1. de foro comp. lib. 6. d. c. *Pastoralis*. Episcopus tamē suffraganeo præcipere poterit, vt illum acceptare cōpellat, vt notat Glossa in d. c. *Pastoralis*, verbo *Nullam*, Henr. d. c. 30. §. 3. quia cū Metropolitanō ex solo defectu potestatis hæc coactio interdiceretur, meritò per subditū fieri possit.

Neq; obstat, quod delegatio facta non subdito extra delegantis territorium, nō aliter sustineri potest, quam de cōsensu ipsarū partiū, & iudicis illius loci, vt in effectu docet Gloss. 1. in c. *Vt litigantes*, de officio delegati. Et ratio est, quia nullus extra territorium inuito iudice, & partib⁹ ius dicere potest. l. 3. de offic. præsidis, l. 1. ff. de officio Procōsulis: vnde videbatur, nec etiā Archiepiscopū posse in diocesi suffraganei extra illius cōsensum delegare. Respondetur enim dioceses suffraganeorū esse partes prouinciæ, cui Metropolitanus præest, & vti tales Metropolitanico iure eidem subesse in illis, quæ ad eum de iure pertinent in spectantibus ad prouinciā.

Vnde

10

C. *Pastoralis*.

Glossa. Syluest.

11

Glossa.

L. 3. ff. de offic. præsid. L. 1. ff. offic. proc.

Ca. off. Ca. tige

Glo

Cap. off.

Cap. foro

C. A. prim

Vnde cum inter hæc præcipuè numentur causæ per appellationē delate, iuxta supra dicta iura; meritò poterit eas etiã in diocesis suffraganeorū absque ipsorū consensu delegare, iuxta text. in c. 1. de officio ordinar. in 6. Hodie tamen per nouã Bonifacij cōstitutionem in cap. *Vt litigantes*, eodē titulo, & lib. coarctatum fuit, ne Episcopi possint causas ad ipsos per appellationem, vel aliter deuolutas, alibi, quã in sua diocesi, aut illius à quo appellatum fuit delegare, nisi aliud de consuetudine competat, vel partes, & Episcopus illius loci consentiant, vt Glossa 1. ibi declarauit.

Cap. 1. de off. ord. Cap. *Vt litigantes*.

Glossa. 12

Limitabis tamen posse Archiepiscopum in diocesi suffraganei habere iudicem, aut tribunal erectum pro appellationibus audiendis propter comoditatem litigantium absque consensu ipsius, vt disponit textus in d. cap. 1. de officio ordin. lib. 6. nec etiã subditos suffraganei compellere ad testimonium perhibendum in causis per appellationem deuolutis; nec tandem ad sententias, seu præcepta sua, exequenda, nisi aliud de consuetudine obtineat speciali, iuxta text. in d. cap. 1. §. de foro competenti lib. 6. vbi Doctores. Quo pacto autem consuetudo in hoc possit iurisdictionem tribuere infra explicabimus.

Cap. 1. de off. ordin.

Cap. 1. de foro cōp.

13

Secundum casum, in quo Metropolitanus inter subditos suffraganei iurisdictionem potest exercere assignant Doctores, nempe quando causa ad illum deuoluitur per simplicem querelam, & ita sine appellatione afferentes textum in cap. *Ad reprimendam*, de officio ordin. ibi, *de iniusta tibi fuerit excommunicatione conquestus*, vbi Metropolitanus aditus per simplicem

C. *Ad reprimendam*.

querelam, de iniustitia excommunicationis cognoscit, subditumq; absolueri potuit. Ceterum casus hic nullo modo sustineri potest; refragatur enim manifestè text. in cap. 1. de offic. legati; & cætera iura, de quibus supra passim asserentia non posse Archiepiscopum de causis subditorū, nisi per appellationē cognoscere; vnde text. in d. cap. *Pastoralis*, Glossa verbo *pro-uocauerit*, in cap. *Conquestus*. 9. q. 3. facile soluitur, si dicas causam iniustæ excommunicationis, de qua ibi non versari inter subditos alicuius suffraganei, puta, quãdo excommunicatio in fauorem alicuius lata fuit, tunc enī non posset Metropolitanus absq; appellatione de illa cognoscere, iuxta supra dicta, text. optimus in cap. *Venerabilibus*, ibi, *neutra verò partiū*, de sēt. excomm. lib. 6. sed potius inter ipsum Episcopum suffraganeū, & suum subditum, vt patet ex text. ibi, *Eidē Episcopo satisfaciat competenter*, ac subindè, vti talem secundum iuris regulas absq; vlla appellatione ad Metropolitanum spectare, vt text. habet, quia iuxta supra dicta, iudex est ordinarius causarū Episcop. c. 1. 99. dist. c. *Si clericus* 11. q. 1. nihilq; speciale tex. cōtinere, qd Glossæ præcitatae, & DD. non aduerterūt.

Cap. 1. de off. leg.

C. *Pastoralis*. Glossa.

C. *Venerabilibus*.

Ca. 1. 99. dist. C. *Si clericus*.

14

Tertium casum adducūt, vt videlicet possit Metropolitanus per viam nullitatis etiã absque appellatione de causis inter subditos suffraganei cognoscere, prout dixit Abb. in cap. *In litteris* in fin. vbi Barb. nu. 15. de officio delegati, idque ex doctrina Bartoli in l. *Si expressim*, ff. de Appellat. col. pen. qui scribit causam nullitatis, non tantum posse tractari coram iudice, qui sententiã pronunciauit, sed etiã coram superiore. l. *Absentem*, ff. de

Abbas. Barb. Bartol.

L. *Absentem*.

T 2 Appel-

L. Praeses Appellationib. notatur in leg. *Praeses*, C. quibus, & quando iudex, vers. *Neque hic casus admitti potest*, confūditur enim ex iisdē fundamētis, de quibus supra, & insuper ex eo, quia ex doctrina Archidiaconi, & Dominic. in c. *Consecrationi*, de appellationib. in 6. iudex, qui nō potest adiri per querelā, non potest etiā de nullitate absque appellatione tractare, sed Metropolitanus nō potest adiri per querelā, iuxta supra dicta in 2. casu: ergo neq; etiā per viam nullitatis, atque ita expressē tenuit Felinus, & Decius in d. cap. *Ex literis*, col. vlt. Franc. in ca. *Dilecto*, de appellat. q. 27. Et ex iisdē fundamentis, latē Cou. pract. dist. c. 9. n. 2. Neq; obstat doctrina Bartoli; procedit enī secundum eum in illo iudice superiore, qui absque appellatione potest adiri, non autem in eo qui tantum est iudex in causa appellationis, vt Metropolitanus.

15

Quartus casus videtur, quādo ipsi subditi suffraganeorum sponte se Metropolitaniani iudicio subiecerint, tunc enim inter illos iurisdictionem poterit exercere, licitum est enim, cuiuscūque priuato alieni iudicis iurisdictionem prorogare, iuxta textum in l. 1. ff. de iudicijs, quinimō in specie hoc apertē significare videtur, textus per argumentum à contrario in cap. *Duo simul*, de officio ordin. ibi, *Quando clerici tui coram te voluerint, &c.* Quasi significans, quod si noluerint, poterunt coram Patriarcha, seu Archiepiscopo respondere. Cæterum casus hic apertē repugnat decisioni text. in cap. 1. in princip. de foro comp. lib. 6. vbi decisū est, ne clerici suffraganeorum possint citra sui Episcopi cōsensum in Archiepiscopi iudiciū cōsenti-

re; ac per consequēs necessariō fatēdū est in proposito nō posse Metropolitanū in hoc casu inter Episcopos iurisdictionē exercere, nisi suffraganei consensus adsit. Nec refragatur, quod secūdū iuris regulas, cuiuscūq; iudicis prorogatio licita est absq; cōsensu proprii iudicis, iuxta d. l. 1. hoc enim in clericis respectu sui Episcopi limitatū reperitur, per text. in c. *Significasti*, de foro compet. cuius decisionis proles doctores ibid. & alibi afferunt rationes; illa tamen verior est, quod ita per sanctos Patres olim cōstitutū fuit, vt nullus paræcianū alienū citra sui Episcopi cōsensum possit iudicare, seu ordinare, text. optimus agens expressē de iudicio fori exterioris in c. 1. 9. q. 2. iuncto cap. *Episcopus*, ibi, *nisi forte cum voluntate*, eādē causa, & q. cap. *Nullus*. 3. de Paroch. qua stante prohibitione nullo modo clerici Archiepiscopi iurisdictionem, sine cōsensu Episcopi prorogare poterunt, iuxta d. c. *Significasti*. Cæterū quia adhuc id in nostra specie dubiū habere poterat; cum agatur de proroganda iurisdictione Archiepiscopi, qui non est extraneus prælatus, sed prouinciæ, quo casu prohibitionem nō habere locū videtur probare text. in cap. *Non liceat*, ibi, *Ad alias conuolare prouincias, & aliarum prouinciarū, &c.* 3. q. 6. Propter quod fortassis attento tempore Decretalium hoc satis cōpertum non erat, emanauit decisio text. in d. c. 1. in princip. de foro cōpet. qua expressē id cautū reperitur. Vnde ex his iam intelliges text. in d. cap. *Duo simul*, quod in contrarium facere videbatur, ibi, *Quandiu clerici tui, &c.* Ad excludendum enim hunc casum, dubium, de quo Pontifex

L. 1. ff. de iud. Ca. Duo simul.

Cap. 1.

L. 1. C. Significasti.

Cap. 1. 9. q. 2. C. Episcopus.

C. Null. C. Significasti.

Ca. Non liceat.

Cap. 1.

Ca. Duo simul.

fex ibi non fuerat interrogatus; consulto prædicta verba adiecit, sic significans non satis id adhuc iure compertum esse, nec se voluisse tunc temporis dubium illud definire, & sic cessat argumentum à contrario ex illo text. desumptum. Colliges etiam clericos suffraganeorum non solum sponte, verum etiã nec inuitos cogi posse citra suorum Episcoporum consensum Archiepiscopi iudicium in prima instantia subire, vt à fortiori concludunt rationes suprã adducte, vt probat expressè tex. in d. cap. *Duo simul*, cap. *Conquestus*. 9. q. 3. Et est extra omnẽ controuersiam.

Quintus casus est quando pretextu cõsuetudinis Metropolitanì in subditos suffraganeorum iurisdictionem exercent; hoc enim consuetudinem posse operari constat affirmat Domin. Perus. n. 2. Prob. ad finem in d. cap. 1. §. 1. de foro competenti lib. 6. Capella, & additio. 75. idquẽ ex duobus fundamentis. Primò ex text. in dicto cap. *Duo simul*, ibi, *Vel prisca illis consuetudo, & c.* Deinde ex eo quia consuetudo iurisdictionem potest tribuere non habenti, cap. *Cum cõtingat*, iuncta Glossa de foro competenti, cũ multis, de quibus Couas in regula *Possessor*. 2. p. §. 3. n. 1. In contrarium tamen stare videtur d. cap. *Duo simul* in fine, dum solum excipit casum appellationis, vel priuilegij summi Pontificis, ac subindẽ casum etiam consuetudinis videtur includere; deindẽ d. c. 1. §. 1. de foro comp. lib. 6. per argumẽt. ab speciali, ibi, *Nisi aliud in his tribus de consuetudine obtineant*, quasi consuetudo in alijs nihil possit operari; quibus fortẽ argumẽtis hãc partem tuentur Archid. & Ioann. Andr.

ibid. Blatius in additionib. ad Guill. *Blatius*.
A in eodem cap. 1.

Vnde in hac opinionum varietate media quædam via est eligenda, qua prædicta iura, & opiniones concordentur; in illis enim causis, quæ attẽto iure communi ad Archiepiscopos, seu alios maiores prælatos non spectant, vt v. g. causa suffraganeorum in prima instantia non poterunt ipsi prætextu consuetudinis de illis cognoscere, & iudicare, talis enim consuetudo, vtpotẽ offendens regulas sanctorum Patrum, & Canonum antiquorum, de quibus in cap. *Nullus*. 9. q. 2. cap. *Per singulas*. 1. & 2. ibi, *secundum antiquum nostrorum patrum*, cap. *Conquestus*, ibi, *auctõritas sacrorum Canonum*, cap. *Archiepiscopus*, ibi, *iuxta stãtuta Apostolorum*, cum alijs. 9. q. 3. nullo modo erit tanquam valida obseruanda, iuxta regulam text. optimi in cap. *Cum satis*, de officio Archidiaconi, & sic procedunt multa iura d. cap. *Duo simul* in fine, & dicto cap. 1. de foro compet. in argumento speciali; & opinio Archidiaconi, de qua suprã; in illis verò causis, quæ de iure ad ipsum Archiepiscopum spectant, vtpotẽ appellationis, & cæteris maioribus consuetudo poterit operari, vt ipse Archiepiscopus, seu alius superior iurisdictionem habeat in aliquibus casibus præter illos, in quibus de iure id expressum reperitur, hoc enim licet etiam prohibitum reperiatur per easdem regulas, tamen veluti in quãdam consequentiam permissum videtur, iuxta regulam cap. *Prætereã* de officio deleg. sic procedunt text. in d. cap. 1. & 2. de foro comp. lib. 6. cap. 1. cap. *Vt litigantes*, de officio ordin. eodem libro, dum consuetudinẽ per-

17

C. Null.
Cap. Per
singulas.
Cap. Con-
questus.
C. Archi-
episcopus

Cap. Cum
satis.
C. Duo si-
mul.
Cap. 1.

Ca. Præ-
tereã.
Cap. 1. de
foro comp.
Cap. 1.
C. Vt liti-
gantes.

Ca. Duo
simul.

Cap. Con-
questus.

16

Do. Per.

Capella.

Ca. Duo
simul.

Ca. Cum
cõtingat
Couas.

C. Duo si-
mul.

Cap. 1.

Archid.
Ioã. Andr.

mittunt tribuentem iurisdictionem Archiepiscopis in subditos suffraganei, agunt enim in causis, quæ iam de iure ad illos pertinebant.

18

Cap. Duo simul.

Qua retenta distinctione non obstat dict. cap. Duo simul, in princip. ibi, *vel prisca illis consuetudo, &c.* est enim intelligendum de consuetudine præterita à tempore Apostolorum, quæ eisdem prælatis iurisdictione concessa fuit, ut patet ibi *prisca*, non verò de consuetudine postea introducta, nec

Ca. Cum contingat
Cap. Cum satis.

tandem regula dicti capituli *Cum contingat*, quia secundum textum in dicto cap. *Cum satis*, non procedit in consuetudine contra sanctorum Patrum decreta, qualis censetur hæc, de qua agimus. Et ratio est, quia licet illa decreta ius humanum continere dicantur, quod consuetudo vincere potest,

Cap. ult.

cap. *ultimo de consuetudine*, in tanta tamen apud nostros Pontifices habentur veneratione, ut nulla temporum varietate mutationem recipere patiantur, cap. *Igitur*, vers. *Institutionis*, cū alijs ibidem. 25. q. 2.

C. Igitur.

19

Sextus casus, in quo Metropolitanus licitum est ordinariam potestatem in subditos suffraganeorum exercere, est quando ipse suffraganeus negligit iustitiam eisdem subditis ministrare, aut aliàs facere id, quod debet, ut notat Glossa in d. cap. *Pastoralis*.

Glossa.
Glossa.

Glossa similis in summa. 9. q. 3. & in cap. *Conquestus*, verbo *prouocauerit*, eademquè; sic si Episcopus negligat ponere œconomos eius negligentia per Metropolitanum suppletur, cap. *Cum simus*. 9. q. 3. Sic etiam idem erit quoties partibus Episcopus iustitiam nõ ministraverit, cum enim proprium Metropolitanum munus sit occurrere grauaminibus suorum suffraganeorum,

Ca. Cum siuus.

iuxta dictum cap. *Per singulas*. 9. q. 3. Cap. *Per cap. Cleros*, ibi *Sollicitudo totius prouincie*. 21. dist. & non aliter melius occurratur, quam partibus iustitiam ministrando; merito in hoc casu Metropolitanus iurisdictionem exercere poterit, quanuis hoc ita in iure generaliter expressum non sit; per necessarias tamen consequentias deducitur, ex illis iuris regulas secundum quas totius prouincie cura, & suffraganeorum excessus ad Metropolitanum pertinent, ac subinde in illis casus hic expressus censetur, ut iam immerito Abb. in d. cap. *Pastoralis*. nu. 9. & alibi contendat Metropolitanum non posse nisi tantum in casibus iure expressis suffraganeorum supplere negligentiam.

B

Neque obstat, quod negligentia Episcopi in conferendis beneficijs per Capitulum saltem primo loco suppletur, cap. 2. de concessione præbende. Item quando Episcopus est impeditus, utputa excommunicatus, aut ab inimicis captus Metropolitanus se intrittere non potest, cap. 1. & 3. de supplend. neglig. prælat. lib. 6. Respondetur enim textum in d. cap. 2. de concessione præbende. constituisse ius speciale contra iuris regulas, text. vero in d. cap. 1. & 3. de supplenda neglig. ex eo procedere, quia licet ibi Episcopus sua culpa fuerit impeditus, supposito tamen impedimento, non est cur ei imputari possit, si iustitiam partibus non ministrat: unde non data culpa, seu negligentia, iurisdictione quoque Metropolitanum cessare debet.

D

Ampliabis etiam prædictum casum, ut scilicet ex eadem ratione possit Archiepiscopus notoria crimina subditorum suffraganei liberè punire, absque appellatione, quia scilicet in illis

Cap. Per singulas.
C. Cleros.

Abbas.

20

Cap. 1.

Cap. 1. &

3.

21

Cap. 1. de censib.

Henriq.

E. penult.

22

C. Nullus

Cap. Cum Apostolica.

Ioan. Andr. Abbas.

23

illis puniendis suffraganeorum negligentia notari potest, cum sint notoria, ut probat text. sic intelligendus in cap. 1. §. Sanè, vers. notoria, de censibus libr. 6. idquè poterit circa officiales Episcopi, si impunè delinquant in officio, ut notat Henriquez dicto libr. 10. cap. 30. §. 3. Limitabis tamen prædicta non procedere, quando Episcopus negligit præstare consensum alicui actui, in quo ipse consensus ad validitatem necessariò desideratur, tunc enim talis cõsensus debeat præcisè, & in tua forma specifica, non per æquipollens adimpleri, iuxta cap. penult. iuncta Glossa, verbo *Mandantibus*, de re iudicata libr. 6. non poterit per Metropolitanum suppleri, sed tunc ad summum Pontificem necessariò erit recurrendum. Iuxta quæ iam procedit, & intelligitur text. difficilis in cap. *Nullus*, de iure patronat. ibi, *Ro-*

Septimus casus est quando scilicet subditi suffraganeorum apud Metropolitanum de iusta excommunicatione conqueruntur, tunc enim illum posse cognoscere, & absoluerè, probat tex.

A

B

C

D

in cap. *Ad reprimendam*, de officio ordin. cap. *Per tuas*. 40. de sententia excommunicat. cum alijs, & huc casum inter alios notavit etiam Glossa in d. cap. *Pastoralis*, in principio, cui similis tex. in cap. *Conquestus*, verb. *prouocauerit*. 9. q. 3. Verum quia in contrarium aliqua vrgere videntur. Et casus hic multiplices patitur limitationes, ut clariùs intelligatur per quasdam distinctiones procedere oportet.

Prima est quod si iniustæ excommunicatis causa vertatur inter subditum suffraganei, & ipsummet suffraganeum Episcopum; v. g. quia ipse ex officio vel aliter non ad partis fauorè ipsum excommunicauit, tunc siue per simplicem querelam, siue etiam per appellationem Archiepiscopus de illa cognoscere poterit; ita probat textus in cap. *Venerabilibus*, in principio, vers. *Attamen*, & 8. pen. & vltim. de sententia excommunicationis libr. 6. textus sic intelligendus in dicto cap. *Ad reprimendam*, ibi, *conquestus*, & ibi eide *Episcopo satisfaciat*, de officio ordin. d. cap. *Per tuas*, vers. *Verum*, & ratio est, quia in causis suffraganeorum, qualis est hæc, iuxta textum in cap. *Sacro*, ibi *excommunicator condemnatur*, de sententia excommunic. Metropolitanus iudex competens est, siue per appellationem, siue per simplicem querelam adeatur, cap. *Per singulas*. 9. q. 3. & diximus supra hac disputatione.

Secunda distinctio est, quod si per contrarium causa excommunicationis inter subditos suffraganei vertatur, puta, quia in fauorem partis excommunicatio lata fuit pro offensa ei illata, vel debito non soluto; tunc Metropolitanus non poterit cognoscere, seu iudicare, nisi ad ipsum per appellationem

C. *Ad reprimendam*.
Cap. *Per tuas*.
Glossa.

24

C. *Venerabilibus*.
C. *Ad reprimendam*.
Cap. *Per tuas*.
C. *Sacro*.

Cap. *Per singulas*.

25

T 4

pellatio-

C. Venerabilibus.

C. Duo simul.

C. Pastoralis.

C. Venerabilibus.

pellationem causa deuoluatur, ita expressè text. in c. *Venerabilibus*, in principio, iuncta Glossa, versiculo *competit*, in §. *Sanè* eiusdem capituli. Ratioq; est, quia inter subditos suffraganei non aliter Metropolitanus competens efficitur, quam per appellationem iuxta regulam capituli *Duo simul*, cap. *Pastoralis*, de officio ordinarij cum alijs, de quibus supra. Addit tamen eleganter text. in d. cap. *Venerabilibus* in principio, vers. *Sed si excommunicatus*, quod si pars excommunicata voluerit contra suffraganeum ex tali excommunicatione interesse prætere, quod poterit, quo ad illum effectum, etiam per simplicem quærelam causam ad Metropolitanum deferre, idque ex ratione, de qua in prima distinctio.

26

Tertia distinctio fit, quod in casibus, in quibus Metropolitanus potest, siue per appellationem, siue etiã per quærelam de iniustitia excommunicationis cognoscere; quæri insuper potest, an possit ipsum subditum suffraganei statim absoluere, an verò debeat ad ipsum suffraganeum excommunicatorem remittere absoluendum? In qua etiam per triplicem distinctionem procedere oportet. De qua text. in cap. *Venerabilibus*, §. *Sanè*. Et imprimis si excommunicatio prima facie, & extenore processus iusta apparuerit, non potest Metropolitanus absoluere, sed remittere tenetur, vt post absolutionem de causa cognoscat, ita textus in d. §. *Sanè*, cap. *Sacro*, sic intelligendus, ibi, *ad excommunicatorem remittat*, de sententia excomm. d. cap. *Per tuas*, vers. final. Et ratio est, quia iniuria fieret excommunicatori, si cõfuto de iusta excommunicatione, & non requisito excommunicatus per

Cap. Venerabil.

C. Sacro.

Cap. Per tuas.

aliud absoluatur, contra regulã cap. *Seruetur*. II. q. 3. Vnde talis remissio meritò inducta fuit: nam aliàs ante absolutionem Metropolitanus de causa cognoscere non potest, cap. *Cum contingat*, ibi, *antequam*, de officio deleg. dict. cap. *Per tuas*, vers. *Verum*. Limita tamen nisi periculum sit mora, aut nisi suffraganeus requisitus malitiosè absolutionis beneficium deneget, prout expressè limitant text. in d. cap. *Sacro*, §. *Sanè*, & d. cap. *Per tuas*.

C. Seruetur.

Ca. Cum contingat.

Cap. Per tuas.

C. Sacro.

Cap. Per tuas.

27

Quarta distinctio fit, quod si excommunicatio iniusta apparuerit, tunc Metropolitanus statim subditum absoluere, nec ad suffraganeum remittere tenetur, posteaquè de causa cognoscere poterit, ita text. in d. §. *Sanè*, vers. *Si verò constet*. Et ratio est, quia in hoc casu, nulla suffraganeo fit iniuria, quinimò data manifesta iniustitia illius iam ad Metropolitanum attento iure iurisdictionis, & potestas absoluendi spectat, iuxta regulam text. in cap. I. §. *Sanè*, vers. *notoria*, de censibus libr. 6. iunctis supra resolutis in sexto casu.

Cap. I. de censib.

28

Quinta distinctio fit, quod si excommunicatio iniusta non apparuerit, sed dubitetur an iustè prolata sit, Archiepiscopus attento rigore iuris nulla data remissione excommunicatum per se absoluere, & postea de causa cognoscere valebit. Ita Pontifex in d. cap. *Per tuas*, vers. *Quod si*, d. §. *Sanè*, vers. *Quod si dubitetur*; & ex eo constat, quia cum ipse Metropolitanus ad cognoscendum de causa sit iudex competens, iuxta supradicta, ita & ad absoluendum competens erit, iuxta regulam cap. *Præterea*, de officio delegati, iuncta regul. dicti capituli

Cap. Per tuas.

§. Sanè.

Cap. Præterea.

Cum

Ca. Cum *Cum contingat, ibi, Antequam neque in
contingat. hocvlla excommunicatori iniuria fit. De-*
clarabis tamen distinctionem hanc
non procedere secundum debitum
honestatis, quo attento Metropolita-
nus potest, seu debet excommunica-
tum pro absolute ad suffraganeū
remittere, prout in effectu declarat
expressè Pontifex in d. §. *Sanè*, vers.
§. *Sanè*.
Cap. *Per*
tuas.
Quod si, dicto cap. *Per tuas*, ibi, *Nisi suo*
duxerit suffraganeo deferendum; textus
sic intelligendus in d. cap. *Ad reprimē-*
C. *Ad re-*
primēdā.
dā, ibi, *Ei quasi Coepiscopo deferens re-*
mittas; quasi solum importet honesta-
tem. Et ratio est, quia imprimis nulla
subdito fit iniuria, si dum non constat
de iniustitia excommunicationis ad
suum prælatus pro absolute rem-
mittatur, ex regula capitis, *Quibus E-*
C. *Quib.*
piscopi. 11. q. 3. & deindè ipsis prælatis
debitus honor, & reuerentia seruatur
iuxta regulam cap. *Seruetur*, eadem
C. *Serue-*
tur,
causa, & questione. Quod si suffraga-
neus absolute malitiosè distulerit,
aut denegauerit, tunc Metropolitanus
absoluere debet, iuxta textum
in d. cap. *Per tuas*, & in dicto cap. *Ad*
C. *Per*
tuas.
c. *Ad re-*
primendā.
reprimendam.

Adde quod in prædictis omnibus
29 casibus in quibus Metropolitanus po-
test de causa excōmunicationis cog-
noscere, si absoluat absque remissio-
ne, licet eam facere teneretur, vale-
bit absolute, quāuis iniusta, quoniā,
vt inquit text. in d. §. *Sanè* in fine, & si
contra ius litigatoris, non tamen cō-
tra ius constitutionis absoluit.

30
C. *Irrefra-*
gabil.
Octauus casus reperitur in specie
capitis *irrefragabili*, §. *Ceterum*, de of-
ficio ordin. vbi Metropolitanus iuris-
dictio tribuitur circa Canonorum
excessus, iniustè contra suum Episco-
pum à diuinis cessantium, quæ quidē

iurisdictione non in eo consistit, quod
A possit Metropolitanus iniustam Ca-
nonicorum cessationē reuocare; hoc
enim Romano Pontifici reseruatur,
iuxta textum in d. cap. *Quauis*, de of-
ficio ordin. lib. 6. Sed vt possit Cano-
nicorum excessus iniustè cessantium
vindicare, & metu pœnæ coercere,
vt planè colligitur ex verbis text. nec
mirum est, quod in hac spe noua Me-
tropolitano iurisdictione tribuatur, qua
si antea illam non haberet, sicq; de-
legatus efficiatur, non ordinarius,
B quoniam licet secundum iuris regu-
las, Episcoporum causæ, qualis est
hæc, ad Metropolitanos spectet, iux-
ta suprascripta, vel ad arbitros iuxta
textum in cap. *Si clericus*. 11. q. 1. in
hoc tamen casu nec ad Metropolita-
num de iure poterat spectare, quia
non erat causa aduersus Episcopum
suffraganeum, sed aduersus subditos,
quorum iudex Archiepiscopus non
est, nisi in casibus expressis: nec etiā
ad arbitros, quia causa erat crimina-
lis, quam arbitri tractare non possunt
C iuxta regulam capitis vltimi in fine
de arbitr. & insuper quia tangebatur
causam cessationis soli Romano Pō-
tifici reseruatum, iuxta dictum cap.
Quauis: vnde merito in proposito
noua Metropolitanus iurisdictione con-
cessa fuit.

Nonus casus assignatur à Glossa
in d. cap. *Pastoralis*, scilicet, mortuo
Episcopo, & vacante sede Episcopa-
li, tunc enim videtur intendere, Ar-
chiepiscopum iurisdictione habere.

D Ceterum casus hic ex mente ipsius
Glossæ declarandus est, vt videlicet
ex sola vacatione sedis Episcopalis
per mortem Archiepiscopus se intro-
mittere nō possit, nec etiam si agræ-
tos

C. *Quauis*.

C. *Si clericus*.

C. *ult.*

C. *Quauis*.

31
C. *Pastoralis*.

ros Episcopus, aut alio simili impedimento impeditus sit, tunc enim secundum regulas iuris Capitulum succedit, ut in prædictis probat text. in cap. vnico de maioriâ, & obed. lib. 6. cap. 1. cap. *Si Episcopus*, de supplenda neglig. eodem libr. cum alijs: vnde Ecclesia Cathedrali vacante, non visitare, nec visitatorem dare potest, ut post Syluest. verb. *Archiepiscopus*. q. 2. & 3. Notat Henriquez dicto cap. 30. §. 3. Nisi fortè capitulum in spiritualibus, & temporalibus negligenter, & malè administrauerit; tunc enim illius negligentiam poterit supplere, iuxta suprâ dicta in 6. casu. Item nec moriente Episcopo circa illius bona, aut res seruandas, se intromittere valebit, cap. *Non liceat*. 12. q. 2. Solum autem eidem licitum erit deficientibus clericis in Ecclesia suffraganei, sub quorum custodia eiusdem bona retineantur illa custodire, ut illibata successori reddat, quemadmodum disponit text. in d. cap. *Non liceat*, vers. *Si verò*, quod solum voluit Glossa in d. cap. *Pastoralis*, de qua suprâ.

Decimus, & vltimus casus, in quo Archiepiscopus inter se suffraganeorum subditos iurisdictionem potest exercere, est causa visitationis, nempe visitando prouinciam, prout ei de iure ex officio suo facere permittitur, ut apertè probat text. in cap. *Cum ex officij* de præscriptionib. cap. *Sopitata*. cap. *Cum nuper*, de censib. cap. 1. & vltimo eodem tit. libr. 6. prosequitur Marianus de visitatione n. 7. vers. 3. & n. 8. vers. 4. Riscius de præminentia Archiepiscopali. priuilegio. 16. potest autem, ut diximus Archiepiscopus prouinciam suam visitare, subditosq; suffraganeorum punire, aut de illis

inquirere, iuxta formam latè traditâ in d. cap. 1. de censibus lib. 6. cum omnibus §§. quanuis ipsi suffraganei negligentes non sint, ut apertè probat text. in d. cap. vltimo. Et est communis contra Glossas in dicto cap. *Cum ex officij*, verbo *consuetudine*, & verbo *authoritate* in dict. cap. *Cum nuper*. Poterit etiam dum sic visitat prouincias recipere, & alia consueta à locis visitatis, ut probant omnia iura suprâ citata; ac tandem audire confessiones subditorum, & absoluere illos in vtroque foro à censuris, & peccatis, iuxta textum in d. cap. vltimo, vers. final. Syluest. & Henriq. vbi proximè, aliàs verò extra casum visitationis subditos absoluere non potest, iuxta suprâ dicta, probat Soar. tomo 4. disput. 25. sect. 1. n. 14. vbi agit; an iurisdictione in hoc casu sit ordinaria, vel delegata. Hodie tamen per Decretum Concilij Trid. sess. 24. cap. 3. de reformat. nō licet Archiepiscopis prouinciam suam visitare, nisi post diocesim suam plene visitatam, & ex causa in Prouinciali Concilio approbata.

Adde Archiepiscopum in quocūque loco suæ prouinciæ quantumuis exempto posse celebrare in Pontificalibus, vel absque illis facere celebrari sine cuiusque licentia, item populo benedicere, & crucem ante se portari facere, dum per ea transit, etiamsi nec visitet, aut iurisdictionem aliquam tunc exercent, ut disponit expressè Clementia. *Archiepiscop.* de priuileg. ex qua ita notant Syluest. & Henriq. §. vltimo dictis locis. Cætera verò alia circa Archiepiscopos, nē longiores simus, per Doctores videri poterunt. Illud certum est quod extra prædictos casus, vel si qui sunt alij, qui

C. vnic.

Cap. 1.

C. Si Episcopus.

Syluest.

Henriq.

C. Non liceat.

Glossa.

32

C. Cum ex officij.

C. Sopitata.

Ca. Cum nuper.

Marian.

Riscius.

Cap. 1.

Cap. vlt.

C. Cū ex

officij.

Ca. Cum

nuper.

Cap. vlt.

Syluest.

Henriq.

Soar.

Conc. Tri-

dent.

33

Clement.

Archiep.

Syluest.

Henriq.

qui in iure expressi sunt, vel ad illos reducantur, nullam Archiepiscopos in subditos suffraganei habere iurisdictionem, iuxta text. in cap. *Pastoralis*, in principio de officio ordinarij.

C. *Pastoralis*.

DISPUTATIO VI.

De Episcopis.

ROST Archiepiscopos, seu Metropolitanos Episcopi ponuntur in nostra Ecclesiastica Hierarchia ratione iurisdictionis, dignitatis, seu officij; nam ordine, & consecratione inter se non differunt, quia priorem locum obtinent Episcopi, vt expressè definit, & probat Concilium Tridentinū sess. 23. de Sacramento ordinis cap. 4. vers. *Proinde*, ibi, *Sancta synodus declarat (præter ceteros ecclesiasticos gradus) Episcopos ad hunc Hierarchicum ordinem præcipuè pertinere;* & in eadem sess. canon. 6. vbi anathematizat eos qui negauerint Ecclesiasticam Hierarchiam ex Episcopis præbyteris, ac ministris distinctam; eodem modo Dionysius de Ecclesiast. Hierarch. cap. 5. Hierarchiam constituit, ex Episcopis, sacerdotibus, & ministris, similiterquè omnes Auctores sacri, Episcopos priori loco numerant; & ex eo insuper ostenditur, quia omnes fatentur Episcopatum culmen esse dignitatum, & supremum ordinem in Ecclesia Dei, vt notant Glossa verbo *Episcopus*, in proœmio sexti, Cassan. in Cathalog. gloriæ mundi parte 4. consideratione 25. Anastas. Germon. de sacrorum immunitat. lib. 3. cap. 8. Asor instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 27. q. 1. Guerrer. in speculo iuris Pontific.

Coc. *Trident.*

S. *Dion.*

Glossa.

Cassan.

Germon.

Asor.

Guerr.

lib. 1. cap. 4. Aug. Barbof. de Pastoral. *Barb.*
 A sollicit. tit. 1. cap. 2. inde notantes rationem quare Summus Pōtifex Romanum se Episcopum appellat, & Episcopos vocet fratres, quasi sibi æquales; Cardinales verò, & Reges filios, cap. *Quam graui*, cum alijs de crimine falsi. Vnde etiam Dionysius dicto lib. de Ecclesiastica Hierarch. c. 2. Episcopum vocat Hierarcham, tanquam supremum in Hierarchia; & Ignatius in epistol. ad Trallian. Archiepiscopum. Vt igitur in hac disput. quæ inter alias præcipua etiam est; solitum seruemus ordinem. Agemus primò de Episcoporum nomine, origine, & institutione, & deinde de ipsorum potestate, priuilegijs, & obligationibus.

C. *Quam graui*.
 Dionys.

Ignatius.

§. I.

De Episcoporum nomine, origine, & institutione.

SUMMARIVM.

- 1 *Episcopi nomen, unde deriuetur, & quid significet.*
- 2 *De vsu, & varia huius nominis Episcopi acceptatione, apud Latinos, Iureconsultos, & sacram scripturam.*
- 3 *Nomen Episcopi magis curam, quam dignitatem importat.*
- 4 *Tituli, & nomina, quibus Episcopi decorantur, expenduntur.*
- 5 *Episcopalis dignitas à Christo Domino fuit instituta.*
- 6 *Episcopum esse necessarium ministrum aliquorum sacramentorum asseritur.*
- 7 *Quando, & quo tempore Apostolis Episcopalis potestas data fuit.*
- 8 *Licet Episcopi Apostolis succedere dicantur, nihilominus tamen non succedunt illis propriè, & ea ratione, qua*

- 9 qua unus Episcopus alteri succedit. Episcopi habent munus suum pastorale per Summum Pontificem, & dependenter ab illo.
- 10 Episcopi iure diuino præsbyteris superiores sunt.
- 11 Hac veritas probatur Concilij Tridentini loco sess. 23. & aliæ auctoritates in idem expenduntur.
- 12 Ad primum Hereticorum argumentum de communi usu Episcopi nominis, & præsbyteri nascentis Ecclesie initio respondetur.
- 13 Secundum de auctoritate Diui Hieronymi sumptum varijs modis eliditur.
- 14 Tertij argumenti solutio.
- 15 Episcopatus ordinem esse verè sacramentum, & à sacerdotio distinctum affirmatur.

I

Quod ad primum igitur attinet, imprimis Episcopus dicitur à verbo græco, *Episcopos*, seu *Scopin*, quod significat considerare, seu inspicere, quasi Episcopus in Ecclesia Dei speculator sit, considerans, seu inspiciens subditorum vitam, & mores, vt declarat optimè Isidorus in nostro cap. *Cleros*, vers. *Episcopus*. 20. distin. & post eum Bellarm. lib. 3. de Romano Pontifice, cap. 24. Henriquez lib. 10. cap. 32. in princip. Durand. in Ration. diuinorū lib. 2. c. 2. à n. 1. Gigas in tract. de Resident. Episcop. c. 1. nu. 1. Guerrer. in specul. iuris Pont. lib. 1. cap. 4. Asor. instit. moral. p. 2. libr. 3. cap. 27. q. 1. Gonsal. ad Regul. 8. Canc. Glossa. 42. n. 18. August. Barb. de Episcop. tit. 1. cap. 2.

2

Quauis autem nomen hoc Ethnici magistratui Prætorij tribuissent,

cuius erat panis, & cæterarum rerum ad cibum, & victum pertinētium curam habere, vt constat ex Aristoph. in comed. de auibus. Vnde Archadius Iurecōsultus, recensens munera personalia in l. *Munera*. 2. §. *Irenarcha*, ff. de muneribus, & honoribus sic ait. *Episcopi, qui præsunt pani, & cæteris venalibus rebus, quæ ciuitatum populis ad quotidianum victum vsui sunt, personalibus muneribus funguntur; sacræ tamen Scripturæ Pastori hominum, & Regi promiscuè concedunt, vt patet Isai. cap. 44. vbi Regem vocat Episcopū, & Ephes. 4. & prima Petri c. 2. Christum vocat Pastorem, & Episcopum animarum. 2. Esdræ. 11. & alibi; vt sic intelligatur Episcopū non solum habere officium prædicandi, sed etiam potestatem regendi cum vi coactiua.*

B

C

D

Est insuper sciendum circa hanc nominis significationem, de qua nūc agimus, nihil aliud denotare, quàm curam, & in alios quandam quasi superintendentiam, non autem superioritatem, siue dignitatem, vt asserit Chrysoptom. homil. 10. Hoc enim nomine Præsul appellatur, quod cuncta inspiciat, atque speculetur, idem docet D. Hieronym. in epistola 85. ad Euagriū tom. 2. quia verò *επισκοπος* Græcè, Latinè superintendens est; suprà diximus, & Ambros. aduertit in lib. de dignitat. sacerdot. cap. 6. superinspector, & obseruator, Magal. in epistol. 2. ad Timoth. c. 3. lect. à nu. 2. Latè Sottomaior in epistol. 1. ad Timoth. cap. 3. super vers. *Fidelis sermo*. pag. 402. & 403.

Interdum etiam Episcopus vocatur præsbyter, accipiendo nomen præsbyteri, id est senioris, à matura ætate, vt 1. Petri cap. 5. ibi seniores prouiden-

Isidorus.

Bellarm. Henriq. Durand. Gigas. Guerrer.

Asor. Gonsal.

Barb.

Aristoph.

L. Munerum.

Isai. 44. Ad Eph. 4. 1. Petr. 2.

Esdr. 11.

3

Chrysopt.

D. Hier.

D. Amb.

Magall.

Sottom.

4

1. Pet. 5.

prouidentes, vbi Græca litera habet
Bellar. lib. 1. de clericis, c. 15. vers. Quin-
ta; dicitur etiã præsul, quoniam in Cō
Ca. Quod cilio præsidet. **cap. Quod translationem,**
translat. de tempor. ordinat. Item Antistites,
 quia antè alios stans, præeminet po-
 pulo, vel ab ante, quod est cōtra, quo-
 niam hæreticis contradicit, vt decla-
Durand. d. c. 11. n. 4. & 5. Pōtifex,
C. Ponti- quia Pontificali officio vtuntur cap.
fices. Pontifices. 7. q. 1. cap. **Massana,** de ele-
C. Massa ctione, cap. **Quia periculosum,** de sent.
na. excommun. in 6. cap. **Cleros,** vers. **Pō-**
Ca. Quia tificex. 21. dist. Durand. d. c. 11. num. 3.
peric. Afor vbi proximè; summus sacerdos
C. Cleros. vocatur Episcopus. Primò ad diffe-
Durand. rentiam simplicium sacerdotum, cap.
Afor. **Perlectis,** vers. **Ad Episcopum.** 25. dist.
C. Perle- cap. **Quauis.** 8. dist. Secundò, quia
ctis. ultra eos nullus est ordo, cap. **De his,**
C. Quam cap. **Manus,** de Consecrat. dist. 5. Cas-
uis. san. in Cathalog. gloriæ mundi p. 4.
C. De his considerat. 25. Sanctissimus appella-
C. Man. tur in Auth. de sanctissimis Episcop.
Cassan. collat. 9. & in Clement. 1. §. **Nec super,**
Authen. de pœnis; nam qui alios sanctos effi-
Clem. 1. cere debet, necesse est, vt sit sanctissi-
 mus. Illustris ratione dignitatis, & of-
Bartol. ficij, Bart. in l. **Omnes populi,** q. 4. ff. de
Bald. iustitia, & iure: quauis Bald. in l. **Ad**
similitudinem, C. de Episcopis, & cler.
 velit Episcopum esse similem illustri
 personæ, non tamen esse illustrem;
 Legatus Christi nonnūquam appel-
 latur, prout in cap. **Accusatio quoque,**
C. Accusa- in fin. 2. q. 7. & in d. Clement. 1. Spe-
tio. culator in tit. delegatis, §. 1. **Guerrer.**
Clemen. 1 in speculo iuris Pontificij lib. 1. c. 28.
Specul. Pastor Episcopus, non impropriè di-
Guerrer. citur, sicut, & subditi eius similitudi-
Ioan. 11. ne oues appellantur; ab ipso Christo
12. Domino, Ioan. 11. & 21. In cuius offi-

cij Pastoralis signum, baculi pastorale
 A dari Episcopis notissimum est, & ex-
 plicat text. in cap. vnico in fine de sa-
 cra vnctione; faciunt multa, quæ de
 pascendi verbo in prædicta Christi
 Domini autoritate diximus in disp.
 1. de Romano Pont. & explicat Car-
 dinal. Bellarm. tom. 1. de Rom. Pont.
 lib. 3. c. 15. Fratres vocat Sūmus Pō-
 tificex quasi sibi æquales, Cardinales
 verò, & Reges, filios, cap. **Quã graui.**
 de crimine falsi. Felin. in proœm. De-
 cretal. n. 1. Decius in cap. **Cum venera-**
B bilis. n. 2. de exceptionib, Connan. in
 pragmat. tit. 2. n. 3. Cardin. in d. Cle-
 ment. 3. Tandè Sūmus ipse Pontifex
 hoc nomine nō dedignatur; aliquãdo
 enim vel vrbis Romæ, vel Catholice
 Ecclesiæ Episcopū se ipsum appellat.
 cap. **Si Episcopus.** 2. q. 9. c. **transmarinos,**
 c. **Aphros.** q. 8. dist. ex eo cū nulla ma-
 ior dignitas sit in Ecclesia ipso Epis-
 copatu c. 1. de priuileg. c. pen. de præ-
 bēd. Petrus Greg. in schol. n. 10. & n.
 13. Baron. tom. 11. anno 1057. n. 23.
 C Vel ideò Sūmus Pōtifex Episcoporū
 Episcopus vocatur, quia ad illum per-
 tinet cæteris Episcopis præesse, &
 eorum vigili cura defectus corripere.
 Plura alia circa hoc nomen videri
 possunt apud Sanctos Patres, & ex-
 positores, Magall. in epistola prima
 ad Timoth. cap. 3. sect. 1. annot. 2. So-
 tomaior in epistolâ 1. ad Timoth.
 cap. 3. super vers. **Fidelis sermo,** pagi-
 na 402. & 403. & plures, quos re-
 fert Augustin. Barb. d. titul. 1. cap. 2. **Barb.**
 per totum.

D Explicata igitur huius nominis sig-
 nificatione; sciendum est, quod Epis-
 copalis dignitas ab ipso Christo Do-
 mino fuit instituta, & ita diuino, non
 humano iure introducta: nam cum

V ipse

Cap. unico

Bellar. m.

C. Quam
gravi.
Felin.
Decius.
Connan.
Cardin.

C. Si Epis-
copus.
C. Trans-
marinos.
C. Aphro.
cap. 1.
Cap. pen.
Pet. Greg.
Baron.

Magal.
Sottoma.

Barb.

5

ipse legulator prudentissimus ad gubernationem Ecclesiae suae regimen Monarchicum instituit in Petro, eiusque successoribus, ut supra in initio Relectionis, & disputatione. 1. demonstrauimus. Huiusmodi autem regimen perfectum non sit, nisi aliquid ad mixtum habeat Aristocratia, ita ut sub vno Monarcha alij sint Principes inferiores eidem subordinati, qui singulas prouincias, seu partes, tanquam proprias administrent, ut longo discursu comprobatur Bellarm. de Romano Pontif. libr. 1. cap. 3. necessario etiam fatendum est eundem Christum Dominum instituisse, ut sub vno summo Pontifice alij essent Praelati, nempe Episcopi, qui veluti in partem sollicitudinis vocati, ut inquit text. in c.

Cap. Ad honorem. Soar.

Ad honorem, de authorit. & vsu pallij Ecclesiam gubernarent, ut in proposito argumentatur Soar. tom. 4. disp. 25. sect. 1. n. 8. In cuius rei testimonium ipse Christus primum instituit Apostolos Luc. 6. tanquam Episcopos, & praelatos totius orbis; in quorum locum surrexerunt Episcopi postea, ut probatur text. in cap. *In nouo*. 21. dist. c.

Luc. 6.

C. In nouo.

Quorum vices. 68. dist. Tri. d. sess. 23.

C. Quorum vices.

c. 4. idem etiam satis colligitur ex verbis Actor. 20. ibi, *Posuit vos Spiritus Sanctus Episcopus regere Ecclesiam Dei*, & ad Ephes. & 1. ad Corint. 12. ibi, *Dedit quosdam quidem Apostolos, alios autem Pastores, & Doctores*, per quos Pastores D. Hieron. & caeteri expositores Episcopos intelligunt.

C. Tri. dent.

Act. 20

1. Cor. 12.

D. Hier.

D. Hier.

Præterea idem apparet, quia constat Episcopum esse necessarium ministrum aliquorum sacramentorum, & sicut sacramenta à solo Christo Domino sunt instituta, ita etiam eorum ministri, quinimò si Episcopalem dignitatem accipiamus, pro ipsa Episcopii consecratione, ad sacramentum ordinis spectat, iuxta probabilem Doctorum sententiam, de qua supra. Certum est autem de fide, ordinis sacramentum à solo Christo Domino fuisse institutum, ex quibus, & alijs fundamentis hoc tamquam certum inter Catholicos probant. Imprimis Pius Papa. 1. epist. 1. & Cornel. epist. 2. qui dicunt Deum posuisse Episcopos, ut essent veluti oculi Ecclesiae suae, & latius comprobatur Soar. d. sect. 1. n. 4. & 6. Hériq. lib. 3. de poenit. c. 5. in princ. Couas in reg. Possessor. 2. p. §. 9. à n. 6. Gig. de pens. q. 2. n. 3. Barb. in tract. de praestant. Cardin. q. 1. Bellarm. de contr. tom. 1. controuers. 3. lib. 4. de Romano Pontifice c. 25. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 10. puncto 2. pag. 2. Asor instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 30. Scribonius in theosimia disput. 7. de ordine q. 6.

6

Quauis autem hoc ita certum sit, videlicet in Apostolis institutam fuisse à Christo Domino Episcopalem dignitatem, dubium tamen facit Doctoribus quando scilicet, & quo tempore, Episcopalis potestas eis data? nam, ut pugnat Durand. in 4. dist. 24. q. 5. nullibi in Euangelio videtur Episcopi seorsum à praesbyteris ordinati; vnde Glossa verb. *pari*, in d. c. *In nouo*. 21. dist. Gloss. vltim. per text. ibi in c. *In Christo*, de consecrat. dist. 2. quam videtur sequi Durand. vbi proxime, & alij, de quibus Hériq. d. lib. 10. c. 3. §. 2. lit. H. opinantur hoc factum fuisse in vltima coena Luc. 22. Sed eo tempore Apostolos sacerdotes tantum fuisse creatos, contendent graues AA. eisdemque solum potestatem singulorum ordinum vsque ad sacerdotium fuisse concessum, ut in prima disput. §. 6. late diximus. Alij datam

A nitatem accipiamus, pro ipsa Episcopii consecratione, ad sacramentum ordinis spectat, iuxta probabilem Doctorum sententiam, de qua supra. Certum est autem de fide, ordinis sacramentum à solo Christo Domino fuisse institutum, ex quibus, & alijs fundamentis hoc tamquam certum inter Catholicos probant. Imprimis Pius Papa. 1. epist. 1. & Cornel. epist. 2. qui dicunt Deum posuisse Episcopos, ut essent veluti oculi Ecclesiae suae, & latius comprobatur Soar. d. sect. 1. n. 4. & 6. Hériq. lib. 3. de poenit. c. 5. in princ. Couas in reg. Possessor. 2. p. §. 9. à n. 6. Gig. de pens. q. 2. n. 3. Barb. in tract. de praestant. Cardin. q. 1. Bellarm. de contr. tom. 1. controuers. 3. lib. 4. de Romano Pontifice c. 25. Valent. tom. 4. disp. 7. q. 10. puncto 2. pag. 2. Asor instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 30. Scribonius in theosimia disput. 7. de ordine q. 6.

C Quamuis autem hoc ita certum sit, videlicet in Apostolis institutam fuisse à Christo Domino Episcopalem dignitatem, dubium tamen facit Doctoribus quando scilicet, & quo tempore, Episcopalis potestas eis data? nam, ut pugnat Durand. in 4. dist. 24. q. 5. nullibi in Euangelio videtur Episcopi seorsum à praesbyteris ordinati; vnde Glossa verb. *pari*, in d. c. *In nouo*. 21. dist. Gloss. vltim. per text. ibi in c. *In Christo*, de consecrat. dist. 2. quam videtur sequi Durand. vbi proxime, & alij, de quibus Hériq. d. lib. 10. c. 3. §. 2. lit. H. opinantur hoc factum fuisse in vltima coena Luc. 22. Sed eo tempore Apostolos sacerdotes tantum fuisse creatos, contendent graues AA. eisdemque solum potestatem singulorum ordinum vsque ad sacerdotium fuisse concessum, ut in prima disput. §. 6. late diximus. Alij datam

Pius Pa. pa. Corn.

Soar. Henriq. Couas. Gigas. Barbat. Bellarm.

Valent. Ajos. Scribon.

Durand.

Glossa. Cap. In Christo.

Durand. Henriq.

Luc. 22.

Marc. 3. datā putant, dum eos Apostolos ele-
Mat. 10. git, *Marc. 3.* & *Matth. 10.* neque incō-
Soto. ueniens putat *Soto d. dist. 24. q. 2. art.*
 2. fuisse Episcopos antequam in cœ-
 na crearetur sacerdotes, sed hoc nul-
 la ratione cogente fatendū est. Qua-
 rē alijs omisis, quæ magis pertinent
 ad materiam de clauibus, & ad dispu-
 tationem de p̄sbyteris dicendū est,
 certum esse, primò omnes Apostolos
 immediatē institutos fuisse Episco-
 pos in nocte cœnæ à Christo Domi-
 no. *Luc. 22.* vt suprā diximus, & com-
 munit̄ Doctores, *Soar. de fide disp.*
10. sect. 5. Valq. in 3. *disp. 242. cap. 7.*
Scribon. in thiosimia disp. 7. de ordin.
q. 6. Afor tom. 2. lib. 4. c. 11. & plures
 alijs, quos ipsi referunt. Secundò po-
 testatem episcopalem completā Apo-
 stolis datam esse à Christo antequā in
 cœlos ascenderet post resurrectionē.
Ioan. 20. *Ioan. 20.* ibi, *Sicut misit me Pater, &*
ego mitto vos, &c. vt expressè dicit, &
C. Loqui- probat text. in cap. *Loquitur. 24. q. 1.*
sur. ibi, *& quanuis Apostolis omnibus post re-*
surrectionem suam, parem potestatem tri-
buat, & dicat: Sicut misit me Pater, &c.
Mat. ult. vel potiùs *Matth. ult.* *Data est mihi po-*
testas in celo, & in terra, euntes, &c. &
C. Pro- refertur in cap. *Propriè de consecrat.*
prio, *dist. 4.* vt post *Turrec. lib. 1. c. 8.* & ali-
Turrec. os recētiore, quos suprā retulimus.
Henriq. & *Henriq. d. c. 3. §. 2.* iuncta litera M.
 Vnde iam ex omnibus suprā dictis
 manifestam relinquitur, Episcopale
 dignitatem à Christo Domino im-
 mediatē in Apostolis fuisse institutā,
 quibus hodiè cæteri Episcopi suc-
 cessores existunt.

Aduertendum tamen est primò,
 quod licet Episcopi quanuis tales di-
 cātur Apostolis succedere, in quibus
 dignitas Episcopalis fuit instituta, ni-

hilominùs tamen non succedere illis
 propriè, & ea ratione, qua vnus Epis-
 copus alteri, vel vnus Rex v. g. alteri
 succedat. Nam Apostoli imprimis ha-
 buerunt potestatem absolutā, & vni-
 uersalē super vniuersum orbē, parem
 cum ipso Petro, eidem tamen subor-
 dinatā, iuxta dictas auctoritates *Mat.*
ult. & Marci ult. & probat tex. in d. c.
In nouo. 21. dist. d. c. Loquitur. 24. q. 1.
 cū alijs, de quibus *Vict. relect. 2. sect.*
 2. n. 10. Deindè habuerunt etiā pote-
 statem in suis Ecclesijs necessariam,
 quatenùs singulares illorum p̄lati;
 quēadmodū *Iacobus Hierosolymis,*
Ioannes Ephesi, & alijs. Prior potestas
 extraordinaria fuit delegata vt suprā
 diximus in 1. *disp. §. 6.* in qua Apo-
 stolis nullo modo succeditur, non enim
 acceperūt illā, tanquā perpetuè dura-
 turā in Ecclesia; sed potiùs, vt perso-
 nale priuilegiū, quod cū persona ex-
 tingitur, iuxta *reg. tex. in l. Quia tale,*
ff. soluto matrim. posterior verò ordi-
 naria fuit, & in illa Episcopi eisdem
 Apostolis censentur succedere, iuxta
C. Quorū text. in d. cap. *Quorū vices,* & in d. c. *C. Quorū*
In nouo, vt suprā ostēdimus: vnde ve-
 rū est dicere, quod Episcopis non suc-
 cedunt Apostolis, quatenùs Apostoli
 fuerūt, sed vel ratione ordinis episco-
 palis, id est, quatenùs fuerūt primi E-
 piscopi cū iurisdictione ordinaria, &
 potestate ordinis, vel per quandā pro-
 portionē, & similitudinē, quia nimirū
 post Pontificem sunt ordinarij, & pri-
 mi Principes Ecclesię, quemadmodū
 post Christum eo viuentē, & postea
 sub Petro primi fuerunt Apostoli, vt
 eleganter ex *Diuo Thoma* declarat
Soarius dicta sect. 1. num. 12. de fide
disput. 10. sect. 5. & de legibus lib. 3.
c. 3. cū seqq. Bellarm. lib. 1. de Roma-

Mat. ult.
Marc. ult.
t. m.
C. In nouo.
C. Loqui-
tur.
Victor.

L. Quia
tale.

C. Quorū
C. In nouo.

Soar.

Bellarmino.

Cano. no Pontifice cap. 25. Cano de locis
Theolog. lib. 6. cap. ultimo ad finem,
Aretin. versic. *Præterea illud*, Aretin. in ex-
punct. de Papatu Roman. expunct. 3.

9 Aduertendum est secundo; quod
licet etiam certum sit Episcopalem
dignitatem, & munus ab ipso Christo
fuisse institutum, iuxta supradicta, ni-
hilominus tamen omnes Episcopos
Ecclesiæ habentes Episcopale, & pa-
storale munus, habere illud per sum-
mum Pontificem, & dependentem ab
illo, quod quidem imprimis aperte
videtur probare text. in d. cap. *Ita Do-*

C. Ita Do minus. 19. dist. in d. cap. *Quoties*. 24. q. 1.
minus. in supra allegatis verbis, quibus sig-
Cap. Quo nificat munus hoc media auctoritate
ties. & consensu Pontificis, ad Episcopos
transire, & pertinere. Deinde clarè
etiã ostenditur percurrendo singula,
quæ Episcopis competunt; nam diuifi-
o, seu determinatio diocesium, iu-
risdictio in foro pœnitentiæ, & in ex-
teriori, translatio de vno ad aliũ Epif-
copatum, & multa alia similia per Sũ-
mum Põtificem habentur, ab eodẽq;
possunt saltem pro parte auferri, mi-
nui, aut mutari: ergo manifestè sequi-
tur Episcopos pastorale munus ha-
bere dependẽter à summo Pontifice,
vt latius per hæc omnia ostẽdit **Soar.**
Bellarmin. res, vbi proximè n. 10. Bellarm. d. cap.
24. & infra cum de iurisdictione ege-
rimus magis apparebit.

10 Supposito ergo iam, quis sit Epif-
copus, & à quo eius dignitas fuerit
inuenta, illud præterea sciendum est,
illos ita à Christo fuisse institutos, vt
non solum iure diuino, & humano
præsbyteris sint superiores, diuer-
sumque gradum superioritatis in no-
stra Hierarchia constituent, verum
etiam ipsum Episcopatum sacra men-

tum esse ordinis per se à sacerdotio,
A & reliquis saltem numero distinctũ,
vt iam supra ostendimus in 4. quæst.
procœmiali. Cuius assertionis prima
quidem pars, dum Episcopos supe-
riores facit præsbyteris iure diuino,
inter omnes Catholicos vnanimiter
recipitur ex Trident. sess. 23. cap. 4. &

Canon. 6. & 7. agnoscuntquẽ omnes
Doctores, licet ab hæreticis impudẽ-
ter negetur. Secunda verò circa sa-
cramenta inter ipsos etiã Catholicos
controuersa est, vt supra diximus;

B quoad primam igiur partem conatur
impij hæretici pulcherrimam hanc E-
piscoporum, & præsbyterorũ distin-
ctionẽ euertere impudenter, conten-
dentes eosdẽ esse Episcopos, & præs-
byteros, cuius erroris auctor fuit Ae-
rius, teste Epiphano in cathalog. hæ-

resum hæres. 75. & August. lib. de hæ-
resibus hæresi 53. vbi hanc opinionẽ
referunt, tanquã hæresim ab Ecclesia
damnatam, causamquẽ reddunt, cur
Aerius illam excogitarit, quia cũ ipse
esset præsbyter ambiens dignitatem

C Episcopale, & ipsam assequi non va-
lens, voluit illis æqualis videri; ean-
dẽq; hæresim postea renouauit Mar-
filius Patau. teste Bernard. Luth. Zẽb.

& nouissimè Nouatores omniũ hæ-
resum, illam ex inferis reuocarunt.
Caluin. libr. 4. instit. cap. 4. vbi dicit,
Quibus docendi munus iniunctum fuerat,
eos omnes nominabant præsbyteros, &c.

D Kemnit. in examine Concilij Tridẽt.
sess. 23. cap. 4. & Canon. 6. & 7. ex
eodemque dolore suscitauit Vuicles.
& alij passim. Adducuntq; primò pro
sua sententia auctoritates Pauli ad

Philippens. 1. ibi, *Omibus sanctis, qui*
sunt Phelippis cum Episcopis, & Diaconis,
quasi nomen Episcopis ponatur

pro

Trident.

Epiphano.
August.

Bernard.

Kemnit.

Ad Phi-
lip. 1.

Ca. Quoniam. pro præsbyteris; tū quia in vna ciuitate plures Episcopi esse non poterant, cap. Quoniam, de officio ordinis cum alijs. Item quia de præsbyteris nullam fecit mentionē, vt debuerat.

Ad Titū 1. Item 1. ad Titum cap. 1. ibi, Constituas per ciuitates præsbyteros, iuncto ibi, Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, &c.

D. Hier. C. Olim. Ca. Legimus. Secundō, quia in idem videtur consensisse antiqui Patres. D. Hier. in c. Olim. 95. dist. & in c. Legimus. 93. dist. vbi per multas auctoritates vltra supradictas cōprobat eundē esse Episcopū, & præsbyterū, & solū in remedium Chrsimatis postea hanc differentiam in Ecclesia fuisse introductā. Et tandem quia etiam præsbyteri succedunt Apostolls, pluresq; alias sanctorum auctoritates in idem refert Bellarm. lib. 1. c. 15. Valent. to. 4. disp. 19. q. 1. punct. 2. vers. 4. certū est. cū seqq.

Bellarm. Valent. Aegid. Magal. Sottom. Scribon. Aegidius de sacramentis disp. 20. de ord. dub. 4. Magal. in epist. 1. ad Timoth. c. 3. sect. 1. annot. 1. Sottomaior in eadem epist. c. 3. super vers. Fidelis sermo, pag. 404. vsque ad 408. latè Scribon. in theosimia disput. 7. de ordine q. 8. per totam.

II Cæterum retenta Catholica sententia, pro qua imprimis, vt diximus stat expressè Trident. locus, sess. 23. vbi ita declarat præter cæteros ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt ad hunc Hierarchicum ordinem præcipuè pertinere, & positos, sicut Apostolus ait, regere Ecclesiā Dei, eosq; præsbyteris superiores esse, plurimaque sanctorum, & scripturæ testimonia, quæ referunt Auctores modò citati: & ipsa etiā Christi auctoritas, qui hos duos ministrorum gradus distinxit; tāquam alios alijs superiores,

A Matth. 10. Marc. 3. & Luc. 6. Apostolos quidem, quibus successerūt Episcopi, & 72. discipuli, in quorum locū surrexerunt præsbyteri, vt constat ex text. in c. In nouo. 21. dist. cap. Quorum vices. 68. dist. & deniq; ex multis alijs apparebit tam in potestate ordinis, quam iurisdictionis, quæ infra hac disputatione dicemus solis Episcopis non etiam præsbyteris competere.

B Ad primum argumentum contrariæ hæreticorum sententiæ dicendū est, olim nomina Episcopi, & præsbyteri fuisse communia, in re tamen & dignitate semper fuisse differentiam, ideòque in prædictis auctoritatibus sæpè vnū pro alio vsurpari; quinimò, quia nomine Episcopi comprehendebatur omnes sacerdotes; maiores scilicet, & minores; nomine verò Diaconi, omnes ministri, tanquā sub principalioribus vocabulis, quæ alijs accommodabantur, volens Paulus vniuersum clerum salutare, ne cogeretur singulos ordines numerare, ideò generatim dicit cum Episcopis, & Diaconis: nomine Episcopi complectens omnes sacerdotes; nomine verò Diaconi omnes ministros, vt eleganter considerauit Bellarm. d. cap. 15. & antea dixerat Pihgius, quem ipse non citat, de Ecclesiastica Hierarchia. Vel etiam dici potest, initio Ecclesiæ omnes præsbyteros communiter participasse aliquo modo iurisdictionem, & officium Episcopale; tum quia tanquam eius Conciliarij, vna cum Episcopo Ecclesias regebant, in illis locis, vbi erant Episcopi; tum etiam quia ijs magna ex parte cōmunicabatur iurisdictione Episcopalis, præsertim in locis, vbi Episcopi nō erāt; vnde omnes promiscuè vocabantur modò præsbyteri.

C D

Mat. 10.
Marc. 3.
Luc. 6.

C. In nouo.
C. Quorū vices.

Bellarm.
Pihgius.

modò Episcopi; Episcopus enī significat eū, qui alicui rei, tanquā director præfectus est; siue cui incumbit, aliorum regimini inuigilare, vt suprâ diximus: vnde fit, vt Apostolus sæpè nomine præbyteri, aut Episcopi, promiscuè, tam Episcopos, quàm præbiteros intelligat, quāuis etiā sæpè vtrunque nomen distinguat, vt patet ex epistolis prima ad Timoth. 5. & ad Tit. cap. 1. vbi Apostolus apertè ostendit, Episcopos, quales Timotheus, & Titus erant, esse iudices, correctores, ac Rectores præbyterorū, quæ satis demonstrant distinctionem, superioritatem, & eminentiā. Crescente tamē postea, tam fidelium, quàm etiam Episcoporum, ac præbyterorum multitudine, vt vitaretur, confusio, & fortè etiā ob aliquorū præbyterorum superbiam sua potestate insolenter ab utentium, & contra Episcopos superbientium, tam nomina, quàm gubernandi officia fuerunt magis distincta, & præbyterorū potestas restricta, ita Sottomaior, Magellan. & Aegidius. Tandem etiā dici potest Apostolum diuersa illis impertiri nomina, cum præsertim apud exterarum nationes in principio nascētis Ecclesiæ, vbi populi quasi nouella germina producebatur ad fidem, non dum vsus forma constituerat nomina propria singulis ordinibus, quia diuersis idiomatibus, solent diuersimodè vocitari, vt apud Gallos sacerdos dicitur præbyter, quia sacerdotis nomen non est in vsu, & apud Italos dicitur sacerdos, & nunquā præbyter, quia præbyteri nomen illis non est in vsu.

13
C. Olim.

Ad secundum de sentētia D. Hieronymi in d. cap. Olim, & in d. cap. Le-

gimus, omīssis varijs solutionibus, quas referunt Bellarminus, Valent. dictis locis, & Sot. in 4. dist. 24. q. 2. art. 2. cum eodem Valent. & Aegidio dicendum est D. Hieronymum agnouisse Episcopos præbyteris esse superiores in potestate quidē ordinis, vt apparet ex eodem textu ibi, *Quid facit Episcopus, excepta ordinatione, quod non faciat præbyter?* deindè esse quoque superiores in potestate iurisdictionis, vt constat ex n. 25. illius Epistolæ, deindè in fine vbi ait, *quod Aaron, & filij eius; atque Leuitæ in templo fuerunt hoc sibi Episcopi, & præbyteri, & diaconi vendicent in Ecclesia*, vbi apertè docet in lege noua eodem modo se habere Episcopos sacerdotes, & Diaconos, sicut in lege veteri se habebant Aaron, filij eius, & Leuitæ. Planè constat ex veteri lege, primò Aaronem, & deindè Eleazarum, ac alios summos sacerdotes fuisse, & Leuitarum, & filiorum Aaron, siue sacerdotum Principes, idque iure diuino, vt patet Numer. 3. alijsque locis plurimis: ergo etiā teste D. Hieronymo in Ecclesia eodem iure debēt esse aliqui sacerdotum, & diaconorū, atque ad eò Ecclesiæ principes, qui non sunt alij, quàm Episcopi, quos etiā sine dubio omninò conuenit alijs potestate esse superiores ad exemplum synagogæ principum. Idem etiā constat ex multis locis eiusdem Hieronymi, quos refert ibi Valent. & Scribonius, vbi suprâ, idque ex iure diuino, quod Acrius negabat; solum ergo sentētia D. Hieronymi, ibidem fuit, quod in aliquibus Ecclesijs olim ipsimet simplices præbyteri habuerunt in communi potestatem episcopalem regendi, ac proindè ea ratione eosdem

Ca. Legimus.
Bellarm.
Valent.
Soto.
Valent.
Aegid.

Epistol.
Hieron.

Numer. 3.

Valent.
Scribon.

eosdem fuisse præsbyteros, & Episcopos; postea verò propter schismata, & seditiones decretum ubique fuisse, vt etiam in illis ciuitatibus, & locis, in quibus Episcopalis potestas ita communis erat in præsbyteris ex illis vnus eligeretur, qui potestatem illam Episcopalem super alios haberet, & insimul ordinaretur Episcopus; cum autem dicit magis consuetudine Ecclesiæ, quam ex Domini dispositione factum fuisse, vt quoad iurisdictionem Episcopus præsbytero maior sit, non negat hoc prouenire ex iure diuino, sed solum quia iurisdictione Episcopalis licet in genere, & in potentia à iure diuino instituta sit, & in actu tamen, & particulari immediate à Romano Pontifice, & ita ab Ecclesia accipitur, vt latius infra probabimus, ideò dixit magis ab Ecclesia, quam à iure diuino prouenire, agnoscendo insimul ab vtroque ortu habere, sed magis ab Ecclesia, quia immediatè. Quam solutionem latius explicat, & prosequitur Valentia dicto loco, vers. *Explicabo igitur*. Aliæ videri poterunt per Scribonium d. q. 8. per Aegidium dicto dubio 4. per Magalan. & Sottomaior. dictis locis.

Ad vltimum tandem argumentu dicendum est, præsbyteros solum Apostolis succedere, quatenus sacerdotes fuerunt, cum potestate consecrandi Eucharistiam, vt dicemus disputatione sequenti. Et probat text. in cap. *Absit*. 11. q. 3. reliquas sanctorum authoritates soluunt ijdè Auctores, inter quas numeratur etiam text. in cap. *Quanquam*. 2. q. 7. vbi distinctio hæc, & prelato videtur referri solum ad vsum Ecclesiæ, ibi, *Iam Ecclesiæ usus obtinuit, &c.* Sed facile responde-

tur vsum hunc Ecclesiæ solum opponi temporari, quod erat ante Ecclesiã fundatam, in quo præsbyteri, & Episcopi nomina solum erant officij, & ætatis; nunc autem in Ecclesiæ vsum, sunt honoris, & dignitatis.

Quoad secundam verò partem supradictæ assertionis, vtrum scilicet Episcopatus per se sit sacramentum Ordinis à sacerdotio distinctum, non est aliquid ab Ecclesia definitum, sed quæstio est inter Catholicos admodum controuersa, vt iam supra ostendimus. Quare in præsentia ommissa hac longa disputatione, quæ videri poterit in 4. quæst. proœmiali huius relectionis, de qua post D. Thomam 3. p. q. 41. art. 5. Soto in 4. dist. 24. q. 2. art. 3. Turrecremat. in summa 2. p. cap. 3. n. 14. Carraria 1. tomo q. 3. art. 9. vers. *Queritur*, 2. à nu. 18. Capreolus in 4. dist. 25. q. 1. Esthius in 4. dist. 24. §. 28. Cou. var. c. 10. n. 15. & alij, de quibus supra, qui omnes negatiuam partem tumentur asserentes Episcopatum non esse sacramentum distinctum à sacerdotio, sed potius idem, neque per Episcopalem dignitatem conferri nouum characterem, sed Episcopalem extendi ex fundamentis supra citatis in d. 4. quæst. dicendum est Episcopatum esse per se sacramentum, à sacerdotio, & alijs distinctum, vt supra diximus, & sic nostri communiter ex Felino in cap. *Sicut*. 3. de simonia, Medin. Nauar. Petr. Soto, Vasq. Ochogau. & multi, quos refert, & sequitur Valent. vbi proximè asserens ita esse de fide, latè Bellarmin. lib. 1. de Ordine, & meo quidem iudicio verior sententia est, & longo discursu videri potest in d. quæst. 4.

15

D. Tho.
Soto.
Turrecr.
Carrar.
Capreol.
Esthius.
Cou.

Felin.
Medin.
Nauar.
Soto.
Vasq.
Ochogau.
Valent.
Bellarmin.

Valent.
Scribon.
Ægid.
Magal.
Sottom.
14

C. Absit.

C. Quanquam.

S. II.

De ordinatione, & consecratione
Episcoporum.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopatus est sacramentum ordinis, quod constat ex materia, & forma substantiali.
- 2 Impositio manuum trium Episcoporum est materia, qua Episcopus consecratur.
- 3 Verba illa, Accipe Spiritum Sanctum forma sunt huius sacramenti.
- 4 Cetera solemnitates, quae in Pontificali Romano prescribuntur, substantiales non sunt, sed tantum quedam ceremonia ad maiorem reuerentiã.
- 5 Unctio Chrysmatis, quae ponitur in capite, & manibus Episcopi non est de essentia ordinationis, sed solum pertinet ad ritum.
- 6 Cur Episcopus in capite, & manibus ungetur.
- 7 Traditio baculi, anuli, & libri Evangeliorum, non est de essentia ordinationis Episcopalis, & quid significet.
- 8 An concursus trium Episcoporum in tali ordinatione sit de eius substantia?
- 9 Vtrum à Pontifice, vel à quibus de eius licentia consecrari debeat?
- 10 In qua Ecclesia Episcopus sit consecrandus.
- 11 Episcopi à die consecrationis suae reventur consecrationem accipere intra tres menses ab illa computandos.
- 12 Consecratio Episcopi die Dominica debet fieri.
- 13 Vtrum Missa, quae dicitur in consecratione episcopali sit de substantia illius?
- 14 An Episcopus per consecrationem contrahat vinculum cum Ecclesia iure

diuino indissolubile.

- A 15 Opinio Caietani in hac questione refertur.
- 16 Sententia Vasquij pro parte affirmatiua asseritur, & fundamenta eius annectuntur.
- 17 Pars negatiua probabilior videtur cū Soario, & alijs.
- 18 Aliqua dubia solvuntur.
- 19 Ex usu, seu traditione Ecclesia probatur hoc vinculum episcopale, iure tantum canonico firmari.
- 20 Idem ex translatione Episcoporum confirmatur.
- B 21 Ad Hostiens. fundamentum respondetur.
- 22 Fundamentum Caietani rejicitur.
- 23 Sanctiones prohibentes ne Episcopi suas Ecclesias deserant, explicantur.
- 24 Quomodo intelligatur coniugium spirituale inter Episcopum, & Ecclesiã.
- 25 Intellectus textus in cap. inter corporalia, & cap. Licet, de translatione Episcopi.
- 26 Vinculum Episcopi cum Ecclesia non provenire ex voto, sed tantum ex pacto humano asseritur.

Utrum autem ex modo resolutis certum sit Episcopatum per se Ordinem esse, & insuper sacramentum ordinis, quod quidem constat certa materia, & forma substantiali, & insuper quibusdam ceremonijs accidentalibus; ut notant Doctores de sacramento Ordinis agentes, & nos infra in singulis ordinibus explicabimus. Vltius quaeritur, quidnam in Episcopali ordinatione habeat vicem, materiae, & formae; & quae insuper necessaria sint de substantia, aut solemnitate. Imprimis ergo ipsam ordinationem Episco-

Episcopi, & qualiter fieri debeat, ponuntur textus in cap. *Episcopus*. 23. dist. & in cap. 1. 75. dist. prosequitur Durand. in ration. diuin. lib. 2. cap. 11. ex n. 7. cum sequentibus, Henriq. lib. 10. cap. 34. §. 3. Vasquez in 3. p. tomo 3. disput. 240. Aegid. dicta disput. 20. dub. 7. Inter quæ imprimis materia, qua Episcopus consecratur, est impositio manuum trium Episcoporum, iuxta illud Pauli 1. ad Timoth. 4. per impositionem manus presbyteri; forma verò sunt verba, quæ tunc illi tres simul proferunt, scilicet, *Accipe Spiritum Sanctum*, ut clarè videtur insinuat text. in d. cap. *Episcopus*, & expressè tenet Henriquez d. lib. 10. cap. 7. §. 3. Vasquez dicta disp. 240. n. 58. quemadmodum etiam in omnibus alijs ordinibus inferioribus, forma semper consistit in verbis, quibus potestas traditur, materia verò in re illa, in cuius traditione potestas confertur, & apertè omnino colligitur 1. ad Timothe. 4. vbi dicitur, Timotheo datam fuisse gratiam per prophetiam cum impositione manuum presbyteri, vbi licet aliqui putent Apostolum per illa verba (per prophetiam) significare diuinam reuelationem, qua iussus est Timotheum ordinare Episcopum, ut colligitur ex cap. 1. vers. 18. existimo tamè, eum significare ipsam formam sacramenti, qua significatur gratia, & potestas, quæ per ordinationem traditur, quia per hanc propriè coniunctam cum impositione manuum data est Timotheo gratia, videtur etiam expressa sententia Concilij Tridentini sess. 23. canon. 4. vbi definit non frustra ab Episcopo ordinante dici. *Accipe Spiritum Sanctum*, quia per ordinationem confertur gratia: clarè

ostendens hanc conferri per dicta verba. Hæc enim verba non frustra dici, nihil est aliud quàm ea habere effectum, quem significant: sicut contra ea dici frustra, ea non efficere, id quod significant, sicut frustra tibi dicerem, accipe hunc librum, si non darem tibi librum, quem posses accipere. Neque tamen dici potest, ut non frustra dicantur ipsa verba sufficere, ut ordinandus per alias ceremonias, in quibus essentia sacramenti consistat, Spiritum Sanctum accipiat, & illa verba solum ostendere Episcopum pronunciantem se firmiter credere ordinatum per ordinationem, accepturum Spiritum Sanctum, quia est apertè contra mentem Concilij, quod intendit docere, ideò ea verba non dici frustra, quia sunt efficacia instrumenta gratiæ, aliàs enim ex illis nullo modo probaret per ordinationem dari Spiritum Sanctum: nam secundum illam explicationem, & eorum veritatem sufficeret, ordinatum tempore ordinationis suscipere gratiam siue per proprios actus ex opere operantis, siue per communionem, quam semper suscipit, ex opere operato, & sic nullam gratiam acciperet per ordinationem, quod est contra mentem ipsius Concilij. Deinde illa explicatio apertè repugnat proprietati verborum. Eodem enim modo dicit Episcopus: *Accipe Spiritum Sanctum*, in ordinatione Episcopi, Sacerdotis, & Diaconi; sicut in ordinatione sacerdotis dicit. *Accipe potestatem offerendi sacrificium, &c.* Atqui manifestus error est contra veritatem huius formæ negare per eam, tanquam per causam partialem conferri dictam potestatem: ergo similiter nemo potest negare per ista alia verba conferri Spiritum

C. Episcopus.

Cap. 1.

Durand.

Henriq.

Vasquez.

Aegidius

2

1. ad Tim.

mot. 4.

3

Cap. Episcopus.

Henriq.

Vasq.

1. ad Tim.

mot. 4.

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

Durand. lib. 3. de considerat. Durand. in rationali lib. 3. cap. 15. n. 4. & 5.

8

C. Porro.

Glossa.

1. Tim. 4.

Canon. 1.

Apost.

Conc. Nic.

can.

Carthag.

Greg. 1.

Papa.

Greg. 13.

Henriq.

Tertio consequitur quid dicendum in concursu trium Episcoporum in praedicta ordinatione, de quo in cap. *Porro. 66.* distinct. nam illum quidam Doctores aiunt etiam esse de substantia ordinationis, ita ut aliter non valeat, ut sunt ferè omnes Doctores nostri, cum Glossa verbo *sine tribus.* in cap. *Nec Episcopi,* de tempor. ordinat. per textum in d. cap. *Porro,* ubi videtur tradi forma, ibi, *Successoribus formam dans, &c.* Et insuper ex illo Diui Pauli 1. Timoth. 4. ibi, *Per impositionem manus presbyteri,* id est coetus Episcoporum, ut interpretantur Doctores, quasi hoc proueniat ex praeepto Christi. Caeterum securè tenendum est, quod quanuis à tempore Apostolorum in praeepto Ecclesiae positum sit, ut Episcopus per tres simul Episcopos consecratur, ut statuitur in Canone 1. Apostolorum; ibi, *Episcopus ordinetur à duobus, vel tribus Episcopis,* id est à duobus assistentibus Metropolitanis. Et habetur in Concilio Nicæno. 1. cap. 4. & Carthaginensi 4. cap. 2. & alibi, expressèque colligitur ex illo loco Pauli, & ex facto Apostolorum, qui Iacobum Episcopum Hierosolymis consecrarunt, per Petrum, Iacobum, & Ioannem Apostolos; nihilominus tamen hoc non prouenire ex praeepto Christi, neque esse de substantia, sed tantum pertinere ad solemnitatem quandam necessariam, quod non proueniat ex praeepto Christi. Patet, quia saepè Pontifex ex causa in hoc dispensat, ut Gregorius 1. in Anglia dispensauit, & Greg. 13. cum Patriarcha Aethiopiae, ut refert Henriquez d. cap. 24. litera B. item

quod non sit de substantia ex multis A probatur, quæ latè congerit Turrecremat. in d. cap. *Porro,* ex n. 3. & præcipuè ex eo, quia omnes illi non sint consecratores, sed vnus tantum, consecrationem perficit; caeteri vero solum verba proferunt: ergo apparet, quod ille tantum erit de substantia: nam vnus sacramenti vnus solus debet esse minister, aliàs sacramento iniuria fieret; atque ita ultra Turrecremat. tenet etiam Paludan. & videtur inclinare Henriquez dictis locis, & multi alij referunt. Durand. lib. 3. cap. 11. nu. 7. & 9. Gutier. in speculo iuris Pontificij, cap. 1. col. 8. vers. *Quod auctoritatibus.* Neque obstât fundamenta supra adducta. Primum enim ex d. cap. *Porro,* ibi, *formam,* nihil euincit, quia forma ibi nõ accipitur pro substantia rei, sed tantum pro ritu, seu caeremonia, quam Apostoli successoribus relinquere volebant; neq; semper forma censetur substantialis, sed illa tantum, quæ vel ex materia subiecta, vel ex mente constituentis talis apparet ex sententia Glossæ ultimæ in cap. *Cum desideres,* de sententia excommun. Locus verò D. Pauli non concludit, hoc esse de iure diuino, sed tantum Apostolus loquitur secundum modum, qui iam suo tempore in consecratione Episcoporum interueniebat, nempe trium Episcoporum; iura verò quæ aliquando asserunt aliter factam ordinationem irritam esse, ut in cap. *Archiepiscopus,* eadem dist. & alibi, intelligi debent, non quantum ad veritatem sacramenti, sed quoad executionem officij Pontificalis, ut optimè declarat Glossa in dicto cap. *Archiepiscopus;* quicquid Durand. dicto loco, & Anton. Augustin. in Epithome

Turrecr.

Palud.

Henriq.

Durand.

Gutier.

C. Porro

Glossa.

C. Archiepiscopus.

Glossa.

Durand.

Ant. August.

thome iuris Pontificij veteris libr. 4. titul. 17. Trium igitur Episcoporum presentia ad consecrandum Episcopum requiritur ratione, & exemplo. Ratione ne tantum beneficiu videatur furtiuè præstitum, vt pro illo pariter preces ad Deum effundant. Et exemplo, quia & Iacobus frater Domini à Petro, Iacobo, & Ioane Apostolis ordinatus fuit.

9 Ultra prædicta verò, & alias ceremonias, quæ præscribuntur in Pontificali, requiritur etiam, quod Episcopus, si fuerit exemptus consecratur à Papa, vel ab alio de mandato eius, si verò exemptus non fuerit debet cõsecrari ab Archiepiscopo Prouinciæ, cum duobus Episcopis comprouincialibus, vel à tribus comprouincialibus Episcopis ex iussu Archiepiscopi, ita tamen, quod in vtroque casu omnes Episcopi Prouinciales, per Epistolam saltem consentiant, vt expressè statuit cap. *Nec Episcopus*, c. *Si Archiepiscopus*, in 2. p. de temporibus ordinat. cap. 1. cum omnibus sequentibus 64. & 65. dist. aded, vt dicat Innocent. in d. cap. *Nec Episcopi*, quod si aliquis ex Episcopis contemptus fuerit, potest agi, vt ordinatus officij executione priuetur, vel si Metropolitanus non consentiat, iuxta textum in cap. vltimo 64. distinct. cap. *Archiepiscopus*, in fine 66. dist. Hodie verò, quia Rex est Patronus, qui præsentat, data Pontificis confirmatione, non requiritur insuper consensus Episcoporum, vt praxis obtinet, & in Archiepiscopo notat Henriquez d. libr. 10. cap. 24. in princip. litera, E. Episcopus item consecrandus est in Ecclesia, vbi Metropolitanus elegerit, quemadmodum ipse Metropolitanus

A in propria Ecclesia ordinandus est, cap. vltimo in fine. 51. dist. nisi aliud necessitas, vel cõsuetudo habeat. aliter verò ordinatus, seu consecratus tenetur infra trium mensium spatium se Metropolitanus conspectui præsentare, vt in cap. *Cum longe*. 63. dist. & in cap. *Siquis*. 65. distinct. Tenentur denique Episcopi à die confirmationis suæ consecrationem accipere intra tres menses ab illa computandos, nisi aliud necessitas exigat, cap. *Quoniam*. 65. dist. Trident. sess. 23. cap. 2. quod si neglexerit fructibus priuatur, & si postea intra alios tres menses, consecrationem non petierit, ipso iure Ecclesiam, & dignitatem amittit, vt hæc omnia tradunt eleganter, Trident. vbi supra, Syluester verbo *Consecratio*. 1. §. 1. cum sequentibus. Henric. d. libr. 10. c. 23. §. 5. & cap. 34. §. 2. Nauar. in Man. cap. 25. n. 118. vers. 8. Gonsal. ad regulam 8. Cancellariæ Gloss. 24. n. 141. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. libr. 32. tract. 2. cap. 24. nu. 58. P. Lessius de iustitia libr. 2. cap. 34. n. 103. Guerrer. in speculo iuris Pontif. cap. 10. pag. 31. Barb. de Episcop. tit. 1. cap. 5. Adde consecrationem etiam faciendam die Dominica. cap. *Ordinationes*, cap. *Quod die Dominico*. 75. dist. Et insuper cum Missa in qua inter Epistolam, & Euangelium consecratur Episcopus, cap. *Quod sicut*. §. 1. de electione; ideoquè tunc non potest ordines conferre, quia consecratus concelebrat pariter celebrati; solus vero Papa in die consecrationis suæ, ordines conferre potest, quia ante hymnum Angelicum consecratur, & ipse Missarum solemnia incipit, & perficit, vt inquit text. in d. §. 1. notat Durand. in ration. libr. 2. d. c. 11. n. 12.

Vtrum

Ca. *Nec Episcopus*.
C. *Si Archiepiscopus*.
Cap. 1.
Innocent.

Cap. vlt.
C. *Archiepiscopus*.

Henric.

10
Cap. vlt.

Ca. *Cum longe*.
C. *Siquis*.
11

Ca. *Quoniam*.
Conc. Trident.

Syluest.
Henric.
Nauar.
Gonsal.

Reginald.

P. Less.

Guerrer.
Barb.

12

C. *Ordinationes*.

Ca. *Quod die*.

Ca. *Quod sicut*.

12

C.

Glossa.
Turrecr. Henric.
 Vtrum verò Missa hæc sit de substantia consecrationis Episcopalis, disputat Glossa 1. in d. §. 1. & tandè resoluit non esse de essentia, sed solum ad solemnitatem, & reuerentiam fuisse institutam, sequitur Turrecrem. in d. c. Ordinationes, n. 10. Henric. d. c. 34. §. 3. De vestibus autem, aut ornamentis dignitatis Episcopalis ultra alios videri potest Sot. in 4. dist. 2. q. 2. ar. 4. vers. *Huiusmodi*, Henric. & ab eo citati in d. c. 34. §. 5. Guerrer. & Barbof. dictis locis. Hæc quoad primum punctum, nempe de Episcoporum ordinatione, & consecratione.

14 Sed quæri potest in præsentî, vtrû per hanc consecrationem Episcopus contrahat vinculum cum Ecclesia, ad quâ ordinatus est, iure diuino indissolubili, vel non? in qua quæst. imprimis Hostiens. in summa lib. 1. de translat. Episcopi, §. *Cuius autè*, n. 5. in fin. constituit differentiã inter vinculû, quo ligatur Episcopus Ecclesie generali, & vinculû, quo ligatur Ecclesie cathedrali: nam primû, inquit, ordinationi diuinæ, & sacro eloquio, quos Deus cõiunxit, homo non separet. omnino inniti; posterius verò constitutione Canonica firmari, vtpatet ex c. 1. dist. 12. ideòq; per Papam dissolui posse, & ita explicat, & intelligit cap. *Inter corporalia*, de translatione Episcopi. ibi, *Dubitari non debet, quin omnipotès Deus spirituale coniugium, quod est inter Episcopum, & Ecclesiam suo tantum iudicio reseruauerit, dissoluendum, &c.* Hæc tamè distinctio inter vtrûq; vinculû, nõ satis ab Host. explicatur; quare sciendû est in Episcopo, vel posse cõsiderari vinculû, seu vnionè cû Ecclesia, quoad vsum sui muneris, ex officio, & obligatione, ita vt, quod ex vi conse-

crationis oriatur obligatio seruiendi Ecclesie vniuersali, in aliqua eius dicecesi indeterminatè; vel vnionem, seu vinculum cum Ecclesia ad cuius titulum Episcopus ordinatus est; ita vt teneatur determinatè alicui propriæ Ecclesie inseruire; quo supposito opinio Hostiens. in primo casu procedit.

Hostiens. 15 Caietan.
 Secûda verò opinio fuit Caietani 2. 2. q. 184. ar. 6. qui asserit, Episcopos iure diuino, & naturali obligari ad perpetuò permanendum in suo munere. Et fundamentum est, quia Episcopus eodem iure diuino, & naturali ex vi suæ institutionis est causa principalis effectuum, seu actionum ad munus suum pertinentium; sed causa principalis ex natura sua tenetur assistere suo effectui: ergo & Episcopus ex iure naturæ tenetur ad opera sui muneris, ac subindè ad opera perfectionis exercenda, qualiã sunt ea, per quæ salus animarum procuratur. Quæ tamè opinio videtur assentiri sententiæ Hostiensis suprâ posite; dum asserit Episcopos teneri ex officio ad perpetuò seruiendum Ecclesie indeterminatè, id est, per vinculû cum Ecclesia generali in munere suscepto iure diuino.

16 Vasq.
 Vasquez tamen in 3. p. tom. 3. disput. 241. cap. 1. & 3. & 5. reiecta Host. distinctione, asserit vinculum, quo Episcopus ligatur suæ Ecclesie iure diuino, & naturali indissolubile esse. Et fundamentum deducit ex varijs Pontificum sanctionibus agnoscen-
 D sunt Euaristus in epist. 2. Calixtusq; Pontifex in epistol. 2. quæ est ad omnes Galliarum Episcopos, cap. 3. refertur cap. *Sicut*. 7. q. 1. Innoc. 3. in c. *Inter corporalia*, de translat. Episcopi, in

illis verbis, *Cum ergo fortius sit spirituale vinculum quam carnale, dubitari, non debet, quin omnipotens Deus spirituale coniugium, quod est inter Episcopum, & Ecclesiam suo tantum iudicio reseruauerit*

C. Licet de transl. Episcop. *dissoluendum, &c.* Idem in cap. *Licet*, eodem tit. vocat spirituale foedus coniugij, quod est inter Episcopum, & Ecclesiam. Deinde faciunt alia decreta, quae absolute prohibent, ne Episcopus Ecclesiam, quam semel acceptauit, deserat etiam propter quietem religionis. Primum quidem est

Conc. Carthag.
Conc. Sardic.

Conc. Carthagin. 4. c. 27. habetur c.

Episcopius 7. q. 1. idem definitur in Concil. Sardicensi can. 1. Tandem extant preclarae Pontificum sanctiones de hac re,

Buaristus Papa.

Euaristus Papa in d. c. *Sicut vir* 7. q. 1.

Anterus Papa.

Anterus Papa in epist. ad Episcopos Beticae, & Toletanae Prouinciae, quae in 1. tomo Conciliorum est, & refertur

C. Mutationes. 7.

cap. *Mutationes*, eadem causa 7. q. 1. Concilium Antiochenum c. 21. habetur

Conc. Antioch.

c. *Episcopum*, eadem causa, & quaest. quibus in locis constat, translationem Episcopi semper vetitam, & reprobata fuisse; & idem absolute prohibetur in

C. Episcopum. 7.

Concilio Carthaginensi. 3. c. 38. Vnde videtur probari, quod primum vinculum iure diuino indissolubile est, alias enim ad exemplum omnium contractuum,

L. Non solum ff. de pactis.

iuxta text. in l. *Non solum*, ff. de pact. possit Episcopus sua voluntate illud dissoluere cum priori Ecclesia, illa consentiente. Et etiam ratione incommodorum, quae frequenter consequuntur ex his translationibus, idem intendit probare

Vasq. Sot.

Vasq. d. cap. 3. & Soto lib. 3. de iust. & iur. q. 6. ar. 2. vbi post nonam conclusio-

S. Verum, inquit, quod ex hac consuetudine mutandi Episcopum in aliam ciuitatem, via ambitionis aperitur, quod agnosco, sed hinc magis contra Episcopos, quam

pro sua sententia deducitur probatio.

Tertia vero sententia, quae mihi verior, & probabilior videtur, indistincte, inquit, vinculum, quo Episcopus ligatur Ecclesiae iure tantum humano, seu pontificio firmari, ita nostri iuris

professores in cap. *Inter corporalia*, & in cap. *Licet*, de transl. Episcopi, vbi

Cardia. n. 1. & 3. Immol. n. 2. Abb. n. 3. & 4. Ex TT. Maior in 4. dist. 389. q. 7. ar. 2. Petr. Ledesm. de Matrim. q. 53. art. 3. post conclus. 3. vers. *Sed, ut haec*, Sanch. lib. 7. de Matrim. disp. 28. n. 13.

Soar. de Relig. tom. 3. lib. 1. c. 16. per totum, qui plures refert cum D. Thom. in confirmatione huius sententiae. Et probatur primo; nam si hoc vinculum esset iure diuino indissolubile, vel esset iure diuino positum, vel naturali; de primo non extat locus, de secundo etiam patet, quia ex sola ratione naturali fundamentum talis iuris diuini minime ostendi potest, ut statim dicemus; ex traditione Ecclesiae contrarium constat. ergo tantum iure Canonico, vinculum Episcopi cum Ecclesia firmatur. Quod

attinet ad solam rationem naturalem conuincitur; quia ex natura rei nullus obligatur ad permanendum toto suae vitae tempore in ministerio, vel munere, quod semel voluntarie suscepit: ergo nec Episcopus; antecedens per se patet, & inductione facile ostendi potest; & consequentia probatur, quia Episcopatus est quoddam munus, seu ministerium ecclesiasticum, ut iam supra ostensum est in 1. §. huius disputationis, & in eo non potest peculiare descriptum assignari, & ratione declaratur, quia cum a principio acceptatio fuerit voluntaria, etiam perseverantia in illa erit voluntaria, nisi ratione alicuius promissionis oblige-

C. Inter.

C. Licet. Card.

Immol. Abb.

Maior.

Ledesm.

Sanch. Soar.

S. Thom.

obligetur ad perseverandum in illo: tunc sanè obligatio non nascitur ex iure naturali immediatè, sed mediatè humana promissione, aut pacto; talis autem promissio, vel pactum inducens huiusmodi obligationem non magis est annexum muneri Episcopali de iure diuino naturali, quàm alijs muneribus, aut dignitatibus humanis siue temporalibus, vt Consulibus, Prætoribus, vel etiam Regibus: siue spiritualibus, vt in alijs prælatibus Ecclesiæ videre licet.

18 Obijcies tamè, quod supposita institutione Episcopatus, prout à Christo facta est, naturaliter sequitur ius illud. Respondeo, ex vi rationis non posse conitari, quod talis fuit institutio; nam imprimis hæc institutio fuit Christo libera, deinde sicut instituendo ordinem sacerdotalem non instituit, vt nemo ordinaretur sacerdos, nisi cum pacto, & promissione suscipiendi animarum curam, siue in cõmuni, siue in particulari, in tali, vel tali parochia, ita instituendo consecrationem, seu gradum episcopalem, potuit non instituire, vt nemo cõsecraretur Episcopus, nisi sub pacto, vel promissione regedi aliquem Episcopatum, siue cõfusè, siue determinatè; & consequenter potuit etiã exui institutionis, non obligari ad suscipiendum episcopatum cum illa obligatione, & onere, & non alio modo. Vnde ex vi rationis non potest ostendi talis institutio.

19 Vltimò tandè probatur hæc sententia ex traditione, seu cõsuetudine Ecclesiæ; nam renunciatio Episcopatus simpliciter facta, & sine vlla trãslatione, non est contra ius diuinum: ergo vinculum cum vniuersali Ecclesia, iure diuino non est indissolubile: cõsequenter patet, quia qui renūciat simpliciter

Episcopatum, nulli Ecclesiæ postea addictus manet, nec tenetur alicui inferuire ex officio: ergo si renunciatio illa non est cõtra ius diuinum, nec obligatio illi cõtraria erit de iure diuino. antecedens probatur primò ex c. *Nisi cum pri dem*, de Renunc. ibi, *Cedendi licentiam auctoritate Apostolica tibi scias, penitus interdicta*, vbi satis clarè docet Innocentius non diuina, sed Apostolica auctoritate liberam cessationem solùm interdictam esse. Quod magis cõfirmat idè Põtifex in c. *Quidam*, eod. tit. vbi statuit cum, qui hanc licentiã petijt, & obtinuit cogendū esse renunciare. Et ex cõsuetudine Ecclesiæ hoc satis videtur notū, quia similes renunciationes facillè cõcedi consueuerunt, vel ex leuibūs, & ordinarijs causis, vel interdū ex speciali fauore, beneuolentia, aut remuneratione; & nemo circa valorem illarum scrupulū iniecit. Quæ rationes sufficiunt quidè ad dispensandū in humano iure, non autè in diuino. Et confirmatur, quia non est cõtra diuinum ius, vt Episcopus in principio cõsecratur, sine titulo, aut prouisione alicuius propriæ Ecclesiæ, seu Episcopatus: ergo non est contra ius diuinum, vt postquã consecratus est, & alicui Ecclesiæ dicatus, per renunciationem maneat cõsecratus, ab omni cura alicuius Ecclesiæ liber, consequentia clara est à paritate rationis, & antecedens constat, quia nulla talis prohibitio inuenitur iure diuino lata, imò factum esse probabilissimum est, & sic multi credunt Petrum ordinasse Linum, & Cletum in Episcopos coadiutores suos, sine titulo specialis Episcopatus, vt de Chorepiscopis, de quibus statim dicemus, etiam multi affirmant.

Potest etiam confirmari hæc sen-

X 2 tentia

Cap. Nisi cum pri dem de renūc.

C. Quidam de renūc.

rentia ex translatione Episcoporum; nam hæc fieri non potest, nisi dissolvatur vinculum cum priori Ecclesia; alioquin nõ fieret translatio, sed multiplicatio Episcopatum in eadẽ persona: planè hæc translatio non est diuino iure prohibita: ergo nec dispensatio Episcopi cum sua prima Ecclesia, fuit iure diuino indissolubilis: nam omnia decreta antiqua, quæ translationem prohibent, nunquam indicant esse prohibitionem diuinam, sed Ecclesiasticam valdè antiquam; deindè nunquam fundant illam prohibitionem in prioris vinculi indissolubilitate, sed in incommodis, quæ ex illa sequuntur. Tandem quia eadem decreta non absolutè prohibent translationem, sed ne fiant propria auctoritate, ac voluntate, sed vel *necessitate, vel auctoritate maiorum*, vt dixit Pelag. 2. d. epist. vel *nõ sine causa*, vt dixit Gelasius, & hoc maximè suadet vsus Ecclesiæ, quem nunc etiam vigere conspiciamus; magna enim facilitate, & frequentia huiusmodi translationes fiunt. Ex quo optimè deducitur sentire Pontifices hoc totum esse Ecclesiasticum, non diuinum, alioquin sequeretur huiusmodi omnes prouisiones Episcopatum per tales translationes esse non solum iniquas, sed etiã inualidas, quod dicere, instar sacrilegij est.

21
Hostiensis.

Ad Host. distinctionem iam patet responsio, quia iam ostensum est, nec ex iure diuino positiuo, nec ex sola ratione naturali ostendi posse talem indissolubilitatem cum Ecclesia, siue particulari, ad cuius titulum Episcopus ordinatur, siue vniuersali, quoad vsum sui muneris ex officio, & obligatione; deindè ex consuetudine Ecclesiæ idem ostendimus: nam re-

nunciatio Episcopatus simpliciter facta, & sine vlla translatione non est contra ius diuinum, & tamen, qui renunciat simpliciter Episcopatu, nulli Ecclesiæ postea addictus est. Tandem conuincitur hæc opinio, quia hoc vinculum cum Ecclesia generali, minimè contrahi potest, nisi per vinculum cum Ecclesia particulari, vel in actu, vel in potentia, vt ordinantur Titulares: ergo hæc distinctio Host. impertinens est in præsentia.

22

Ad fundamentum Caietani respondeo, imprimis negari posse antecedens, dum supponit Episcopum esse causam effectuum, seu functionum sui muneris: nam si agamus de potestate ordinis Episcopi, vt instrumenta Christi operantur, si de potestate iurisdictionis, vt Christi Vicarij se habent: deindè concesso antecedenti in bono sensu, non rectè inferitur, teneri Episcopum ex iure diuino naturali ad permanendum in illo munere, ratione vinculi cum Ecclesia, vel vniuersali, vel particulari, quia Episcopus nõ ita se habet à natura, sicut causa naturalis habet suam virtutem agendi, sed medio voluntario consensu, agendi potestatem quam habet, accipit, & ideò ex natura rei potius videtur per eandem voluntatem se priuare tali potestate, & consequenter obligationem assistendi talibus functionibus, deponere; quod exemplo Regis confirmat Soares d. c. 16. n. 16. in fin. nam ille est causa moralis principalis in suo regimine, cui tenetur assistere, quandiũ est Rex: non tamen tenetur iure naturali semper esse Rex, sed potest Regno cedere, & illa obligatione priuari; & alio exemplo idem principium Caietan. confutat Soar. n. 17.

Deuc-

23
Vasq.

Deueniendo igitur ad fundamenta sententiæ Vasquij, primo dicendū est tale vinculum ex vi institutionis Episcopatus, vt à Christo facta, non esse indissolubile; & ad primum desumptum ex decretis antiquis prohibentibus ne Episcopi suas Ecclesias deserant; iam respondimus, nunquam fuisse illam prohibitionem absolutam, sed cum illo addito, *sine debito ordine*, vel *sine sedis Apostolicæ licentia*; & prohibitio in eo fundatur, quia in assumptione muneris Episcopalis datur pactum quoddam inter Episcopum, & suam Ecclesiam, seu inter electum, & eligentes, vt significauit Innoc. 3. in d. cap. *Inter corporalia*, §. *Sicut enim*, ibi, *Inter personas eligentium, & electi*: quocirca ex vi talis pacti tenebitur Episcopus non recedere à munere suscepto, saltem sine cōsensu alterius partis, nimirum Ecclesiæ suæ, seu eligentium, l. *Non solum*, ff. de Pact.

Innoc. 3.

L. Non solum.

24

Ca. Inter corporal.
C. Licet.

Ad antiqua vero decreta, in quibus hæc unio Episcopi, cum sua Ecclesia coniugium spirituale vocatur, vt est text. in d. cap. *Inter corporalia*, & in cap. *Licet*, de translat. Episcopi. respondetur, hoc esse per quandam similitudinem ad matrimoniū carnale: nam comparatio illa cum matrimonio, non est per conuenientiam vniuocam, sed per quandam proportionalitatem; & ideo necessarium nō est, vt in omnibus proprietatibus æqualitatem, aut similitudinē teneant: nam imprimis matrimonium carnale consummatur per vsum contrahentium, per quem, vinculum ipsum fit indissolubilius, vt ex propria materia suppono. At vero spirituale coniugium, quanuis consummari consecra-

tionem dicatur in d. cap. *Licet*. nihilominus nihil ei per consecrationē additur, vtique quoad firmitatē vinculi, vt ex d. cap. *Inter corporalia*, habetur. Tandem in matrimonio carnali fieri non potest per dispensationem Papæ, vt vnus duas vxores simul habeat: in coniugio autem spirituali fieri potest, vt vnus Episcopus duas Ecclesias sponsas habeat, & sæpè fit: ergo quanuis vinculum Episcopi cum sua Ecclesia vocetur coniugium spirituale, non est propterea necessariū, vt habeat similitudinem in naturali vinculi indissolubilitate.

His præhabitis ad verba Innocentij dicentis in d. cap. *Inter corporalia*, de trāslatione Episcopi, *Deum sibi reseruisse huius vinculi Episcopalis dissolutionem*, facile respondetur: nam hæc verba explicanda sunt per illa, quæ inferius subdit: *Non enim humana, sed potius diuina potestate, cōiugium spirituale dissoluitur, cum per translationem, depositionem, aut cessationem auctoritate Romani Pontificis (quem constat esse Vicarium Iesu Christi) Episcopus ab Ecclesia remouetur*: ergo eo modo, quo dissoluitur illud vinculū auctoritate diuina, eodem modo vinculum factum est indissolubile auctoritate diuina; id est, auctoritate diuinitus data Vicario suo: nam sicut Deus soluit per suum Vicarium, ita per eundem reseruat; in quo sensu explicant Doctores hæc verba in d. cap. *Inter corporalia*, *Illatria sunt reseruata Romano Pontifici, non tam Constitutione Canonica, quā auctoritate diuina*; quia ipsa constitutio Canonica in auctoritate diuina fundata est, & ita non obstant prædicti textus in dicto cap. *Inter corporalia*, & d. c. *Licet*, imò hoc confirmat,

C. Licet.

C. Inter.

25
Innocent.

C. Inter.

Cap. Licet.
ait.

quia cap. *Licet*. expressè addit modum, quo spirituale coniugium indissolubile fit; scilicet *sine auctoritate Vicarij Christi*, quia contractum est primum cuiusdam foederis sub tali onere, & conditione. Et ideo in cap. *Nisi cum pridem*, fundamentum huius obligationis dicitur esse *fides data in contractione talis vinculi*: non est ergo immediate de iure diuino, sed mediante data fide cum onere, & obligatione, seu conditione, auctoritate Pontificum præscripta.

25

Alia vero opinio dicens hanc immobilitatem Episcopatus cum obligatione non deserendi illum sua sponte, oriri ex peculiari voto, quo Episcopus se obligat ad perpetuam pastorem curam talis Ecclesiae, quae fuit sententia D. Thomae 2.2. q. 184. art. 4. & 5. & clarius q. 185. art. 4. Carthusianus opuscul. de Regimin. Episcop. art. 3. Sot. lib. 10. de iustitia, q. 2. art. 4. Vualdens. tom. 3. doctrinalis fidei lib. 3. tit. 2. cap. 17. omninò reiicienda est. Primò, quia tale votum non fit ab Episcopo electo, & confirmato acceptante, & suscipiente pastorem curam, quia vel illud votum est de præstandis, ac exequendis actionibus sui muneris, vel de perseverando in illo munere; primum non est dicendum, quia si illud votum cadit in solas actiones, ad quas Episcopus tenetur ex præcepto charitatis, vel iustitiae, ratione officij, iam non est verisimile imponi tale votum ex obligatione, cum prior obligatio sufficiat; si illud votum esse creditur de aliquibus operibus superogationis, quae aliàs non sunt in præcepto, tale votum esset nimis onerosum, & propria sponte raro; nec credo posse Episcopum

D. Tho.
Carthus.

Sot.
Vuald.

A

per Ecclesiam cogi ad illud emittendum; & constat, quia si Episcopus in sua institutione, aliqua in particulari promittit, vel iurat, illa non sunt vota specialia Deo facta, sed vel humanae promissiones, vel iuramenta, quibus priores obligationes magis confirmantur, ut videre licet in cap. *Ego N.* de iure iurando, & in forma iuramenti, quae in Pontificali Romano habetur. Secundum de voto perseverandi in munere, probatur primò ex d. cap. *Nisi cum pridem* in fine, ubi dicitur Episcopum esse ligatum nexibus præceptorum, ne volare possit ad religionem sine licentia Papae. Secundò ex eodem cap. *§. Verum si*, ubi illa obligatio perseverandi, in fide data fundari dicitur, fides autem data fuit non per votum proprium Deo factum, & speciale, sed per pactum ipsum inclusum in acceptatione talis muneris, cum tali onere, & obligatione lege Ecclesiastica præscripta. Tertio, quia hæc obligatio sufficit, & ideo ultra illam non est cur cogatur Episcopus ad superaddendam voti obligationem, ut supra diximus. Quarto, quia quando cum aliquo dispensatur, ut renunciet, vel transeat ad alium Episcopatum non censetur fieri dispensatio in aliquo voto, alioquin talis dispensatio sine sufficente causa facta esset nulla, quod est incredibile, ut iam ostensum est. Quare sciendum est ad immutabilitatem status Episcopi sufficere moralem obligationem permanendi in illo munere, ortam ex pacto inito cum Ecclesia, incluso in ipsa acceptatione Episcopatus cum conditionibus præscriptis, vel ex mutuo consensu contrahentium, vel ex iure Pontificio. Imò cum Soario d. loco existimo ad

B

ratione-

C

D

Cap. Ego
N. de iur.
re sur.

§. Verum
si.

Soar.

rationem status sufficere pactum de se perpetuum, à quo recedere quis non possit sine consensu alterius contrahentis, iuxta text. in d.l. Non solum, ff. de pactis.

L. Non solum.

§. III.

De iurisdictione, & potestate Episcoporum, ratione ordinis.

SUMMARIVM.

1 Episcopus per consecrationem Episcopalem recipit à Christo immediatè nouam ordinis potestatem, qua iure diuino superior est sacerdote.

2 Ministeria, quæ ratione ordinis Episcopalis solummodò Episcopo reseruantur, alia sunt sacramentalia, alia verò sacramentalia.

3 Huiusmodi ministeria nõ ab ipso Christo fuerunt distincta, sed hæc determinationi Ecclesie reliquit.

4 Quæ ministeria sint Episcopo reseruata.

5 Sacramenti Confirmationis Episcopus ordinarius minister est.

6 Innocent. fundamentum pro negatiua reijcitur.

7 Consecratio Chrismatis, qua hoc sacramentum confertur, ad solos Episcopos pertinet.

8 Sacramentum Ordinis soli Episcopi ex officio conferre possunt.

9 Vtrum Episcopi hæretici, schismatici, & præcisi sacramentum ordinis validè conferant.

10 Explicantur iura in contrarium adducta.

11 Quid dicendum de Episcopis, qui ab hæreticis Episcopalem consecrationem receperunt, & affirmatiuè resoluitur.

12 Ad iura, & fundamenta partis negatiua respondetur.

13 Ordinati ab hæreticis, nullo modo eiusdem ordinis, legitimum usum, seu exercitium recipiunt.

14 Ignorantia in hoc casu non excusat, & ita intelligitur caput ordinationes cum alijs. q. 1.

15 Alia verò quæ Episcopis competunt in ordine ad collationem huius sacramenti, ut v. g. concedere reuerendas, examinare ordinatos, & similia remissiuè.

B 16 Solus Episcopus iure ordinario consecrare potest triplex illud oleum quo sacramentalia sunt vnctiones.

17 Vtrum Pontifex possit Episcopum hæreticum impedire ne huiusmodi Chrisma, aut oleum validè conficiat?

18 Episcopo iure ordinario consecrare altaria, templa, & similia, vel iterum reconsecrare competit.

19 An Ecclesia possit aliquandò Episcopos primare, hac potestate circa sacramentalia.

C 20 Vtrum solis Episcopis competat potestas ad omnia sacramentalia, quæ ob reuerentiam sacramentorum, seu etiã diuini cultus sunt instituta.

21 Ordinis potestate Romanus Pontifex Episcopis superior non est.

QUoad tertiam verò nostræ disputationis partem, nempe de potestate Episcopali ratione ordinis, de qua in præsentis §. Ex dictis primò, & principaliter statuendum, Episcopum per consecrationem Episcopalem recipere à Christo immediatè nouam ordinis potestatem indelibilem, secundum quã iure diuino superior est sacerdote, & quædam ordinis ministeria exercere

Coc. Tri-
dent.Henriq.
Vasq.
Bellarm.
Sair.
Aegid.

valet, quæ præbyteris omnino de-
negatur, quam conclusionē expressè
ponit Tridentinum d. sess. 23. cap. 4.
& Canon. 7. fatenturque omnes Do-
ctores, de quibus infra; & plenè relati
ab Henriq. d. lib. 10. c. 7. in principio,
litera, B, à Vasquez in 3. partem tom.
3. disp. 243. à Bellarmin. tom. 1. lib. 4.
cap. 10. à Sairo de sacram. in genere,
lib. 1. cap. 2. q. 3. art. 5. ab Aegid. de sa-
cram. disp. 20. & etiam illi, qui solum
fatentur characterem sacerdotalem
per consecrationem episcopalem in
Episcopo extendi, nemoque negat à
Christo immediatè accipi, cum con-
feratur per characterem ordinis, &
gratiam, quæ solus Deus efficere po-
test.

2

C. Perle-
Etis.
C. Quan-
uis.
Trident.

Ex his autem ministerijs, quæ ra-
tione ordinis Episcopalis solummo-
dò Episcopo reseruantur, aliqua po-
nit Isidorus in cap. *Perlectis*, versic. ad
Episcopum. 25. dist. text. etiam in cap.
Quauis. 68. dist. Trident. vbi proxi-
mè, & passim in iure nostro, alijsque
Doctoribus singula numerantibus,
quæ ad officium Episcopi spectant.
Inter quæ ministeria, alia sunt sacra-
menta, vt v. g. Ordinis, Confirmatio-
nis, &c. Alia verò solum sunt quæ-
dam sacramentalia, & consecratio-
nes rerum sacrarum, vt altarium, va-
sorum, vestimentorum, virginum, &
similia. Quæ omnia licet, quoad alios
effectus differant, de quibus infra, in
eo tamen conueniunt, quod quauis
de iure diuino Episcopi in hac pote-
state ordinis sint præbyteris supe-
riores, ita vt aliqua possint ordinis
ministeria, quæ prohibentur Episco-
pis, & potestas hæc, seu distinctio ab
illo iure proueniat in generali, iuxta
suprà dicta. Nihilominus tamen cer-

3

ta illa ministeria in particulari, quæ
ratione prædicti ordinis solummodo
Episcopis reseruantur, non ita ab ipso
Christo fuerunt distincta, sed hæc
determinationi Ecclesiæ reliquit, ex
cuius institutione, & more reseruatio
hæc, & distinctio ortum habuit: quod
probat; nam nullibi reseruatio hæc
in iure diuino expressa reperitur, ne-
pè, aut in sacra scriptura, aut Eccle-
siæ testimonio, quæ hoc à Christo
institutum affirmet, in quibus solis,
ius diuinum versatur, iuxta regulam
text. in cap. *Ego solis*. 9. dist. iuncto cap.
De libellis. 20. distinct. quinimò hoc ex
Ecclesiæ vsu prouenire in sacramen-
to Confirmationis docet eleganter
Pontifex in cap. *Peruenit*. 91. distinct.
ibi, *Secundum veterem usum Ecclesiæ
nostræ, &c.* & in omnibus ferè. Dio-
nysius de Ecclesiastica Hierarchia, c.
8. versic. *Itaque diuinus mos, &c.* hoc
est, sanctus Ecclesiæ vsus, ergo solum
ab Ecclesia hoc factum esse dicendū
est, quauis nonnulli Theologi in 4.
distinct. 7. & dist. 25. contendant nõ-
nulla dari ministeria, quæ specialiter
Episcopis iure diuino reseruantur.
Sic etiam aliàs videmus, quod in mul-
tis articulis, & sacramentis diuina in-
stitutio ab Ecclesia particularem ha-
bet determinationem, cui ipse Chri-
stus eam reliquit, vt in præcepto sa-
cramenti pœnitentiæ, in quo ab Ec-
clesia tempus certum determinatum
est, cap. *Omnis*, de pœnit. & in præcep-
to de sabbato sanctificando in capit.
Licet, de ferijs. Ex qua doctrina plura
intelliguntur, & resoluuntur dubia,
de quibus infra in discursu.

D

Vt autem in hac materia regulam
habeamus generalem, sciendum est,
omnia illa ordinis ministeria ex Ec-
clesiæ

Cap. Ego
solis.
C. De li-
bellis.
C. Perue-
nit.

Dionys.

C. Omnis
C. Licet.

4

clesiæ usu, & institutione Episcopis esse reservata, quæ consonant statui Episcopali, prout à Christo noscitur institutus, ut generaliter sunt omnes consecrationes ad rerum sacrarum perfectionem institutæ; cum enim Episcopalis status sit, tanquam principium inter sacerdotes ex divina institutione, cap. *Ecclesia*, iuncta Glossa 1. 35. distin. & satis colligitur ex omnibus supra dictis, cui maxime conveniunt illa omnia ministeria, quæ prædictum principatum arguunt; hæc autem maxime sunt illa, quæ ad sacrarum functionum perfectionem tendunt, D. Thomas 2. 2. q. 184. art. 6. Ad secundum, necessario dicendum est prædictas omnes consecrationes, Episcopo tanquam ordinario ministro competere, intendit Trident. dicta sess. 23. cap. 4. Percurramus ergo singula ordinis ministeria eisdem Episcopis reservata.

Primum est sacramentum Confirmationis, solus enim Episcopus tanquam ordinarius minister, sacramentum hoc conferre potest. cap. 2. cap. 2. *Munus*, cum multis alijs ibidem de consecratione dist. 5. dicto cap. *Quanto*. 68. distinct. textus optimus in cap. *Quanto*, de consuetudine, & tanquam de fide ponit Tridentinum sess. 7. de Confirmatione, canone 3. & d. sess. 23. canon. 7. resoluunt post D. Thomam 3. p. q. 72. art. 1. Theologi communiter in 4. dist. 7. quos latissime refert Henriquez lib. 3. de Confirmatione, cap. 6. litera, A. nostri etiam, ut per Couas 1. resolut. cap. 10. n. 6. Navar. in Man. cap. 22, n. 8. vers. *Dixit Episcopus*, Guerrer. in specul. Juris Pontific. titul. de Confirmatione, pagin. 179. Hugolin. de potest. Episcopi, cap. 25.

nu. 2. Mirand. in Man. prælat. tom. 1. q. 44. art. 1. conclus. unica in fine, Barbof. de officio, & potestate Episcopi, p. 4. allegatione 30. refert infinitos Viuald. de confirmat. n. 23. Scribon. in theosimia de confirmatione disp. 3. Idquæ ultra alia argumeta ex eo colligitur, quia Actorum. 8. & 19. soli Episcopi missi sunt ad confirmandos illos, quos alij Ministri baptizabant, tanquam si illis solis hoc munus ex officio competeret, Ecclesiæque usus semper declaravit hoc ab illis fuisse factum secundum potestatem ordinis, in qua soli Episcopi eis dicuntur succedere, ut in proposito comprobatur Henriquez dicto cap. 6. in principio, Bellarm. tom. 2. lib. 1. de confirmatione, cap. 12. & ex eodem argumento tradit text. in cap. 1. *S. penultimo*, de sacra unctione. Ad eundem Episcopis extraordinario officio competit sacramentum istud Confirmationis ministrare, ut Castro lib. 2. de iusta hæreticor. punit. cap. 22. Couas d. c. 10. n. 8. tanquam hæreticam reprehendant sententiam Innocentij in cap. *Quanto*, de Consuetudine, quam ibi sequitur Abbas n. 11. Doctorumq; communiter ex Immol. n. 9. asserentium posse per Ecclesiam effici, quod Episcopus non sit minister huius sacramenti, nec illud valide conferat, ratio verò ea est, quia character Episcopalis ordinis, continet absolutam, & independentem potestatem conferendi sacramentum confirmationis, ordinis, & alia similia, ut notarunt Bellarminus, & Soarius dictis locis. Ex divina enim institutione in generali hoc complectitur, iuxta ea, quæ supra proxime tradidimus, & illud Pauli. 1. ad Corinth. 4. *Sic nos existimet homo, ut ministri Christi,*

Mirand.
Barbof.
Viuald.
Scribon.
Actor. 8.
19.
Henriq.
Bellarmin.
Cap. 1.
Castro.
Couas.
C. Quanto.
Abbas.
Immol.
Bellarmin.
Soar.
1. ad Cor.
4.

dispensa-

C. *Eccle-*
fia.
D. Tho.
Trident.
Cap 2.
(Munus
C. Quam
uis.
C. Quato.
Conc. Tri
dent.
S. Thom.
Henriq.
Couar.
Navar.
Guerrer.
Hugolin.

dispensatores mysteriorum Dei, &c. Sed character ille, & potestas indelebili-
 ter imprimatur auctoritate Christi, neque potest aliquo modo impediri, ut late ex Trident. & Patribus, cōprobat Henriquez d. cap. 6. §. 2. & 3. iuncta litera, H. Vasquez dicta disp. 219. Iodoc Coccin. in thesaur. cathol. tomo 2. lib. 5. art. ultimo, Soarez dicta disp. 36. Frater Emmanuel reg. quaestion. tomo 1. q. 18. art. 3. Asor. institutionum Moral. p. 2. lib. 3. c. 30. q. 4. Reginald. in praxi for. pænit. libr. 28. n. 17. Valentia tomo 4. disput. 5. q. 2. punct. 1. Scribonius in theosimia de confirmatione, disp. 3: ergo Ecclesia nullo modo efficere poterit, ut Episcopus aliquis v. g. hæreticus, aut præcisus ab Ecclesia, hoc sacramentum validè ministrare non possit, quemadmodum nec Episcopus ad illud administrandum aliqua Ecclesiæ auctoritate indiget. Conferunt, quæ infra dicemus circa sacramentum ordinis. Ita suprâ citati Doctores, Saa. verbo *Confirmatio*, Henriq. d. cap. 6. num. 2. Soar. d. tom. 3. disput. 36. sect. 3. vers. *Dicendum est ergo*, Reginald. d. lib. 28. n. 19. Mari. Alter. de cens. tomo 1. lib. 1. cap. 3. disp. 8. Barbosa dicta p. 2. allegat. 30. n. 2.

6

Neque obstat argumentum vnicū quo contrarium tuetur Innocēt. nēpè, quod sola auctoritate Ecclesiæ ministerium huius sacramenti Episcopis reseruat; ac proindè eadem auctoritate reuocari poterit, iuxta regulam capituli primi de reg. iur. in antiq. facile enim resoluetur, si dicas hoc solum concludere, posse Ecclesiam reseruationem tollendo, quod quilibet sacerdos præter Episcopum hoc sacramentū validè conferat, non

autem quod ipse Episcopus non cōferat, in quo nostra est disputatio; quo pacto autè, ex Ecclesia, seu Pontificis concessione hoc possit committi simplici præbytero, aut etiam prætextu consuetudinis, notabimus infra disputatione sequenti, cum de præbyteris egerimus.

Similiter hæc consecratio Chrifti, qua hoc sacramentum conferitur, tanquam materia, ad solos Episcopos pertinet ratione ordinis Episcopalis, neque illud præbyteri efficere valent, cap. 1. cum sequentibus. 26. q. 6. cap. 1. de sacra vñctione, & ex alijs multis Concilijs à Summis Pontificibus. Comprobat etiam S. Thom. 3. p. q. 72. art. 4. Viuald. in Candel. sub titulo de Confirmatione, cap. 2. n. 4. & 5. Valentia tom. 4. disp. 5. q. 2. puncto 2. ad finem, Henriq. d. libr. 3. de confirmat. cap. 2. §. 2. iuncta litera, V. Bellarm. d. lib. 3. cap. 8. Soares tom. 3. disp. 33. sect. 2. Neque etiam Ecclesia impedire poterit, quominus Episcopus etiam hæreticus illud consecret, quia non est sacramentale ab Ecclesia institutum, ut inquiunt Castro, & Cou. vbi suprâ, sed consecratio pertinens ad materiam huius sacramenti; vtrum verò consecratio hæc etiam præbyteris à Papa committi valeat? dubium est non leue, de quo infra disputatione sequenti, & vide citatos ab Henriq. dicta litera, V. & S. & à Barbosa de Episcopis p. 2. allegatione 31. num. 5.

Secundum est ordinis sacramentum, quod soli Episcopi ex officio conferre possunt, ut manifestè colligitur ex multis iuribus suprâ citatis, cap. *Perlectis*, vers. *Ad Episcopum*. 25. dist. d. cap. *Quamvis*. 68. dist. cap. 1. de Ordina-

Henriq. Vasq. Coccin. Soarez. Fr. Emmanuel. Asor. Reginald. Valent. Scribon.

Saa. Henriq. Soar. Reginald. Marius. Barbos.

Cap. 1. de Reg. iur.

Cap. 1. 26. q. 6. Cap. 1. de sac. vñct. D. Tho. Viuald. Valentia.

Henriq. Bellarm. Soar.

Castro. Couas.

Henriq. Barbos.

C. Perle. Etis. C. Quas. Cap. 1. de

7

8

Cons. Florent.
Trident.

S. Thom.

Couas.
Vivald.
Barbos.
Kenig.
Scribon.

Ordinatis ab Episcopo, & post Concilium Florent. expressè statuit Trident. d. sess. 23. canon. 7. agnoscuntq; omnes Doctores Catholici cum D. Thoma in 4. dist. 25. q. 1. artic. 1. vbi omnes, & in materia de sacramento ordinis. Ex nostris est Couas d. lib. 1. cap. 10. n. 7. infiniti relati à Vivald. de sacrament. ord. n. 17. Barbos. d. p. 1. allegatione 3. Henriquez dicto lib. 10. cap. 21. à princip. Scribonius in thesifimia de ordine, disput. 7.

Dubiu tamen est graue inter Doctores, vtrum ministerium hoc aded Episcopis competat, vt ab Ecclesia nullo modo impediri possit, videlicet vtrum Episcopi etiam hæretici, schismatici, & præcisi illud validè conficiant, & quanuis in illo multæ videantur Summorum Pontificum auctoritates inter se repugnare, quas refert Gracianus. 1. q. 1. 1. q. 7. & 9. q. 1, in hocque etiam multi fuissent Hæreticorum errores, quos congerit Bellarm. tom. 2. lib. 1. de sacrament. in genere, cap. 6. nihilominus tamen, vt omnia concilientur, & intelligantur certò statuendum est, Episcopos omnes ritè ordinatos validè sacramentū hoc conferre, & characterem iniicere, quanuis hæretici, aut ab Ecclesia præcisi proponantur, quam propositionem elegantè comprobat Diuus Augustinus in cap. *Quod quidam*. 1. q. 1. & omnes ibi, D. Thomas vbi suprâ; confirmaturque ex ratione, quam suprâ circa sacramentum confirmationis præstitimus, & à multis iuribus, quæ asserunt validitatem sacramenti nō pēdere abvnitate ministri, sed potius à characterē, qui indelebilis est, nec p r hæresim amittitur, & sicut character sacramenti per nulla ordi-

Gracian.

Bellarmin.

D. Aug.
S. Thom.

nati scelera, aut ecclesiasticam potestatem potest vnquam deleri: ita nec potestas per eum significata, quæque per sacramentū diuinitus confertur, potest vlla ratione, quandiū ordinatus viuit, ab eo tolli, cuius nulla est alia ratio, quam voluntas Christi id ita instituentis, ne si hæc potestas penderet à fide, vel meritis ipsius ministri, essemus semper dubij de valore sacramentorum. Trident. sess. 7. can. 9. & can. 12.

Neque huic veritati obstat text. in cap. *Etsi illa*, §. *Sunt autem*. 1. q. 7. ordinatos ab hæreticis, ac præcisis, deinceps esse postea iterum in Ecclesia ordinandos. Respōdetur enim versum illum esse Graciani, qui fortè ductus opinione Durandi asserentis solum præbyterium esse sacramentum, putauit reliquos ordines ab hæreticis collatos nullius esse momenti.

Ampliatur autem suprâ dicta propositio, vt non solum procedat in illis Episcopis, qui ritè, & verè à Catholicis fuerunt ordinati, & postea facti sunt hæretici, sed etiam in illis, qui ab iisdem hæreticis Episcopalem consecrationem, in forma tamen Ecclesiæ receperunt; hi namque etiam sacramentū hoc validè conferre poterūt, quāuis ab hæreticis ordinati proponantur. Quā ampliationē apud nos sequitur Glossa 1. in cap. *Daibertum*. 1. q. 7, Glossa 2. in cap. *Ordinationes*. 9. q. 1. & fuit sententia Magistri d. dist. 25. vbi D. Thomas q. 2. ar. 2. Soto ar. 1. & cæteri passim Theologi: ratio

verò in promptu est: nam si verum est dicere quod Episcopi per hæresim non amittūt characterem, & potestatem indelebilem, imò adhuc auctoritate Christi ministrant, non sua, sequitur

Obi. Trident.

10
Cap. *Etsi illa*.

11

Glossa. 1.
Glossa. 2.
Magist.
S. Thom.
Soto.

sequitur etiam, quod ab ipsis ordinati, verum characterem, & ordinem recipiant; ac subindè, quod etiam per illud alios ordinare poterunt, aliàs enim pugnantia, & contradicentia in hoc reperiretur, vt eleganter aduertunt Soto, & Soar. dictis locis. Item eandem ampliacionem videtur probare text. in cap. *Ab excommunicatis*, & in cap. *Ordinationes*, vers. *Qui verò*. 9. q. 1. in aduersatiua, quam facit. Accedit tandem doctrina Glossæ verbo *Firmitatis*, in cap. *Prouida*. 44. de electione lib. 6. asserentis Episcopalem consecrationem etiam contra formam illius textus iniicere vinculum sacramentale, quia scilicèt illud tantum prouenit ex characterem, quod impediri non poterit.

12 Neque retenta hac sententia, & ampliacione, obstant fundamenta, & iura, quibus contrarium videtur tueri Ioannes relatus à Glossa verb. *Vnitatem*, quod quidem & tribuitur Graciano ibidem, vers. *Sed nec*. Primum enim dum contendunt ideò non posse Episcopos ordinatos ab hæreticis ordines validè conferre, quia Episcopalis consecratio sacramentale tantum est ab Ecclesia institutum, cuius potestate ipsa Ecclesia eosdem hæreticos priuare potest, ineptissimum est; constat enim ex suprâ resolutis consecrationem illam verum esse sacramentum Ordinis, characterem per se iniiciens, quod subindè nullo modo potestati Ecclesiasticæ subest. Ad secundum verò ex text. in cap. *Dai-*
 bertum. 1. q. 7. & in cap. *Per illicitam*, eadem quæstione, dum censent ordinatos ab huiusmodi hæreticis non aliter admittendos, quam si iterum ordinentur, & in cap. *Nos consecratio-*

nem. 9. q. 1. cum alijs, dicendum est iura illa procedere, quando ordinationes factæ sunt contra formam Ecclesiæ, tunc enim illas Ecclesia non recipit, sed iterum faciendæ sunt ob defectum formæ, non verò quia ab hæreticis collatæ sunt, vt optimè interpretatur Glossa prima in dict. cap. *Ab excommunicatis*. & vltima in d. cap. *Nos consecrationem*, sic etiam quanuis Ecclesia baptismum ab hæreticis collatum, tanquam verum recipiat, vt in dicto cap. *Quod quidam*, vers. *Sicut*, & sæpè alibi, nihilominus non admittit, si non fuerit factum in forma Ecclesiæ, indèq; in Concilio Nicæno canon. 19. solùm inter alios hæreticos iubebantur Paulianistæ rebaptizari, quia, vt ex D. Hieronymo aduertit Bellarmin. d. cap. 26. non utebantur forma legitima, vt probat tex. in cap. *Paulianista*. 1. q. 1. Tertium denique, quod potest sumi ex text. in d. cap. *Prouida*, vbi nullius firmitatis censet consecrationem Episcopi factam contra formam illius text. respondet Glossa ibidem solummodò de officij executione, quam sequuntur Doctores communiter, Antonius, & Abb. ibi num. 11.

Limitabis tamè suprâ dictam propositionem, quanuis Episcopi hæretici ordinis sacramentum verè conferant, hoc tamen nõ procedere quo ad effectum executionis, ita vt ab illis ordinati nullo modo eiusdem ordinis legitimum vsum, seu exercitium recipiant, ita hanc limitationem probant textus sic intelligèdi in cap. *Qui perfectionem*, & in cap. *Ventum*. 1. q. 1. cum multis alijs asserentibus, virtutem Spiritus Sancti cum talibus sacramentis nõ transire, cap. *Corporalia*, cap.

Soto.
Soar.
C. Ab ex-
commun.
C. Ordina-
tiones.
Glossa.

Glossa.

Ca. Quod
quidam.

Conc. Ni-
can.

Bellarmin.

C. Paulia-
nista.

C. Provi-
da.

Glossa.

Anton.
Abbas.

13

Cap. Qui
perfect.
C. Ventu.

C. Corpo-
ralia.

cap.

Glossa.

Ca. Dai-
bertum.

C. Per il-
licitam.

C. Nos.

C. Non san-
nat. cap. Non sanat. cap. Baptisma. i. q. i. per
virtutem namque Spiritus Sancti so-
lam gratiam ad dignè administrandū
intelligere videntur. Ratio verò ea
est, quia præterquamquòd huiusmo-
di ministeria sic attentata contra pro-
hibitionem Ecclesiæ illicita sunt, &
sacrilegij crimine inuoluta. d. cap.
Quod quidam, ibi, Quauis rectè dici
possit illicitè datum, & c. Ipsi etiam
Episcopi, cum tanquam ab Ecclesia
præcisi careant prædicta ordinis exe-
cutione, nequaquam possunt illum
à se ordinatis tribuere; constat siquid-
em, quod in hoc sacramento Epif-
copus nihil potest tribuere, quod ipse
non habeat, iuxta vulgarem regulam
capitis, Quod autem, de iure patronat,
& quia potestas suscipientis videtur,
quasi à potestate ordinantis traduci,
vt ex Diuo Thoma, quem refert, af-
ferit Ledesma 24. quæst. 36. artic. 4.
& 5.

Limitabis secundò prædictam or-
dinis executionem non recipere or-
dinatos ab hæreticis, etiamsi ordina-
ti ignorent, aut sciant suos ordinato-
res esse præcisos ab Ecclesia, vt pro-
bant optimi text. in cap. 1. & 2. de or-
din. ab Episcopo; solum enim ibi ex-
penditur ignorantia ad casum dispē-
sationis, non verò ad officij execu-
tionem, cap. Ordinationes, cum alijs. 9.
q. 1. Glossa verbo, irritas, in cap. 1. de
schismaticis, & sæpè alibi communis
vltia alios, ex Couas in cap. Alma.
1. p. §. 6. n. 6. Et ratio est, quia hoc
cum non proueniat ex culpa ordina-
ti, nec sit pœna nihil potest prodesse
ignorantia. Neque obstat text. in di-
cto cap. Ordinationes, ibi, nisi probare
voluerit, se cum ordinaretur eos nescisse
damnos, & c. quia text. hoc solum

A considerat ad effectum dispensatio-
nis, vt videlicet, si detur ignorantia,
possit cum eis dispensari, alias verò
minimè. Neque etiam, quod boni-
tas, aut malitia ministri non potest
impedire effectus ordinis, qualis pla-
nè videtur prædicta ordinis execu-
tio. dict. cap. Qui perfectionem, cum
alijs; respondetur enim hoc speciale
esse in sacramento ordinis, in quo
iuxta suprà dicta, prædictam execu-
tionem conferre non potest, nisi ille,
qui eum habeat. Vtrum verò mini-
sterium huius sacramenti, ita ad Epif-
copos pertineat, vt neque per Sum-
mi Pontificis concessionem possit
præsbyteris demandari; dicemus in-
frà disputatione sequenti. Circa alia
verò, quæ Episcopis competunt in
ordine ad collationem huius sacra-
menti, vt v. g. concedere reueren-
das, examinare ordinatos, & alia si-
milia requisita, quia non est propria
huius loci disputatio, videri possunt
per Henriq. & ab eo citatos cap. 17.
numer. 20. & 22. Barbosa de officio,
& potestate Episcop. parte 1. alleg. 2.
& 3. Tandem qualis Episcopus or-
dines conferre possit de iure tradit
idem Henriquez cap. 21. §. 3. Barbof.
d. allegatione 2.

Tertium versatur circa quædam
sacramentalia, & consecrationes re-
rum sacrarū institutas. Imprimis nāq;
solus Episcopus iure ordinario con-
secrare potest triplex illud oleum,
quo sacramentales fiunt vnctiones,
putà, oleum Chrismatis cathecume-
norum, & infirmorum, cuius memi-
nit Pontifex in cap. 1. de sacra vn-
ctione, vt circa oleum Chrismatis iam
suprà diximus, & in omnibus probat
text. in d. c. Perlectis, vers. ad Episcopū.

Y

dicto

C. Qui per
fectionem.Henriq.
Barbof.Henriq.
Barbof.

16

Cap. 1.

C. Perle-
ctis.

C. *Quāuis* dicto cap. *Quāuis*. 68. dist. cap. *Literis*, de Consecratione, dist. 3. cap. *Si quis de alio*, de Consecratione dist. 4. cum alijs, quæ iura quāuis solum loquantur expressè de chrismate, intelliguntur tamen, & procedunt, in alijs oleis, licet enim Chrisma strictè sumptum importet tantum, quoddam vnguentum ex oleo, & balsamo compositum, cap. 1. ibi, *Et conficitur*, de sacra vñctione. Nihilominùs tamen attendenda sermōnis proprietate omne vnguentum significat ad vnguedum designatum, Soto in 4. dist. 7. q. unica, artic. 2. Sairo de Sacrament. in genere libr. 1. cap. 3. q. unica, artic. 3. *Victoria*. *Victoria* de Sacrament. conclus. 40. *Soar*. tom. 3. disput. 33. sect. 1. & 2. *Camerota* *Camerota* de Sacrament. tract. 3. de Confirmat. cap. 2. de materia Confirmationis, pag. 112. Et ita præceptum Ecclesiæ de renouando Chrismate singulis annis in die coenæ Domini, de quo in dicto cap. *Literis*, cap. *Quoniam*, de sentent. excommunicat. lib. 6. Ad triplex illud oleum extendunt communiter Doctores, & vetustissimus Ecclesiæ vsus. Huiusmodi autem consecratio chrismatis non debet numerari inter sacramentalia ab Ecclesia instituta, quibus ipsa Episcopum aliquando priuare potest, iuxta ea, quæ infra dicemus, quinimò Papa non poterit Episcopum etiam hæreticum impedire, ne huiusmodi chrisma, aut oleum validè conficiat, quia pertinent ad materias sacramentorum, vt notauit *Henriquez* d. lib. 3. de confirmatione, cap. 6. in principio, litera G. & supracitati Doctores. Vtrū verò hæc consecratio possit etiam de commissione Pontificis à presbytero fieri, agemus infra disp. sequenti.

Deindè ad eundem pertinet iure ordinario consecrare altaria, templa, vel iterùm reconsecrare, & reconciliare vasa, vt calices, & ornamenta altaris, vt corporalia, & sex sacerdotalia, ac nouem Episcopalia, & aliorum ministrorum vestes sacras, vt comprobatur text. in dicto cap. *Perlectis*, & in dicto cap. *Quāuis*, & in cap. 1. cum alijs ibidem de consecrat. dist. 1. cap. *Aqua*, de consecrat. Ecclesiæ, vel altaris, sunt enim huiusmodi omnia ad accidentalem perfectionem, & condignam celebritatem sacrificij Missæ institutæ, dict. cap. 1. ac subindè soli Episcopo reseruantur *Hugolin.* de potestat. Episcop. cap. 28. n. 1. Fr. Ludouicus de Miranda in Manu. prælat. q. 39. art. 1. concl. 3. tomo. 2. *Afor.* institutionum Moral. p. 1. lib. 10. cap. 26. quæst. 10. & part. 2. libr. 9. cap. 4. quæst. 1. *Barbos.* dicta 2. p. alleg. 27. numer. 1. Item iisdem soli competit pænitentes, qui solemnem pænitentiam agebant publicè in Missa reconciliare, cap. 1. 26. quæst. 6. cap. *Ministrare*, eadem quæstione dicto cap. *Quāuis*. 68. distinct. Ac denique virgines Moniales post professionem, & completo 25. ætatis anno solemniter consecrare tradito velo, tanquam sponsæ Christi, iuxta textum in dicto cap. *De votis*. 20. quæst. 1. cap. *Placuit*. 77. dist. prout hæc omnia tradunt Syluest. verbo, *Consecratio*, & cæteri Summistæ, *Afor.* p. 1. libr. 12. cap. 20. quæstione 6. *Miranda* dicto loco, quæst. 7. conclus. 1. *Henriq.* lib. 10. cap. 24. & cap. 31. §. 4. *Barbos.* d. alleg. 27. num. 55. vbi alios citat.

Cæterùm aduertendum est, quod quāuis potestas hæc faciendi, & cōsecrandi

secranda sacramentalia Episcopis ratione ordinis competat, & ita in generali iure diuino data sit, nihilominus tamen quia sacramentalia ipsa in particulari sunt de iure ecclesiastico instituta, & ita subsunt potestati Ecclesie poterit imprimis ipsa Ecclesia eos Episcopos aliquando priuare hac potestate, ita vt Episcopus hereticus, vel p̄scisus ab Ecclesia nullo modo illa validè conficiat, prout latè, & eleganter tradit Castro de iusta heretic. punit. cap. 22. Cou. 1. resol. c. 10. n. 8. Henriq. d. §. 4. in fine, & probat optimè text. in cap. *Ecclesijs*, cum duobus sequentibus. de consecr. dist. 1. cap. *Ecclesijs*. 68. dist. vbi Ecclesias ab Ariani Episcopis consecratas iubet Pontifex iterum consecrari. Deindè poterit potestatem hanc conferendi sacramentalia simplici sacerdoti committere, vt infra dicemus disputatione sequenti.

20

Dubitari autè in proposito meritò potest, vtrum quemadmodum solis Episcopis potestas competit ad prædicta sacramentalia conferenda competat etiam vniuersaliter ad omnia sacramentalia, quæ ob reuerentiam sacramentorum, seu etiam diuini cultus sunt instituta; videmus namque multa sacramentalia, & cæremonias in administratione sacramentorum præbyteris demandari, & competere iure ordinario, vt sunt vnctiones, & ritus pro baptismi solemnitate institutæ, cap. *Postquam*, cap. *Præbyteris*, de consecr. dist. 4. ita benedictio aquæ lustrabis, iuxta textum in cap. *Aquam*. de consecratione, dist. 3. & multæ aliæ. Quarè resoluendum est, quod sacramentalia illa, quæ in administratione sacramentorum occurrunt tanquam

partes respectu totius ministri eorūdem competunt, ne continētia actus diuidatur, & ex regula. *Qui licet*, lib. 6. è quorum numero sunt prædictæ vnctiones in baptismo, benedictiones nubentium, & aliæ similes, quæ velut vnum constituentes actum adhibentur: at verò cætera sacramentalia, quæ tanquam actiones per se stantes concurrunt, & ad alias perficiendas sunt institutæ, vt consecrationes templorum, altarium, & cæt. cum aliarum consecrationum ministros præparent ad suas dignè conficiendas actiones solum Episcopis, tanquam maioribus competunt, vt optimè deducit D. Thomas in 4. distinct. 25. quæst. 1. art. 1. Textus optimus in dicto cap. *Perlectis*, ibi, *Ipse tamen est præordinator in cunctis*. 25. dist. Ex horum numero sunt omnes cōsecrationes, quæ ad solum Episcopum, tanquam ad ministrum spectant, de quibus supra diximus.

Ex quibus omnibus supra dictis iam manifestè apparet rectè Doctores nostros tanquam axioma certum constituere, quod in ordinis potestate Romanus Pontifex Episcopis superior non est, imò omnia potest Episcopus, quæ idem Pontifex valet exercere, vt tadrunt Doctores in materia de sacramento Ordinis, probatque textus ita intelligendus in cap. *In nouo*, ibi, *pari*. 21. dist. vt interpretatur Glossa ibi, tradit Augustin. de Anchona de potestate Ecclesie, q. 1. art. 5. Ioannes Arboreus libr. 1. Theosophie, c. 25. Henriq. d. lib. 10. de ordine, c. 7. §. 2. in finalibus verbis. Et denique ex ipsa Christi institutione ostenditur, cum enim ipse Episcopus tanquam supremos sacerdotes

Y 2

institue-

Castro.
Couas.
Henriq.
C. Eccle-
siis.

C. Eccle-
siis.

Ca. Post-
quam.
C. Pras-
byteris.
C. Aquæ.

Reg. Qui
licet.

S. Thom.

C. Perle-
ctis.

21

C. In no-
uo.
Glossa.
Anchona.
Arbore.
Henriq.

instituerit in personis Apostolorum, & in nihilo eisdem circa hanc potestatem Petrum præfecerit, sed solum in iurisdictione, & regimine totius Ecclesiæ, vt iam supra ostendimus, iuxta illud, *Pasce oues meas*, quod solum eidem præter alios dictum est; necessario consequitur, vt in prædicta ordinis potestate Papa Episcopis nõ sit superior, admittendumque omnino erit argumētum de Papa ad Episcopum circa potestatem ordinis, vt dixit Soto in 4. dist. 24. q. 2. artic. 4. columna. 3. corollario. 2.

Soto.

§. IIII.

De potestate Episcoporum ratione iurisdictionis.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus in tota sua diœcesi potestatem habet, tam respectu fori interioris, quàm exterioris.
- 2 Potestas clauium duplex est.
- 3 Iurisdictione Episcoporum in genere sumpta de iure diuino est, & ex Christi institutione.
- 4 Episcoporum status in communi est de iure diuino, & Ecclesia sine illo non potest vnquam existere.
- 5 An Episcopi canonicè electi iurisdictionem accipiant à Deo, immediate, an à Summo Pontifice.
- 6 Primum fundamentum partis affirmatiuæ.
- 7 Secundum fundamentum.
- 8 Tertium annectitur.
- 9 Contraria sententia, qua asserit Episcopos suam iurisdictionem in particulari immediate accipere à Romano Pontifice omninò tenenda est.
- 10 Hac sententia probatur.

- 11 Prima opinio explicatur, & refertur sententia Castri.
- 12 Illius fundamenta eliduntur.
- 12 Alius modus hanc sententiam explicandi expenditur.
- 14 Reijcitur hic modus, & confirmatur secunda sententia.
- 15 Primum fundamentum explicatur, & qualiter Episcopi Apostolis dicantur succedere.
- 16 Ad secundum respondetur.
- 17 3. De Episcoporum creatione reijcitur.
- 18 Qualiter se habeat Papa, vel Episcopus ordinans alium Episcopum.
- 19 Summus Pontifex aliquando Episcoporum iurisdictionem potest minuere.
- 20 Differentia inter iurisdictionem Pontificis, & Episcoporum.
- 21 Episcopis tenetur Romanus Pontifex relinquere, & tribuere tantam iurisdictionem, quanta gubernationi omnium necessaria fuerit.
- 22 Episcopus in sua diœcesi omnia illa potest, qua Pontifex in toto orbe, exceptis illis, qua specialiter reseruatur.
- 23 Quomodo, & qualis fuerit diuisio Diœcesum.
- 24 Soli Episcopi post Rom. Põr. in Ecclesia attẽto iure cõmuni ordinarij cõsẽtur.
- 25 Quæ Episcopis competant, tam in foro interiori pœnitentiæ, quam etiam exteriori, remissiuè dicuntur.
- 26 Quæ iura Episcopalia dicantur.
- 27 Referuntur aliquorum sententiæ scribentium discrimẽ inter legem iurisdictionis, & legem Diœcesanam.
- 28 Vera opinio in hac materia adscribitur.
- 29 Quomodo iuria Episcopalia inter se differant.
- 30 Ad fundamentum primum contrariæ sententiæ respondetur.
- 31 Ad secundum.
- 32 Ad tertium.

Egimus